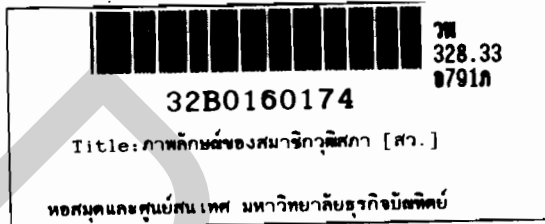

ภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภา (สว.) ตามความเห็นของ
ประชาชนในกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบระหว่าง
ประชาชนในเขตชั้นในและเขตชั้นนอก

นางสาว อุดมพร เปตานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2546

ISBN : 974 - 281 - 828 - 2

THE SENATOR'S IMAGE IN THE OPINIONS OF BANGKOK
CITIZENS: A COMPARISON BETWEEN THOSE LIVING
INNER ZONES AND OUTER ZONES

MISS UDOMPORN PETANON

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Arts**

Department of Business Communication Arts
Graduate School, Dhurakijpundit University

2003

0160174 ISBN : 974 - 281 - 828 - 2

เลขที่
วันส่งนค.	23 ก.ย. 2546
เลขเรียก	๑๒๕.๑๑
	๑๗๑๑๓
	๒๕๕๕
	๒๕

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปริญญา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

ชื่อวิทยานิพนธ์ ภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ตามความเห็นของประชาชนใน
กรุงเทพมหานครเปรียบเทียบกับระหว่างประชาชนในเขตชั้นในและเขตชั้นนอก

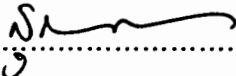
เสนอโดย น.ส.อุดมพร เปตตานนท์

สาขาวิชา นิเทศศาสตรธุรกิจ

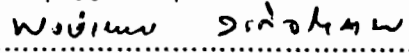
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.พงษ์เทพ วรกิจโกศาทร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ

(ศ.สุกัญญา สุตบรรทัด)

.....กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ดร.พงษ์เทพ วรกิจโกศาทร)

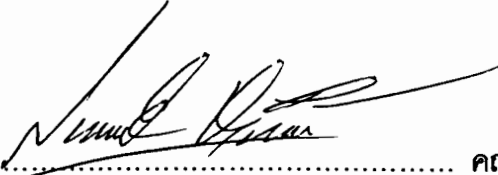
.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(อาจารย์อรุณ งามดี)

.....กรรมการผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย

(รศ.ดร.พีระ จิรโสภณ)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รศ.ดร.สมพงษ์ อรพินท์)

วันที่ 2/ เดือน พค พ.ศ. 2546

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากท่าน อาจารย์ ดร. พงษ์เทพ วรกิจโกคาทร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความเป็นกันเอง คำแนะนำ และแก้ไขอย่างสม่ำเสมอตลอดมา ซึ่งผู้วิจัยมีความรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านอาจารย์ได้ให้ความเมตตา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่าน รองศาสตราจารย์ ดร. พีระ จิระโสภณ ศาสตราจารย์ สุกัญญา สุกบรรทัด และ อาจารย์ อรุณ งามดี กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนการตรวจทานปรับปรุงแก้ไขในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คุณย่า คุณพ่อ และพี่ ๆ ที่น่ารักทุกคน ด้วยความซาบซึ้งในพระคุณของท่านที่สนับสนุนให้ได้ศึกษาเล่าเรียนจบจนกระทั่งปัจจุบัน ตลอดทั้ง ยอดหนึ่ง โจ ที่เป็นกำลังใจและแรงกระตุ้นจนกระทั่งผู้วิจัยได้มีโอกาสจบการศึกษาในครั้งนี้ด้วย

อุดมพร เปตานนท์

เมษายน 2546

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	๗
Abstract.....	๗
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญภาพ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๗
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตการศึกษา.....	5
ระยะเวลาในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
นิยามศัพท์.....	6
2 แนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ทฤษฎี และแนวความคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ (Attitude) และปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ.....	28
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
การสุ่มตัวอย่าง.....	38
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การทดสอบแบบสอบถาม.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
4 ผลการวิเคราะห์.....	52
ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง.....	52
ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา (สว.).....	57
ภาพลักษณ์เกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา.....	61
การทดสอบสมมติฐาน.....	69
5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	104
สรุปผลการศึกษา.....	104
อภิปรายผล.....	111
ข้อเสนอแนะจากการศึกษา.....	114
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	114
บรรณานุกรม.....	115
ภาคผนวก.....	121
แบบสอบถาม.....	122
ประวัติผู้เขียน.....	149

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	การเกิดภาพลักษณ์ในปัจเจกบุคคล.....	15
2	กระบวนการสื่อสารของ Westley and Maclean.....	16
3	เนื้อหาของภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนา.....	20
4	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	47

DPU

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การสุ่มตัวอย่างจากการคำนวณ.....	45
2	แสดงจำนวนและร้อยละแยกตามลักษณะทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง.....	52
3	แสดงจำนวนและร้อยละแยกตามลักษณะด้านอายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	53
4	แสดงจำนวนและร้อยละแยกตามลักษณะทางการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง..	54
5	แสดงจำนวนและร้อยละแยกตามลักษณะอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง.....	55
6	แสดงจำนวนและร้อยละแยกตามระดับรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง.....	56
7	แสดงจำนวนและร้อยละของสื่อหลักที่เปิดรับข่าวสารสมาชิกวุฒิสภามากที่สุด.....	57
8	แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา....	58
9	แสดงจำนวนและค่าเฉลี่ยของภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภา ตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง.....	61
10	แสดงจำนวนและค่าเฉลี่ยของภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง.....	65
11	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.1 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	70
12	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.2 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	71
13	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.3 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	72
14	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.4 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	73
15	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.5 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	74
16	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.6 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	75
17	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.7 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	76
18	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.8 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	77
19	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.9 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	78
20	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.10 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	79
21	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.11 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	80
22	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.12 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	81

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
23	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.13 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	หน้า
24	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.14 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	83
25	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.15 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	84
26	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.16 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	85
27	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.17 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	86
28	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.18 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	87
29	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.19 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	88
30	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.20 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	89
31	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.21 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	90
32	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.22 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	91
33	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.23 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	92
34	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.24 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	93
35	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 1.25 โดยใช้สถิติไค-สแควร์.....	95
36	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 2.1 โดยใช้สถิติ t-test.....	96
37	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยที่ 2.2 โดยใช้สถิติ t-test.....	99

ชื่อวิทยานิพนธ์	ภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ตามความเห็นของ ประชาชนในกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบระหว่าง ประชาชนในเขตชั้นในและเขตชั้นนอก
ชื่อนักศึกษา	นางสาว อุดมพร เปตานนท์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.พงษ์เทพ วรกิจ โภคาทร
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์ธุรกิจ
ปีการศึกษา	2545

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภาในสายตาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ลักษณะทางประชากรของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีผลต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภา และเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภาตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในกรุงเทพมหานครและประชาชนในเขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรูปแบบการสำรวจ (Survey Method) และใช้การเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว (One-Shot Case Study) จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 ชุด ผลการศึกษาพบว่า

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานครเพศหญิง จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 และเพศชาย จำนวน 95 คนคิดเป็นร้อยละ 47.5 อายุระหว่าง 26-35 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท ประกอบอาชีพในธุรกิจเอกชน/รับจ้าง มีรายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร เป็นเพศหญิง จำนวน 126 คนคิดเป็นร้อยละ 63.0 และเพศชาย จำนวน 74 คนคิดเป็นร้อยละ 37.0 อายุระหว่าง 26-35 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพในธุรกิจเอกชน/รับจ้าง มีรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานครเคยได้รับข่าวสารสมาชิกวุฒิสภาจากสื่อหนังสือพิมพ์ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภาว่ามาจากการเลือกตั้งร้อยละ 64.5 และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกวุฒิสภา (200 คน) ร้อยละ 23.0 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละคราว (6 ปี) ร้อยละ 33.5 รวมทั้งมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาคือ ตรวจสอบการทำงานและถ่วงดุลอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานครเคยได้รับข่าวสารสมาชิกวุฒิสภาจากสื่อหนังสือพิมพ์มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภาว่ามาจากการเลือกตั้ง ร้อยละ 60.0 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกวุฒิสภา (200 คน) ร้อยละ 29.5 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละคราว (6 ปี) ร้อยละ 39.5 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาคือ ตรวจสอบการทำงานและถ่วงดุลอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (มีค่าเฉลี่ย 3.25) และมีความเห็นต่อภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 3.29)

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (มีค่าเฉลี่ย 3.32) และมีความเห็นต่อภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (มีค่าเฉลี่ย 3.29)

Thesis Title	The Senator's Image in the Opinions of Bangkok Citizens: A Comparison Between Those Living in Inner Zones and Outer Zones
Name	Miss Udornporn Petanon
Thesis Advisor	Dr. Pongthep Vorakitpokatorn
Department	Business Communication Arts
Academic Year	2002

ABSTRACT

The objectives of this research are to study the senators' image from the perspectives of Bangkok citizens, the demographic characteristics of Bangkok citizens that affect the senators' image and a comparison between the senators' image in the opinions of people living in the inner zones of Bangkok and those of the outer zones. This is a quantitative research using a survey method and a one-shot case study. The sample group consists of 400 people. The findings of the research are as follows.

The people living in inner Bangkok consist of 105 female (or 52.5%) and 95 male (or 47.5%). Their average ages are between 26-35 years old. Most of them hold Master's degrees and work in private sectors or service industry. Their income rates are between 10,001-15,000 baht.

The people living in outer Bangkok consist of 126 female (or 63.0%) and 74 male (or 37.0%). Their average ages are between 26-35 years old. Most of them hold Bachelor's degrees and work in private sectors or service industry. Their income rates are between 15,001-20,000 baht.

The sample group living in inner Bangkok used to get information about the senators from the press. 64.5% are aware that senators must be elected. 23% are aware of the total number of senators (200). 33.5% are aware that the term for each senator is 6

years. They also know that the senators' responsibilities are to monitor the work of members of the parliament and balance off their power.

The sample group living in outer Bangkok used to get information about the senators from the press. 60.0% are aware that senators must be elected. 29.5% are aware of the total number of senators (200). 39.5% are aware that the term for each senator is 6 years. They also know that the senators' responsibilities are to monitor the work of members of the parliament and balance off their power.

As regards the opinions towards the senators' image, it is found that people living in inner Bangkok are unsure, the mean value being 3.25. They are also unsure of the role and responsibilities of the senators, the mean value being 3.29.

As regards the opinions towards the senators' image, it is found that people living in outer Bangkok are unsure, the mean value being 3.32. They are also unsure of the role and responsibilities of the senators, the mean value being 3.29.

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองไทยจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 และมีรัฐธรรมนูญการปกครองฉบับแรก ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ และเป็นหลักในการจัดระเบียบแห่งอำนาจสูงสุดของรัฐ และกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจอธิปไตยภายใต้รูปแบบการปกครองเป็นระบบรัฐสภา โดยมีหลักสำคัญว่า “อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย” (วัชรฯ ไชยสาร, 2541 : 40 - 41)

ประเทศไทยนำเอาการปกครองในระบบรัฐสภามาใช้จนถึงปัจจุบันนี้ก่อนจะมีการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นเวลากว่าหกสิบปี ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น 15 ฉบับ รัฐธรรมนูญบัญญัติให้รัฐสภามีอำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมายควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และการให้ความเห็นในภารกิจสำคัญของประเทศ

สถาบันวุฒิสภาไทยมีความคิดริเริ่มตั้งแต่ “คณะราษฎร” ปฏิวัติเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง ซึ่งปรากฏตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2475 ในบทเฉพาะกาลมาตรา 65 บัญญัติให้มีสภาผู้แทนราษฎรมีสองประเภท คือสมาชิกประเภทที่ 1 ได้แก่ผู้ที่ราษฎรเลือกตั้งขึ้น และสมาชิกประเภทที่ 2 เรียกชื่อว่าสภาผู้แทนราษฎร แต่ตามทฤษฎีทางการเมืองแล้วสมาชิกประเภทที่ 2 ก็คือ วุฒิสภานั้นเอง

วุฒิสภาของไทยริเริ่มปรากฏเป็นตัวตนขึ้นแท้จริงจากบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2489 โดยบัญญัติว่ารัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร (รัฐสภา, <http://www.parliament.go.th>)

การมีสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาประกอบขึ้นเป็นรัฐสภานั้นมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การถ่วงดุลอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร ทั้งนี้เนื่องจากเกรงว่าถ้ามีสภาเดียวและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นสมาชิกพรรคร่วมรัฐบาลก็อาจก่อให้เกิดการใช้ อำนาจเด็ดขาดในสภาได้ง่าย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2539 : 19) ภายใต้ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ว่าอำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย ทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาก็จะมาจากประชามติของประชาชน ส่วนใหญ่ แต่จากประวัติศาสตร์การเลือกสรรวุฒิสภานับตั้งแต่มีการนำระบบสภาผู้มาใช้ ในปี พ.ศ. 2489 เป็นต้นมา ส่วนใหญ่จะใช้ระบบการเสนอชื่อแต่งตั้งวุฒิสมาชิกมาโดย ตลอด จนไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นการปกครองที่ให้ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย อย่างจริง เหตุผลที่นำมาอ้างเป็นปกติวิสัยก็คือ ประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจ ทำให้เราเห็นภาพของวุฒิสภาที่เต็มไปด้วยบุคคลที่บ่อยครั้งไม่ได้เป็นตัวแทนของคน ทั้งประเทศอย่างแท้จริง หลายครั้งวุฒิสภากลายเป็นเครื่องมือสนับสนุนการออกกฎหมาย ของรัฐบาล แทนการช่วยกั้นกรองกฎหมาย และเป็นพี่เลี้ยงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

หากแต่ในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยได้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จาก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาและประกาศใช้ ทำให้ ประเทศไทยได้มีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งว่ากันว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ดีที่สุดเท่าที่เคยมีมา และสิ่งที่ตามมาเมื่อรัฐธรรมนูญประกาศใช้ ก็คือความเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน และ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยยิ่งขึ้น จึงได้ มีการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมือง เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เริ่ม ตั้งแต่กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าไปทำหน้าที่ทางนิติบัญญัติ และทางการบริหารราชการ แผ่นดินโดยการเลือกตั้ง การสร้างกลไกการตรวจสอบอำนาจรัฐ และการสร้างกลไกมาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน

ตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2543 ถือได้ว่าเป็นการเลือกตั้ง ครั้งประวัติศาสตร์ครั้งหนึ่งของเมืองไทย เพราะจะเป็นการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (สว.) เป็นครั้งแรก และมีสมาชิกคงที่ 200 คน ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งโดยตรงทั้ง 76 จังหวัด โดยใช้เกณฑ์ประชากรเป็นตัวจัดสรร มีวาระครั้งละ 6 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง , <http://www.ect.go.th>)

ในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาระบบใหม่ บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภานี้ได้เปลี่ยนแปลงไปจากสมาชิกวุฒิสภาเดิมอย่างมากมาย โดยนอกเหนือจากสมาชิกวุฒิสภานี้จะมาจากการเลือกตั้งแล้ว ยังทำหน้าที่สำคัญ ๆ หลายประการ เช่น การทำหน้าที่เป็นสภาตรวจสอบ กลั่นกรองตัวบทกฎหมายแก่ฝ่ายนิติบัญญัติ มีอำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหาร โดยสามารถแต่งตั้ง ถอดถอนองค์การอิสระต่าง ๆ ตลอดจนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรืออีกนัยหนึ่งคือการมีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนทั้งข้าราชการเมืองและข้าราชการประจำตั้งแต่นายกรัฐมนตรี จนถึงระดับอธิบดีอีกด้วย (สิริรัตน์ เจ้าประเสริฐ, 2542)

ภาพลักษณ์ มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อองค์การหรือสถาบันในสังคมไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจเอกชนและองค์การสาธารณกุศล เพราะภาพลักษณ์ช่วยเสริมสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นแก่กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การได้เป็นอย่างดีหรือดีกว่าเดิม ซึ่งถ้าหากหน่วยงาน องค์การ หรือสถาบันใดมีภาพลักษณ์ที่ดีก็จะได้รับความเลื่อมใสศรัทธา ความไว้วางใจ ความเข้าใจ และได้รับความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี รวมทั้งสามารถสร้างความประทับใจให้เกิดขึ้นในจิตใจของบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย จะก่อให้เกิดความราบรื่นในการดำเนินงานและความเจริญก้าวหน้าแก่หน่วยงานนั้น แต่ถ้าหากหน่วยงานองค์การหรือสถาบันใดมีภาพลักษณ์ในเชิงลบ หน่วยงานนั้นก็ย่อมจะไม่ได้ได้รับความเชื่อถือ ไม่ได้ได้รับความไว้วางใจ เกิดความระแวงสงสัย และไม่ได้ได้รับความร่วมมือสนับสนุนในกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้หน่วยงานประสบอุปสรรคในปฏิบัติงาน และถ้าหากไม่ได้มีการแก้ไขภาพลักษณ์ให้ดีขึ้นแล้ว หน่วยงานนั้น ๆ ก็ย่อมไม่สามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปได้ในที่สุด

สมาชิกวุฒิสภา ก็เป็นสถาบันหนึ่งที่ต้องการมีภาพลักษณ์ที่ดี เพื่อให้การปฏิบัติงานในบทบาทและหน้าที่ ซึ่งเป็นที่ทราบกันคืออยู่แล้วว่าเป็นบทบาทที่จะต้องบริหารประเทศ ซึ่งเป็นภารกิจหลักที่จะต้องทำให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด จึงนับได้ว่าเป็นสถาบันที่มีบทบาทและหน้าที่อันสำคัญต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะบทบาทหน้าที่ในการจัดพิจารณางบประมาณให้กับกระทรวงต่าง ๆ การร่างพระราชบัญญัติ เพื่อให้เป็นประโยชน์กับประชาชนโดยส่วนรวม และประเทศชาติมากที่สุด ดังนั้นการปฏิบัติภารกิจของสมาชิกวุฒิสภาจึงได้รับการเพ่งเล็งจากทุกส่วนไม่ว่าจะเป็นส่วนของภาครัฐ

ภาคเอกชน หรือแม้กระทั่งประชาชนทั่วไป เพราะการทำงานนี้มีส่วนช่วยส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของส่วนราชการต่าง ๆ หรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาในสายตาของประชาชนจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เนื่องจากบทบาทหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภานั้นเกี่ยวข้องกับส่วนราชการของทุกกระทรวง ทบวง กรม ภาคเอกชน ตลอดทั้งประชาชนทั่วไป และมีความสำคัญต่อการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมอย่างยิ่ง ซึ่งจะทำได้ทราบถึงภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภา เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อไป

ปัญหาคำถามวิจัย

1. ภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาในสายตาของประชาชนในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร
2. ลักษณะทางประชากรของประชาชนในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภา (สว.) มากน้อยอย่างไร
3. ภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภา (สว.) ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตชั้นในกรุงเทพมหานครกับประชาชนในเขตชั้นนอกกรุงเทพมหานครแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อให้ทราบถึงภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภา (สว.) ในสายตาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภา (สว.)
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภา (สว.) ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตชั้นในกรุงเทพมหานครกับประชาชนในเขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะทางประชากรของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกรัฐสภา (สว.)
2. ประชาชนในเขตชั้นในกรุงเทพมหานครและประชาชนในเขตชั้นนอก กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภา (สว.) แตกต่างกัน

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภา (สว.) ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเปรียบเทียบเขตชั้นในกับเขตชั้นนอก โดยทำการศึกษาประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน จากการสุ่มตัวอย่าง ประชาชนผู้ที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 50 เขต โดยใช้วิธีจับสลาก ซึ่งได้ผลดังนี้

1. เขตชั้นใน ประกอบด้วย เขตปทุมวัน เขตคูสิต เขตจตุจักร เขตลาดพร้าว เขตบางพลัด และเขตสาทร
2. เขตชั้นนอก ประกอบด้วย เขตบางแค เขตมีนบุรี เขตหลักสี่ เขตดอนเมือง เขตคลองสาน และเขตลาดกระบัง

ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยสำรวจในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภา (สว.) ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเปรียบเทียบเขตชั้นใน และเขตชั้นนอก ในระหว่าง พฤศจิกายน – ธันวาคม 2545

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ทำให้ทราบถึงลักษณะทางประชากรของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภา
3. ทำให้ทราบถึง ความแตกต่างทางความคิดเห็นของประชาชนในเขตชั้นในและชั้นนอกกรุงเทพมหานครที่มีต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภา ซึ่งจะได้นำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงและสามารถตอบสนองความคาดหวังของประชาชนต่อไป

นิยามศัพท์

เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้กำหนดความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ ดังนี้

ภาพลักษณ์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือภาพที่เกิดขึ้นในใจของประชาชนที่มีต่อ สว. ทั้งบทบาทหน้าที่ของ สว. และการปฏิบัติงานของ สว. ทั้งที่เป็นภาพเชิงบวกและเชิงลบ

สมาชิกรัฐสภา หมายถึง สมาชิกวุฒิสภา (สว.) ที่ได้รับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2543 รวม 200 คน

ประชาชนในเขตชั้นในกรุงเทพมหานคร หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชั้นในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย เขตปทุมวัน เขตคูสิต เขตจตุจักร เขตลาดพร้าว เขตบางพลัด และเขตสาทร

ประชาชนในเขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย เขตบางแค เขตมีนบุรี เขตหลักสี่ เขตดอนเมือง เขตตลิ่งชัน และเขตลาดกระบัง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “ภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ตามความเห็นของประชาชนในกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบระหว่างประชาชนในเขตชั้นในและเขตชั้นนอก” มีแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ทฤษฎี และแนวความคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์

พงษ์เทพ วรกิจโกศาทร (พงษ์เทพ วรกิจโกศาทร, 2536 : 123) กล่าวว่า “ภาพลักษณ์” เป็นคำคำหนึ่งที่น่าิยมใช้กันมากในปัจจุบัน โดยในภาษาอังกฤษ ตรงกับคำว่า “Image” ซึ่งตามพจนานุกรมหมายถึง ภาพที่เห็นในกระจกเงา ภาพที่ผ่านจากกล้องส่อง หรือ ภาพที่อยู่ในความคิด สำหรับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน กำหนดให้ใช้คำว่า “ภาพลักษณ์” หรือ “จินตภาพ” แทน ส่วนคำว่า “ภาพพจน์” เป็นคำในภาษาไทยที่ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Figure of Speech” ซึ่งหมายถึงการพูดที่เป็นสำนวนโวหาร ทำให้นึกเห็นเป็นความหมายของภาพลักษณ์

“ภาพลักษณ์” นอกจากจะเป็นคำที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายแล้ว ยังเป็นคำที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความไว้มากมาย ดังนี้

แฟรงค์ เจฟกินส์ (Frank Jefkins, 1982 : 6) กล่าวว่า ภาพลักษณ์นั้นเกิดขึ้นจากความประทับใจซึ่งได้มาจากการได้มีความรู้และความเข้าใจในข้อเท็จจริงนั้น ๆ

เคลาด์ โรบินสันและวอลเตอร์ บาร์โลว์ (Robinson and Barlow, 1959 : 22) ได้ให้ความหมายของคำว่าภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในจิต ซึ่งบุคคลมีความรู้สึกนึกคิดต่อองค์การ สถาบัน ภาพในใจดังกล่าวของบุคคลนั้น ๆ อาจจะได้มาจากทั้งประสบการณ์โดยตรง และประสบการณ์ทางอ้อมของตัวเอง เช่น ได้พบประสบมาด้วยตนเอง

หรือได้ยินได้ฟังมาจากคำบอกเล่าของผู้อื่น เพื่อนฝูง ญาติมิตร หรือจากกิตติศัพท์เล่าลือต่าง ๆ นานา เป็นต้น

อรุณ งามดี (2533 : 73) ภาพลักษณ์เป็นเรื่องละเอียดอ่อนและเกี่ยวข้องกับหน่วยงานแทบจะทุกเรื่องไป ทั้งเรื่องเล็กเรื่องใหญ่นับตั้งแต่เจ้าหน้าที่ สถานที่ทำงาน ผลิตภัณฑ์ การบริการ ทรัพย์สินและทุกอย่างที่เกี่ยวกับหน่วยงาน และกล่าวอีกตอนหนึ่งว่า บ้านเมืองซึ่งเป็นที่อยู่และที่รวมของคนและหน่วยงานก็มีภาพลักษณ์ ซึ่งประกอบด้วยภาพลักษณ์ของคน ของหน่วยงานและของบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมทั้งหมด

พรทิพย์ พิมลสินธุ์ (2527 : 46) กล่าวว่า ภาพลักษณ์คือภาพที่เกิดขึ้นในใจของแต่ละคน ซึ่งบุคคลสามารถสร้างจินตภาพเกี่ยวกับสถาบันนั้น โดยภาพลักษณ์นั้นเกิดขึ้นได้จากการรับรู้ จากการรับฟัง หรือมีประสบการณ์ในอดีต และด้วยความประทับใจจึงทำให้บุคคลนั้นสามารถจดจำ และพัฒนาเป็นภาพต่อเนื่องอย่างใดขึ้นมา

วิรัช ลภีรัตนกุล (2535 : 76) ให้ความหมายของภาพลักษณ์หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในใจของเราอาจเป็นภาพที่มีต่อบุคคล (person) องค์กร (organization) สถาบัน (institution) ฯลฯ และภาพดังกล่าวอาจเป็นภาพที่สิ่งเหล่านี้สร้างขึ้นให้เกิดแก่จิตใจของเรา หรืออาจเป็นภาพที่เรานึกเอาเองก็ได้

องค์ประกอบของภาพลักษณ์

Kenneth E. Boulding (1951 : 91) ได้กล่าวถึง “ภาพลักษณ์” ว่าภาพลักษณ์เป็นความรู้ เป็นความรู้สึกของคนเราที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะความรู้นั้นเป็นความรู้ที่เราสร้างขึ้นเอง (Subjective Knowledge) ซึ่งประกอบด้วย “ข้อเท็จจริง” คุณค่าที่เราเป็นผู้ให้รวมกันอยู่ Boulding เสนอว่าบุคคลแต่ละคนจะเก็บสะสมความรู้เชิงอัตวิสัย (Subjective Knowledge) เป็นการสะสมเกี่ยวกับสิ่งในโลกรอบ ๆ ตัวเราที่ได้ประสบการณ์ความรู้เชิงอัตวิสัยของบุคคลนี้จึงเป็นที่รวมของสิ่งต่าง ๆ ที่เราเชื่อว่าเป็นจริง เนื่องจากเราไม่สามารถที่จะรับรู้และทำความเข้าใจกับสิ่งต่าง ๆ นั้นได้อย่างถี่ยวนเสมอไป เรามักจะได้เฉพาะ “ภาพ” บางส่วนหรือลักษณะกว้าง ๆ ของสิ่งเหล่านั้น ๆ ซึ่งมีความไม่แน่นอนชัดเจนอยู่ เราจึงมักต้องตีความหมาย (Interpret) หรือให้ความหมายแก่สิ่งนั้น ๆ ด้วยตัว

เราเอง ความรู้เชิงอัตวิสัยนี้จะประกอบกันเข้าเป็นภาพลักษณ์ของเราที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ในโลก และพฤติกรรมของเราจะขึ้นอยู่กับภาพลักษณ์ที่เรามีอยู่ในสมองด้วย

ภาพลักษณ์จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการของความคิดจิตใจ ในเมื่อคนเรามีได้มีเพียงประสบการณ์โดยตรงกับโลกรอบตัว ซึ่งเราได้สัมผัส ชิมรส คมกลิ่น และได้เห็นด้วยตนเองเท่านั้น เรายังมีประสบการณ์โดยทางอ้อมอื่นๆ ด้วย ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้ต้องอาศัยการตีความ และให้ความหมายสำหรับตนเองเสมอ ภาพลักษณ์จึงเป็นการแทนความหมายเชิงอัตวิสัย (Subjective Representation) ของสิ่งต่าง ๆ ที่เรารับรู้มา เป็นความรู้สึกเชิงตีความหมาย (Interpreted Sensation) หรือความประทับใจ ภาพปรากฏ (Appearance) ความคล้ายคลึงหรือเป็นการแทนความหมายของการรับรู้ (Perception) กระบวนการของการรับรู้อย่างเลือกสรร ตีความ และให้ความหมายต่อสิ่งต่าง ๆ นี่คือการบวนการก่อเกิดจินตภาพ (Process of Image) ซึ่งมักจะมีความสำคัญยิ่งต่อการรับรู้ในสิ่งที่ไม่มีความหมายแน่นอนชัดเจนในตัวของมันเอง

องค์ประกอบของภาพลักษณ์อาจแยกได้เป็น 4 ส่วน แต่ในทางเป็นจริงองค์ประกอบทั้งสี่ส่วนจะมีความเกี่ยวข้องเป็นปฏิสัมพันธ์ต่อกันไม่สามารถจะแยกเป็นส่วน ๆ ได้อย่างเด็ดขาด

1. องค์ประกอบเชิงการรับรู้ (Perceptual Component) เป็นสิ่งที่บุคคลจะได้อจากการสังเกตโดยตรง สิ่งที่ถูกสังเกตเห็นจะเป็นสิ่งที่นำไปสู่การรับรู้ (Cues) หรือมีสิ่งที่ถูกรับรู้ นั่นเอง ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ ความคิด หรือวัตถุสิ่งของต่าง ๆ เราจะได้ภาพของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยผ่านการรับรู้นี้

2. องค์ประกอบเชิงความรู้ (Cognitive Component) ได้แก่ ภาพลักษณ์ที่เป็นความรู้เกี่ยวกับลักษณะประเภทความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเกตสิ่งที่ถูกรับรู้

3. องค์ประกอบเชิงความรู้สึก (Affective Component) ได้แก่ ภาพลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกผูกพันยอมรับหรือไม่ยอมรับชอบหรือไม่ชอบ

4. องค์ประกอบเชิงการกระทำ (Cognitive Component) เป็นภาพลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหมายหรือเจตนาที่จะเป็นแนวทางปฏิบัติตอบโต้สิ่งเรานั้นอันเป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเชิงความรู้และเชิงความรู้สึกองค์ประกอบเชิงการรับรู้ ความ

รู้ ความรู้สึก และเชิงการกระทำนี้ จะผสมผสานกันเป็นภาพของโลกที่บุคคลได้มีประสบการณ์มา

ความสำคัญของภาพลักษณ์

เป็นที่ยอมรับกันว่าการอยู่รอดของการดำเนินกิจการของหน่วยงานทุกหน่วยขึ้นอยู่กับภาพลักษณ์อันมีใช้น้อย หากหน่วยงานหรือองค์การสถาบันใดมีภาพลักษณ์ที่ดี ประชาชนก็เกิดความเลื่อมใสศรัทธา ให้ความไว้วางใจและให้ความร่วมมือต่อหน่วยงานนั้น ๆ ก่อให้เกิดความราบรื่นในการดำเนินงานและความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงานนั้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากเกิดความระแวงสงสัยหรือเกลียดชังหน่วยงานนั้นไปในที่สุด ซึ่งผลที่ตามมาคือหน่วยงานหรือองค์การนั้นๆ ย่อมประสบอุปสรรคนานาชนิดในการปฏิบัติงาน และถ้าหากปล่อยทิ้งไว้ไม่มีการแก้ไข หน่วยงานนั้นก็จะไม่สามารถอยู่รอดได้ ต้องล้มเลิกกิจการไปในที่สุด

ดังนั้น หน่วยงานหรือองค์การ สถาบันต่าง ๆ จึงพยายามแข่งขันกันในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับหน่วยงานของตน เอ็ดเวิร์ด แอลเพเบอร์เนยส์ (Edward L. Bernays, 1961 : 128) กล่าวว่าหน่วยงานหรือองค์การใดก็ตามหากมีภาพลักษณ์ที่เป็นไปในทางที่เสื่อมเสียแล้ว หน่วยงาน องค์การนั้นย่อมไม่ได้รับความเชื่อถือหรือไว้วางใจจากประชาชน ประชาชนอาจมีความระแวงสงสัยหรือเกลียดชัง รวมทั้งไม่ให้ความร่วมมือสนับสนุน ในทางตรงกันข้ามหากหน่วยงาน หรือ องค์การใดมีภาพลักษณ์ที่ดี ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานองค์การย่อมสวยสดงดงาม เกิดความเชื่อถือศรัทธา ไว้วางใจ

ภาพลักษณ์จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อองค์การหรือสถาบันในสังคม ทั้งที่เป็นหน่วยงานของสถาบันภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจเอกชน และสาธารณสุขทางด้านช่วยเหลือเสริมสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นแก่กิจการต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี หรืออาจจะดีกว่าที่เป็นอยู่เดิม เนื่องจากได้รับความเชื่อถือไว้วางใจ ปราศจากความเคลือบแคลงสงสัยรวมทั้งเกิดความประทับใจเกิดขึ้นในจิตใจของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น สว. ซึ่งเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญ และมีส่วนกระทบหรือเกี่ยวข้องกับประชาชน จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรในสายตาของประชาชนโดยทั่วไป

ประเภทของภาพลักษณ์

การทำความเข้าใจภาพลักษณ์ในคุณสมบัติต่าง ๆ จะทำให้สามารถใช้ประโยชน์ของภาพลักษณ์ในแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และถ้ายังมีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ก็จะทำให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการภาพลักษณ์ (Image Management) ได้ต่อไป

พงษ์เทพ วรกิจโกศาทร (2537 : 117 – 119) อธิบายความสัมพันธ์ของภาพลักษณ์ประเภทต่าง ๆ ในทิศทางที่เหมาะสมไว้ดังนี้

1. ภาพลักษณ์ปัจจุบัน (Current Image) เป็นภาพลักษณ์ตามความจริงในปัจจุบัน ซึ่งอาจเป็นภาพลักษณ์เชิงบวก หรือลบก็ได้ จะเป็นภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ หรือโดยเจตนาก็ตาม หน้าที่ของผู้บริหารต้องหาภาพลักษณ์ปัจจุบันให้ได้ เมื่อพบภาพลักษณ์ที่ไม่ดี จะได้ปรับเปลี่ยนให้ดีขึ้น หรือพบภาพลักษณ์ที่ผิดเพี้ยนจากสิ่งที่ต้องการ ก็อาจนำไปพิจารณาตัดสินใจต่อไปได้

2. ภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนา (Wish Image) เป็นภาพลักษณ์ที่ผู้บริหาร หรือพนักงานมีความต้องการให้องค์กรของตนเป็นเช่นนั้น เช่น เป็นองค์กรที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม เป็นองค์กรที่มีความเจริญรุ่งเรือง เป็นองค์กรที่ให้คำตอบแบบยุติธรรมแก่พนักงาน เป็นต้น การกำหนดความปรารถนาเปรียบเสมือนการกำหนดเป้าประสงค์ของงานที่เราจะได้พิจารณาบรรลุเป้าประสงค์นั้น ๆ

3. ภาพลักษณ์สูงสุดที่ทำได้ (Optimum Image) หมายถึงภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นจากการตระหนักในความจริง และการมีความเข้าใจ การรับรู้ (Perception) ของผู้รับข่าวสาร อุปสรรคของการใช้สื่อมวลชนและสื่อที่เราควบคุมได้ และสภาพแวดล้อมที่ยากที่จะควบคุม และอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนาได้ ดังนั้น ภาพลักษณ์ชนิดนี้จึงเป็นภาพลักษณ์ที่ผู้เกี่ยวข้องรู้จักประมาณตน และตัวแปรอื่น ๆ ที่

เกี่ยวข้องกับไม่ทำให้การกำหนดภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนามีความสูงส่งมากเกินไปจนความเป็นจริง

4. ภาพลักษณ์ที่ถูกต้อง และไม่ถูกต้อง (Correct and Incorrect Image) เป็นภาพลักษณ์อีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นไม่ตรงกับความเป็นจริง อาจเป็นเพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ (ข่าวลือ, อุบัติเหตุ ฯลฯ) และหรือกระบวนการสื่อสาร และหรือการรับรู้ข่าวสารของผู้รับสาร และเมื่อภาพลักษณ์ที่ไม่ถูกต้องมาก่อนระยะหนึ่งแล้ว

5. ภาพลักษณ์เชิงซ้อน (Multiple Image) เป็นภาพลักษณ์ที่ตั้งมาจากสมมติฐาน ว่าบุคคลในสังคมนั้นมาจาก ร้อยพ่อพันแม่ มาจากแหล่งต่าง ๆ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางเศรษฐกิจสังคม การศึกษา และอื่น ๆ ที่ต่างกัน โดยเฉพาะมีความรู้และประสบการณ์ต่อองค์กรต่างกัน ดังนั้นจะหวังว่า สมาชิกในสังคมจะมีภาพลักษณ์ขององค์กรหนึ่งเหมือนกันจึงเป็นไปได้ ยิ่งไปกว่านี้ในตัวบุคคลหนึ่งอาจมีทั้งภาพลักษณ์ในทางบวก (ต่อเรื่องหนึ่ง) และภาพลักษณ์ในทางลบ (อีกเรื่องหนึ่ง) ได้เช่นกัน

6. ภาพลักษณ์กระจกเงา (Mirror Image) ก็เปรียบได้กับเวลาที่คนเราส่องกระจก เขาก็จะเห็นภาพของตัวเองในกระจก ในภาพนั้นเขาอาจมองว่าสวย สง่างามดี หรือตรงกับลักษณะใดก็ได้ตามความนึกคิดของเขา ในกรณีนี้ก็เช่นกัน ผู้บริหารอาจมองว่าองค์กรได้ทำโน่นทำนี่ดีมาอยู่แล้ว ดังนั้นภาพลักษณ์ขององค์กรจึงน่าจะเป็นภาพลักษณ์ที่ดี ซึ่งความจริงจะเป็นเช่นไรก็เป็นอีกกรณีหนึ่ง ทั้งนี้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายอาจมองอะไรที่แตกต่างจากผู้บริหารก็ได้

7. ภาพลักษณ์ตราสินค้า (Brand Image) เป็นภาพลักษณ์ที่มีลักษณะคล้ายกับภาพลักษณ์สินค้า เพียงแต่กรณีนี้เป็น ตราสินค้า ยี่ห้อสินค้า หรือ โลโก้ สัญลักษณ์ เช่น ตรางู สัญลักษณ์ ดอกบัว เป็นต้น

8. ภาพลักษณ์สินค้า/บริการ (Product/Service Image) สินค้าหรือบริการก็มีภาพลักษณ์ของตัวเองเช่นเดียวกับองค์กร สินค้าหรือบริการบางอย่างอาจมีภาพลักษณ์ที่ไม่ค่อยดี เช่น บุหรี่ หรือสถานอาบอบนวด แต่สินค้าหรือบริการบางอย่างกลับมีภาพลักษณ์ในทางตรงกันข้าม เช่น ยาสีฟัน โรงพยาบาล เมื่อสินค้า/บริการที่องค์กรมีไม่ว่าจะเป็นภาพลักษณ์ในเชิงบวก/ลบ หรือกลาง ๆ ก็ยังมีความจำเป็นที่จะต้องปรุงแต่งให้มี

ภาพลักษณ์ที่มีเอกลักษณ์เป็นที่ยอมรับมากขึ้นจากสังคม นอกจากนี้ภาพลักษณ์ขององค์กร จะเป็นเช่นไรภาพลักษณ์สินค้าก็จะมี ความเกี่ยวพันเป็นอย่างมาก

9. ภาพลักษณ์องค์กร (Corporate Image) เป็นภาพลักษณ์ขององค์กรใดองค์ การหนึ่ง โดยเน้นภาพรวมทั้งหมดขององค์กร โดยรวมถึงสินค้า ยี่ห้อสินค้า ระบบการ บริหารบริษัท ความมั่นคง การมีบุคลากรที่มีคุณภาพ ความรับผิดชอบต่อสังคม

10. ภาพลักษณ์สถาบัน (Institutional Image) ซึ่งคล้ายกับภาพลักษณ์องค์กรดัง ช้างคัน เพียงแต่มุ่งมองเฉพาะตัวของบริษัท หรือตัวสถาบัน ความรับผิดชอบต่อสังคม ความเป็นสถาบันที่มั่นคง เจริญก้าวหน้า แต่ทั้งนี้จะไม่มุ่งมองในเชิงธุรกิจการค้า หรือการ ตลาด อะไรทั้งสิ้น นอกจากบทบาทหรือพฤติกรรมของสถาบันอย่างเดียว

อธิบายได้ว่า ภาพลักษณ์กระเจกเงาและภาพลักษณ์เชิงซ้อนจะเป็นภาพที่มีความ ต้องการน้อยที่สุด และก่อนที่จะกำหนดภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนาได้ จำเป็นต้องทราบถึง ภาพลักษณ์ปัจจุบันก่อนว่าองค์กรของเรามีสถานภาพ รวมทั้งมีปัญหาและอุปสรรคอะไร จากนั้นก็จะกำหนดเป็นภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนาได้ โดยภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนา นี้จะ ต้องคำนึงถึงภาพลักษณ์ของสินค้า ภาพลักษณ์ตราสินค้า และภาพลักษณ์ขององค์กร ประกอบกันไปด้วย อนึ่งหากมีภาพลักษณ์ที่ไม่ถูกต้องเกิดขึ้น ก็จำเป็นต้องจัดให้เป็นภาพ ลักษณ์ที่ถูกต้องให้ได้ อย่างไรก็ตาม ภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนาไม่ควรจะกำหนดให้มี ความสูงเกินความเป็นจริง แต่ควรที่จะมีภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนาเป็นภาพลักษณ์สูงสุด ที่ทำได้ เพื่อให้งานสร้างภาพลักษณ์มีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง

ด้วยความสัมพันธ์ของภาพลักษณ์ดังกล่าวได้ในแง่คิดว่า ก่อนที่จะกำหนดภาพ ลักษณ์ที่พึงปรารถนาได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการสำรวจตรวจสอบ ถึงสภาพของ ภาพลักษณ์ปัจจุบัน ตรวจสอบถึงภาพลักษณ์เชิงซ้อนว่ามีหรือไม่อย่างไรรุนแรงแค่ไหน รวมทั้งควาภาพลักษณ์ที่ไม่ถูกต้องมีหรือไม่ อนึ่งภาพลักษณ์กระเจกเงานั้นเป็นภาพลักษณ์ที่ไม่ ควรจะมี เพราะเป็นการหลงตัวเอง และท้ายสุดภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนาจะต้องมี ลักษณะของภาพลักษณ์สูงสุดที่ทำได้จึงเหมาะสมที่สุด

การเกิดภาพลักษณ์

ภาพลักษณ์จะเกิดขึ้นได้ใน 2 ประเด็น (พงษ์เทพ วรกิจโกศาทร, 2533 : 122) คือ

1. เมื่อปัจเจกบุคคลได้รับเหตุการณ์ภายนอกมายังตัวตนเองนั้น เหตุการณ์ยังไม่สามารถจะสร้างให้เป็นภาพได้ทันที แต่กลับต้องมีขั้นตอนซึ่งพอจัดแบ่งได้ดังนี้

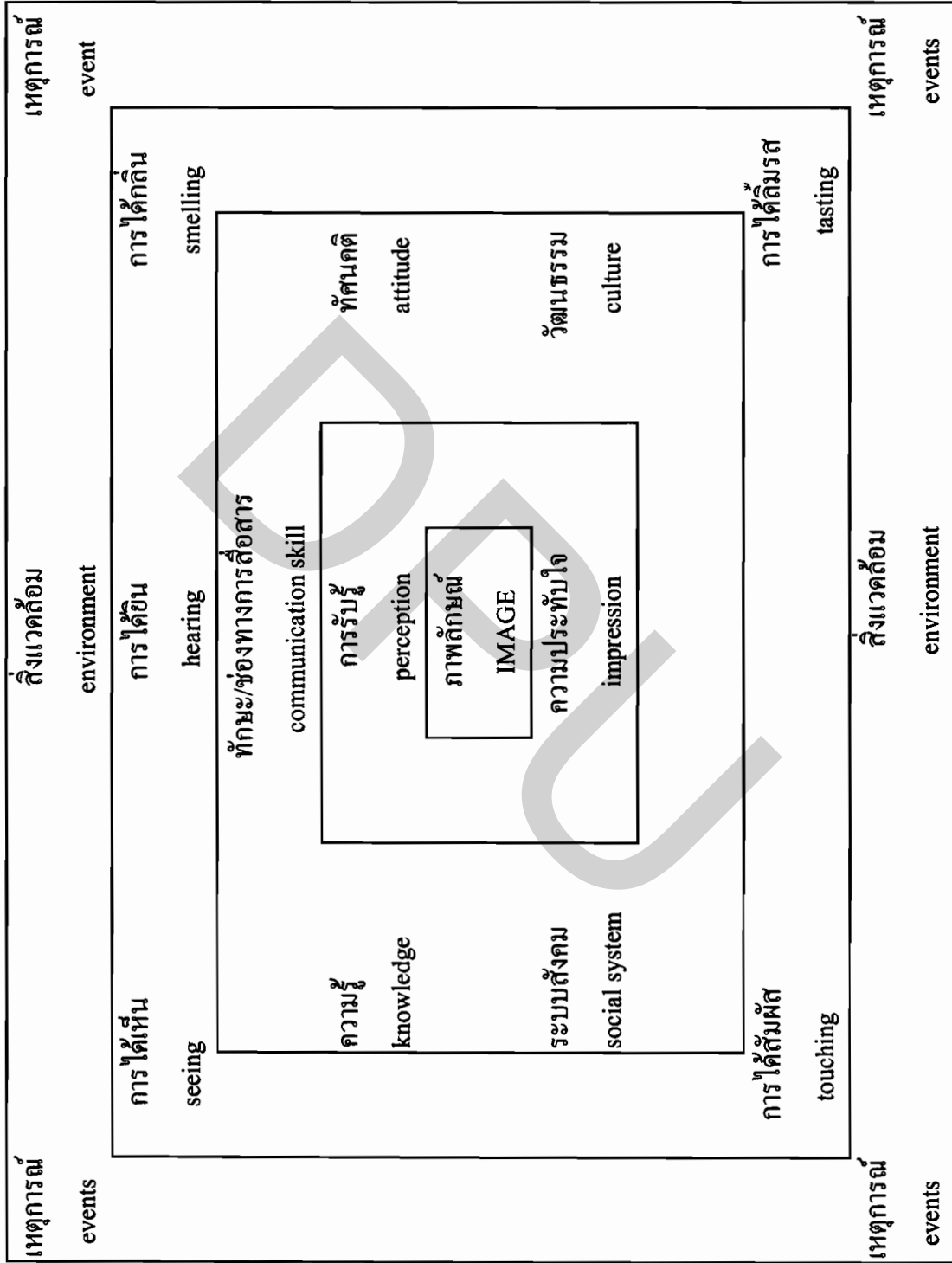
1.1 เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม (events and environment) คนเรานั้นเป็นสมาชิกของสังคม ซึ่งในสังคมนี้ก็จะมีเหตุการณ์ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา และอื่น ๆ เกิดขึ้นมากมาย แต่มีเพียงบางส่วนของเหตุการณ์ ที่คนเราจะรับเข้ามายังตัวเราได้และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้จะมีคุณค่าด้านดีหรือเลว ไม่เกิดขึ้นจากตัวของเราเพียงอย่างเดียว แต่สภาพแวดล้อมกลับมีอิทธิพลในการกำหนดคุณค่าเหล่านั้น ทั้งก่อนและหลังการรับรู้ ตลอดจนมีอิทธิพลต่อความสมบูรณ์หรือการหดหายและระยะเวลาของความจำในเหตุการณ์นั้น ๆ ด้วย

1.2 ช่องทางการสื่อสาร (Communication channel) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถเข้ามาสู่เราได้ โดยช่องทางการสื่อสารซึ่งได้แก่ การได้ยิน ได้เห็น ได้สัมผัส ได้ลิ้มรส และได้กลิ่น ซึ่งแต่ละช่องทางเหล่านี้ก็ยังมีประสิทธิภาพทางการรับ

1.3 องค์ประกอบเฉพาะบุคคล (Personal elements) ได้แก่ องค์ประกอบทั้ง 5 ของแต่ละบุคคล คือ ทักษะของการสื่อสาร ทศนคติ ความรู้ ระบบสังคม และวัฒนธรรม ต่างก็มีอิทธิพลต่อการสื่อสาร

1.4 การรับรู้และความประทับใจ (Perception and impression) เมื่อเหตุการณ์ได้ผ่านเข้ามาทางช่องทางการสื่อสาร และองค์ประกอบเฉพาะบุคคลทั้ง 5 จะเป็นตัวที่พินิจพิจารณาเหตุการณ์นั้นก่อน

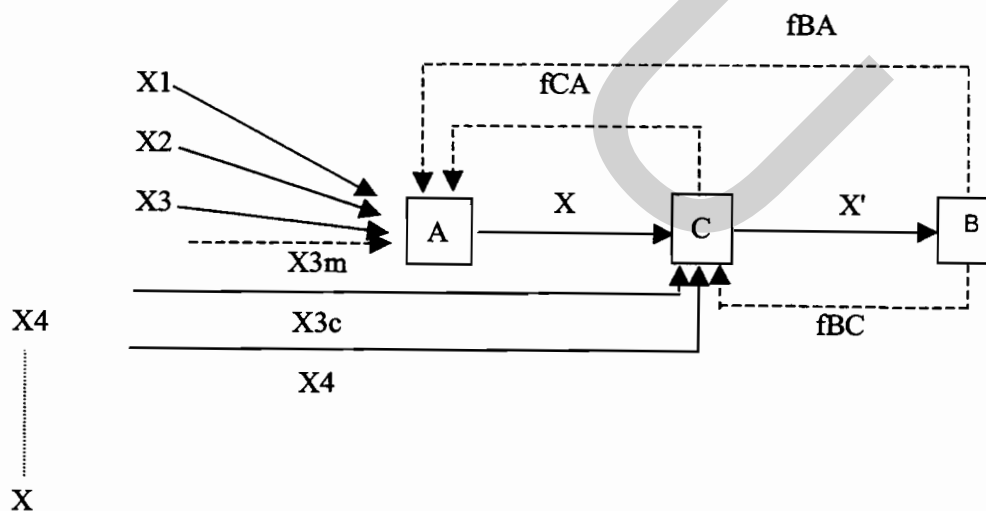
1.5 โดยการรับรู้ (perception) ซึ่งเป็นตัวแปลงเหตุการณ์ให้เป็นไปใน “ความหมายตามความคิดของบุคคลนั้น” ส่วนความประทับใจ (impression) มีความสำคัญในการรับรู้อีกลักษณะหนึ่ง โดยจะเกี่ยวพันกับคุณภาพและปริมาณของความทรงจำ ถ้าประทับใจมาก ก็จะมี ความทรงจำ — จดจำได้มากและนาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น โปรดดูภาพที่ 1 แสดงการเกิดภาพพจน์ในปัจเจกบุคคล

ภาพที่ 1 การเกิดภาพลักษณ์ในปัจจุบันบุคคล อ้างอิงในพงษ์เทพ วรกิจ โปคาพร, 2533

ภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการที่กล่าวมานี้ จะมีการผันแปรเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เนื่องมาจากการได้รับข้อมูลใหม่เกี่ยวกับองค์การนั้น ๆ และ/หรือไม่ได้ รับข้อมูลข่าวสารเลย นอกจากนี้ทั้งกระบวนการอันได้แก่ช่องทางการสื่อสาร องค์ ประกอบเฉพาะบุคคล การรับรู้และความประทับใจ และสภาพสิ่งแวดล้อมเป็นตัวแปรที่สำคัญของการปรับเปลี่ยนและปรุงแต่งภาพลักษณ์ในอนาคตต่อไปเรื่อย ๆ

2. กระบวนการสื่อสาร ในหัวข้อนี้ พงษ์เทพ วรกิจโกกลาง (2533 : 125) ได้ กล่าวไว้ว่า Westley และ Maclean จะเป็นผู้ที่อธิบายเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสาร โดยแสดง ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วได้ส่งทอดไปยังบุคคลต่าง ๆ ในฐานะผู้รับสารได้อย่างเหมาะสมที่สุด พร้อมทั้งอธิบายถึงอิทธิพลของการรับรู้ของแต่ละบุคคลที่อยู่ในกระบวนการสื่อสาร ดังมีรายละเอียดดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2

กระบวนการสื่อสารของ Westley and Maclean

จากภาพที่ 2 พบว่า เมื่อมีเหตุการณ์ต่าง ๆ (x_1 x_2 x_3 ...) เกิดขึ้น A จะเป็นผู้รับรู้เหตุการณ์นี้ โดย x_1 x_2 .. จะเป็นภาพของเหตุการณ์ที่รับรู้โดย A จากนั้น A ก็จะแปรเหตุการณ์ที่รับรู้มาส่งเป็นข่าวสาร (message) x^1 x^2 ... ไปยัง C โดย C จะเป็นสื่อกลางที่รับข่าวสารนี้ส่งต่อไปยัง B ซึ่งเป็นผู้รับสารในที่สุด ในระหว่างนี้ เมื่อ C รับข่าวสาร X^1 จาก A นั้น C ก็ย่อมมีการรับรู้ต่อเหตุการณ์นี้ พร้อมทั้งรับรู้เหตุการณ์อื่น คือ X_{3c} และ X_4 ได้เช่นกัน ดังนั้นข่าวสาร X^1 ที่ C ส่งไปยัง B นั้นจึงแฝงด้วยอิทธิพลดังกล่าว ส่วนเส้นขาดที่เป็น f_{BA} , f_{CA} , f_{BC} นั้น เป็นปฏิกริยาตอบกลับที่ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าไปขอตรวจสอบข่าวสารและหรือขอข้อมูลในรายละเอียดเพิ่มเติม และหรือแสดงพฤติกรรมอะไรบางอย่างกลับไป

ทั้งการเกิดภาพพจน์ในฐานะปัจเจกบุคคลและกระบวนการสื่อสารนี้ จะพบว่าบุคคล การรับรู้ของบุคคล องค์ประกอบของการสื่อสาร และแม้แต่สภาพแวดล้อมต่างก็มีอิทธิพลทั้งสิ้น ดังนั้นหน้าที่ขององค์กรคือ ต้องจัดหาระบบอะไรก็ตามมาช่วยสร้างเหตุการณ์ไปในทิศทางที่ต้องการ และจัดการการสื่อสารให้เป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนา

ภาพลักษณ์ที่บุคคล หรือประชาชนมีต่อองค์กรจะเป็นอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับประสบการณ์และข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนได้รับ สิ่งเหล่านี้ย่อมก่อตัวขึ้นเป็นความประทับใจ ซึ่งอาจจะเป็นความประทับใจที่ดี หรือไม่ดีก็ได้แล้วแต่พฤติกรรม หรือการกระทำขององค์กร หน้าที่สำคัญของนักประชาสัมพันธ์ คือการสร้างสรรคภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร ซึ่งต้องทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยต้องให้ข่าวสารความรู้ และประสบการณ์ประชาชนอย่างเพียงพอ

พงษ์เทพ วรกิจโกคาทร (2533 : 119) ได้กล่าวว่า ภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนานั้น ควรควบคุมเนื้อหา (Content) ไว้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง (Related with target publics) กล่าวคือ องค์กรน่าจะมีการสร้างภาพลักษณ์ในการเป็นเพื่อนที่ดี ไม่ว่าจะเพื่อนใน

ฐานะผู้ขาย หรือเพื่อนร่วมดำเนินธุรกิจเดียวกัน โดยอาจเน้นภาพของการซื้อสัตย์สุจริต การให้ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมพัฒนาความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ธุรกิจประเภทนั้น

2. สินค้าหรือตราสินค้า (product or brand) ทุกองค์กรย่อมมีธุรกิจ ไม่ว่าจะขายสินค้าหรือขายบริการ โดยหลายกรณีก็เชื่อว่าถ้าหากต้องการจะสร้างภาพลักษณ์ให้แก่สินค้าหรือบริการนั้น ๆ แล้ว ก็ควรพิจารณาถึงตราสินค้าของบริษัทด้วย ตัวอย่างภาพลักษณ์ของสินค้าอาจจะเป็นสินค้าของแม่บ้านสมัยใหม่ สินค้าที่ให้ความสะดวกรวดเร็ว หรือในกรณีของตราสินค้า ยี่ห้อ อาจเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่มีคุณภาพ คงทน ภาพลักษณ์ของสินค้าที่ทำด้วยมือ เป็นต้น

3. ความปลอดภัย มลภาวะ และเทคโนโลยี (safety, pollution and technology) ในส่วนนี้จะเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับองค์กรทั่วไป ว่าในปัจจุบันอาจมีการเน้นที่แตกต่างกัน แต่ที่มักจะถูกกล่าวถึงกันมากในปัจจุบัน คือ ความปลอดภัย การไม่มีมลภาวะ และควรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในระบบการทำงาน หรือใช้ในกระบวนการผลิตสินค้า

4. การมีส่วนร่วมเสริมสร้างเศรษฐกิจสังคม (social — economics contribution) การที่องค์กรเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ก็ย่อมมีหน้าที่สร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่สังคม ส่วนภาพลักษณ์ที่นิยมสร้างกันมักเป็นเรื่องของการสร้างงาน พัฒนาสภาพความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าของเศรษฐกิจประกอบกัน

5. พนักงาน (employee) ภาพลักษณ์ที่เกี่ยวกับพนักงานค่อนข้างจะมีความสำคัญมาก เพราะองค์กรจะไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้ถ้าหากไม่มีพนักงาน และก็ไม่สามารถเจริญเติบโตได้ถ้าปราศจากพนักงาน ส่วนภาพลักษณ์ที่สร้างมักเป็นเรื่องของค่าตอบแทน ที่ยุติธรรม การมีสวัสดิการที่ดี ฯลฯ

6. ความรับผิดชอบต่อสังคม (social responsibility) เป็นการสร้างภาพลักษณ์ว่าองค์กรนี้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม นั่นคือ การมีความรับผิดชอบต่อช่วยเหลือเมื่อเกิดสาธารณภัย หรือเข้าร่วมโครงการรณรงค์ต่าง ๆ

7. การจัดการ (management) การจัดการนี้ถือว่าเป็นระบบที่จะให้องค์กรเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า และ/หรือทำให้องค์กรมีผลผลิตที่มีทั้งคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหากองค์กรใดมีการบริหารที่มีคุณภาพ แน่แน่นอนว่าองค์กรนั้นก็ย่อมมีภาพลักษณ์ที่ดี

8. กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ (laws and regulation) องค์กรที่จะเป็นที่ยอมรับแก่สมาชิกของสังคมได้ องค์กรนั้นจะต้องมีความประพฤติในกรอบของกฎหมาย หรือ ขนบธรรมเนียมที่ดีของสังคมนั้น ดังนั้นภาพลักษณ์ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้จึงมีความจำเป็น เช่นกัน

จากข้อ 1-8 สามารถนำมาเขียนเป็นภาพแสดงเนื้อหาของภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนาได้ดังภาพที่ 3

ภาพลักษณ์ขององค์กรที่สังคมต้องการ

จากภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนา จะนำไปสู่ภาพลักษณ์ขององค์กรที่สังคมต้องการ ด้วยเช่นกัน ในฐานะที่คนทุกหน่วยงาน ทุกองค์กรต่างก็ต้องการให้หน่วยงาน หรือองค์กรของตนเป็นองค์กรที่มีภาพลักษณ์ที่ดี สังคมให้การยอมรับนับถือ อำนาจ วีรกรรม (2533 : 91 – 92) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า องค์กรในอุดมคติต้องมีภาพลักษณ์ดังต่อไปนี้

ภาพลักษณ์ที่ 1 เป็นองค์กรที่เจริญก้าวหน้าทันโลก

ภาพลักษณ์ที่ 2 มีบริการและสัมพันธ์อันดีกับลูกค้า

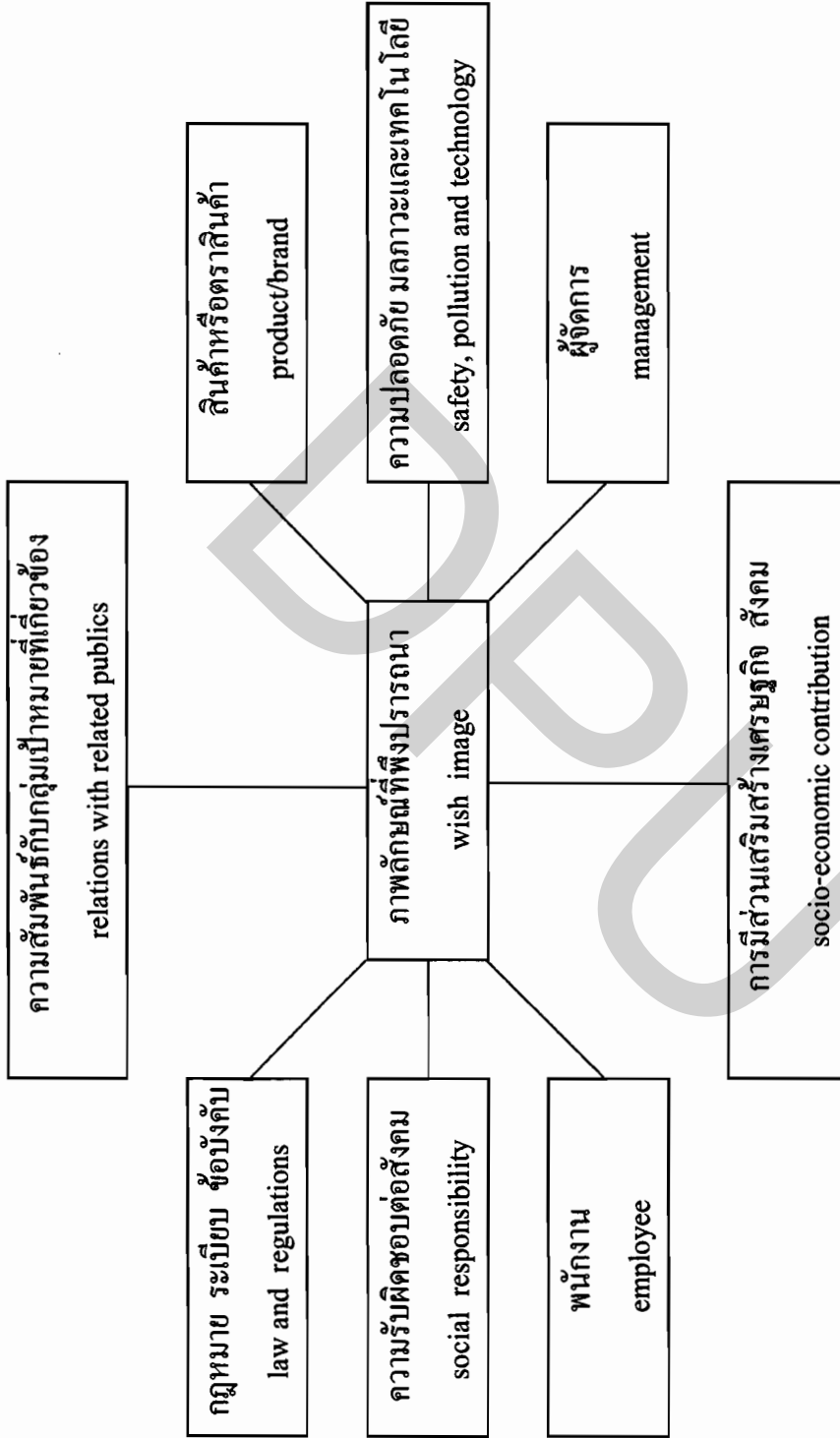
ภาพลักษณ์ที่ 3 มีระบบบริหารและฝ่ายจัดการที่สูงด้วยประสิทธิภาพ

ภาพลักษณ์ที่ 4 ทำคุณประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้แก่ส่วนรวม

ภาพลักษณ์ที่ 5 ปฏิบัติงานภายในกรอบกฎหมายของบ้านเมือง

ภาพลักษณ์ที่ 6 มีความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับสูง

ภาพลักษณ์ที่สังคมยอมรับนี้ อรุณ งามดี (2533 : 75) ได้กล่าวว่า สินค้าผลิตภัณฑ์ ตลอดจนบริการก็มีส่วนส่งเสริมชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดี ผลักดันของห้างร้านถ้าหากมีคุณภาพดี แข็งแรงทนทานและใช้ได้ผลดีก็ย่อมมีส่วนช่วยสร้างชื่อเสียงภาพลักษณ์ที่ดีให้คนรู้จัก และเชื่อถือบริษัทไปด้วย อย่างกรณีของบริษัทการบินไทยซึ่งขายบริการนั้น คนนิยมเพราะให้บริการ เอาใจใส่ผู้โดยสาร ตรงต่อเวลา และไม่ประสาอุปนิสัยหุ่ยๆ เหล่านี้เป็นต้น

ภาพที่ 3
เนื้อหาของภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนา

การสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร

ในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีนั้น หน่วยงานหรือองค์กร สถาบันต่าง ๆ ต้องให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง และข้อมูลที่เป็นการแนะนำมาตรการในการประเมินคุณค่าให้กับกลุ่มเป้าหมายและประชาชนทั่วไป เพราะการให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง แต่ถูกนำไปประเมินคุณค่าด้วยมาตรการที่ผิด ๆ ก็อาจเกิดผลในทางลบในการสร้างภาพลักษณ์ได้เช่นกัน นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงด้วยว่าการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีนั้นถึงแม้ว่าจะยาก แต่ก็เป็นการง่ายกว่าการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ที่สูญเสียไปแล้ว เพราะว่าการสรรหาข้อมูลให้กับบุคคลเพื่อให้เขาเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์นั้น ถ้าหากข้อมูลไปขัดแย้งกับความคิดเดิม ความเชื่อเดิม ทักษณคติเดิมและค่านิยมเดิมของเขาเข้าแล้วเขาอาจปฏิเสธข้อมูลดังกล่าวได้

ดังนั้น การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีจึงต้องมีการวางแผนที่ดี มีการกระทำอย่างต่อเนื่องและต้องอาศัยเวลาในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย การสร้างภาพลักษณ์ไม่สามารถกระทำได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว หรือในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เพราะภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นทีละน้อยและค่อย ๆ สะสมเพิ่มพูนมากขึ้น จนฝังรากฐานแน่นหนาในจิตใจ และทัศนคติหรือความรู้สึกนึกคิดของประชาชน

บัญญัติ คำบุญวัฒน์ (2532 : 34 – 35) ได้กล่าวว่า การสร้างภาพลักษณ์ที่ดี (positive image) ให้แก่ หน่วยงาน องค์กร สถาบัน นักประชาสัมพันธ์และผู้ทำงานด้านประชาสัมพันธ์ควรยึดหลักดังนี้

1. ค้นหาถึงจุดดี และจุดบกพร่อง หรือจุดอ่อนแห่งภาพลักษณ์ของหน่วยงานที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน อันเป็นการศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาจุดทางและการวางแผนดำเนินงานในขั้นต่อไป การค้นหานี้อาจทำได้โดยการรวบรวม ทัศนคติ ทำที่ และความรู้สึกนึกคิดของประชาชน กลุ่มเป้าหมาย รวมถึงอาจใช้การสำรวจวิจัยเข้าประกอบด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง

2. วางแผนและกำหนดขอบเขตของภาพลักษณ์ ที่องค์กรสถาบันต้องการจะสร้างให้เกิดขึ้นในใจของประชาชน เช่น อาจถามตนเองว่า สถาบันคืออะไร ทำอะไร จุดยืนของสถาบันคืออะไร และหน่วยงานหรือสถาบันต้องการที่จะให้ประชาชนมีภาพลักษณ์

เป็นไปในทางใด หรือต้องการให้รู้สึกนึกคิด มีท่าต่อหน่วยงานสถาบันของเราอย่างไร เป็นต้น หลังจากนั้นก็นำมาพิจารณาประกอบการวางแผนเพื่อดำเนินงานต่อไป

3. คิดหัวข้อต่าง ๆ เพื่อใช้ในการสร้างภาพลักษณ์แก่ประชาชน ซึ่งหัวข้อเหล่านี้คือ เนื้อหา ข่าวสาร ที่เราจะใช้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อกลุ่มประชาชนหัวข้อเหล่านี้อาจใช้คำขวัญ (slogan) หรือข้อความสั้น ๆ ที่กินความ และชวนให้จดจำได้ง่าย สิ่งสำคัญคือหัวข้อเหล่านี้จะต้องมีประสิทธิภาพในการดึงดูดความสนใจ และมีอิทธิพลใ้มน้ำวชักจูงใจประชาชนให้เกิดภาพลักษณ์ตามที่เรต้องการ

4. ใช้เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ เข้าช่วยในการดำเนินงานสร้างภาพลักษณ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เข้าถึงกลุ่มชนเป้าหมายได้อย่างกว้างขวาง เช่น หนังสือ วิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นต้น

ส่วนสุพิน ปัญญาภัก (2536 : 101) ได้กล่าวถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีว่า การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีมิใช่จะกระทำได้ง่าย เพราะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมและพฤติกรรมหลายประการขององค์การ องค์การที่มีกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อสาธารณชนมักจะมีภาพลักษณ์ที่ดี แต่ไม่ใช่เป็นเช่นนี้ตลอดไป ภาพลักษณ์ที่ดีจัดเป็นภาพลักษณ์อย่างถาวร คือภาพลักษณ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง เป็นต้น

ในอีกมุมหนึ่งที่มีความหมายลึกซึ้งและครอบคลุมได้ดีของพรทิพย์ พิมลสินธุ์ (2536 : 57) ได้กล่าวว่า การที่จะสร้างภาพลักษณ์ให้เกิดขึ้นต้องอาศัยพื้นฐานของความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และต้องเป็นความรู้ความเข้าใจที่สามารถทำให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดความประทับใจ เกิดศรัทธาเกิดความเชื่อถือ เพื่อที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายจะจดจำได้ และสะสม พิจารณาเป็นภาพลักษณ์ในที่สุด

ภาพลักษณ์ที่ดีของสถาบันการเมืองจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับประสบการณ์การรับข่าวสารของประชาชน การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีจึงต้องทำอย่างต่อเนื่องให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและเพียงพอต่อประชาชน

เกรียงศักดิ์ โลหะชาละ (2537 : 80) กล่าวเสริมถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีว่า ต้องมีส่วนประกอบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่สมบูรณ์ กล่าวคือ

1. บุคลิกภาพส่วนตัวที่เหมาะสม เป็นสิ่งสำคัญมากในการสร้างภาพลักษณ์ เพราะจะเป็นสิ่งแรกที่กลุ่มเป้าหมายพบเห็น ซึ่งจะก่อให้เกิดความประทับใจ ความนิยม เลื่อมใส น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการแสดงออกไม่ว่าจะเป็นลักษณะท่าทางที่เหมาะสมกับกาลเทศะการพูดจา ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถเรียนรู้ได้ การศึกษาหาความรู้ให้เข้าใจในลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย การได้ข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายก่อนยอมทำให้หน่วยงานสามารถสร้างภาพลักษณ์ได้ง่ายขึ้น

2. เทคนิคการสร้างภาพลักษณ์ ต้องมีประสิทธิภาพสูง เพราะต้องทำการแข่งขันกับหน่วยงานอื่นด้วย โดยเฉพาะการแข่งขันในเชิงธุรกิจ จะต้องสร้างภาพลักษณ์ที่ค้ำชูเชื่อถือ น่าประทับใจ ให้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยเทคนิคต่าง ๆ ที่จะใช้ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมก่อนนำไปใช้ต่อสาธารณชน

ปัจจัยที่เป็นผลกระทบต่อภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร

สุพิน ปัญญามาก (2536 : 102) ได้กล่าวว่าปัจจัยที่เป็นผลกระทบต่อภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรมีหลายประการ บางอย่างก็เกิดขึ้นจากตัวองค์กรเอง บางอย่างก็เกิดขึ้นขององค์กร เช่น

1. ข่าวลือ (rumour) เป็นวิกฤตการณ์ที่หนักหน่วงสำหรับองค์กร โดยเฉพาะข่าวลือในเชิงทำลาย เพราะจะกระพือแพร่สะพัดเร็วมาก คนที่ได้รับข่าวต่อก็มักจะระบายสีเพิ่มเติม จนคุนน่าสะพึงกลัว และคนส่วนมากจะไม่เข้าใจว่าจริงหรือไม่จริง เพราะเป็นข่าวที่ไม่มีต้นตอ องค์กรหลายแห่งมักจะเกิดวิกฤตการณ์เพราะข่าวลือ

2. พฤติกรรมขององค์กรเชิงลบ (negative) เช่น การบริหารไม่มีประสิทธิภาพ การบริการไม่สะดวก ไม่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ฯลฯ ซึ่งเป็นผลกระทบต่อความรู้สึกของประชาชน ซึ่งองค์กรไม่คิดปรับปรุงหรือแก้ไขแล้ว ก็ยังจะทำลายภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรให้ย่อยยับไป

ข้อคิดบางประการเกี่ยวกับการสร้างและรักษาภาพลักษณ์

1. การสร้างภาพลักษณ์นั้นจริง ๆ แล้ว เกิดจากการกระทำขององค์กรหรืองานที่เราทำกันอยู่เป็นประจำนั่นเอง
2. ภาพลักษณ์ที่เราเพียรพยายามสร้างขึ้นมาอย่างดีแล้ว ย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ เพราะความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้น องค์กรควรสร้างภาพลักษณ์ที่ถาวรมิใช่ภาพลักษณ์ชั่วคราว
3. ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่สร้างกันได้ยาก แต่เราสามารถกระทำได้โดยการสร้างภาพลักษณ์ขึ้นมาใหม่ การเปลี่ยนภาพลักษณ์ และการทำภาพลักษณ์นั้นให้ชัดเจนขึ้น
4. ภาพลักษณ์เป็นเรื่องละเอียดอ่อน จะสร้างขึ้นได้จะต้องใช้เวลาสะสมคุณค่าของภาพลักษณ์นั้น ๆ ไม่ว่าจะคุณค่านั้นจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ตาม
5. ภาพลักษณ์ที่เห็นได้ง่าย คือ ภาพลักษณ์ของอาคารสถานที่หรือคุณภาพสถานที่ทำงาน (quality of work place) ของหน่วยงาน องค์กรและสถาบันนั้น ๆ ส่วนภาพลักษณ์ที่เห็นได้ยากคือ ความซื่อสัตย์ จงรักภักดี (on employer loyalty) ของลูกจ้างหรือบุคคลที่ทำงานในหน่วยงาน องค์กร สถาบันนั้น ๆ
6. “บางครั้ง . . . กระทั่งวาทา ก็ยังคมกล้ายิ่งกว่าอาวุธ” คำดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึง พลังวาทาจากปากที่เป็นเอกของการประชาสัมพันธ์ที่มีการวางแผนทางยุทธศาสตร์ (strategic planning) เป็นอย่างดี ยิ่ง ฉะนั้นหน่วยงาน องค์กร สถาบันจึงใช้การประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือนำไปสู่เป้าหมาย (public relation as an instrument of goal achievement) ของการสร้างและรักษาภาพลักษณ์อย่างมีประสิทธิภาพ (efficiency)
7. ศาสตร์เป็นหลักและศิลป์เป็นตัวเสริม คือหลักประชาสัมพันธ์
8. การประชาสัมพันธ์นั้นจะต้องสร้างความเชื่อถือ ศรัทธาและความร่วมมือระหว่างสถาบันกับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

จากธรรมชาติขององค์กรหรือสถาบันที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นเป็นทวีคูณ อยู่ในตัวเช่นนี้ ผู้บริหารองค์กรหรือสถาบันอาจมองว่าภาพลักษณ์ขององค์กรหรือสถาบันของตนเองดีแล้ว แต่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเป็นส่วนสำคัญที่จะชี้หรือเป็นภาพลักษณ์กระจกเงา (mirror image) ที่จะส่องเป็นกระจกให้ผู้บริหาร หรือทุกคนในองค์กรใน

สถาบันได้รู้ภาพลักษณ์ที่เป็นจริงในปัจจุบัน (current image) ได้เป็นอย่างดี และหากภาพลักษณ์ที่ปรากฏเป็นภาพลักษณ์ไม่พึงปรารถนา ผู้บริหารจะต้องหาหนทางที่จะสร้างภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนา (wish image) ให้ได้โดยใช้ทั้งศาสตร์ (science) และศิลป์ (arts) แห่งการประชาสัมพันธ์ (public relations) ซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจของผู้บริหารมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (optimum) โดยการปรับปรุงแต่งให้เข้ากับสถานการณ์ (situation) และสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ

การปรับปรุงแก้ไขวิกฤตการณ์ที่มีต่อภาพลักษณ์

จุดตาย (dead point) ของผู้บริหารอย่างหนึ่งที่จะมีผลกระทบต่อวิวัฒนาการทางภาพลักษณ์ของหน่วยงาน องค์กรหรือสถาบันคือไม่สามารถค้นหาจุดบกพร่องหรือจุดอ่อนขององค์กร ไม่สามารถขจัดทำลายข่าวลือ (rumour) ไม่สามารถค้นหาภาพลักษณ์ขององค์กรที่ไม่เป็นจริง (incorrect image) หรือไม่สามารถทำลายพฤติกรรมใด ๆ ขององค์กรที่มีผลต่อภาพลักษณ์ในเชิงลบได้ (negative image) เพราะเรื่องที่ได้กล่าวมานั้นล้วนเป็นภาวะวิกฤตการณ์ภาพลักษณ์ขององค์กร ซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนจากผู้บริหารและจากทุกคนในองค์กร

จากคำ “ภาวะวิกฤตการณ์” ซึ่งจะนำมาสู่จุดตายของผู้บริหารนั้น ประจวบอินออด (2536 : 115) ได้ให้ความหมายของคำว่าภาวะวิกฤตการณ์ไว้ดังนี้ ภาวะวิกฤตการณ์ในวิชาชีพการประชาสัมพันธ์หมายถึง ภาวะองค์กรหรือสถาบันประสบและจะต้องหาทางขยับยั้งชะลอ ขจัดปัดเป่าหรือผ่อนคลายเป็นผลแห่งภาวะวิกฤตการณ์นั้น มากระทบองค์กรหรือสถาบันหรือแม้ตัวบุคคลให้น้อยที่สุด หรือหมดสิ้นไปในเวลาที่สั้นที่สุด

ปัจจัยที่ทำให้เกิดภาวะวิกฤตที่มีต่อภาพลักษณ์ มีปัจจัยหลายทางเช่น

1. เกิดจากปัจจัยภายในองค์กร
2. เกิดจากปัจจัยภายนอกองค์กร

ไม่ว่าภาวะวิกฤตจะเกิดจากปัจจัยภายในหรือภายนอกองค์กรก็ตาม ลักษณะการอุบัติขึ้นของภาวะวิกฤตอาจเกิดขึ้นได้ 2 ทาง คือ

1. เกิดขึ้นตามธรรมชาติตามวงจร โดยไม่เจตนาหรือตั้งใจ
2. เกิดขึ้นโดยเจตนาหรือกลั่นแกล้ง

ประเภทของภาวะวิกฤตที่มีต่อภาพลักษณ์ ประจวบ อินฮ็อค (2533 : 103) ได้กล่าวถึงประเภทของภาวะวิกฤตไว้ว่า

1. ภาวะวิกฤตซึ่งสามารถคาดหมายได้และป้องกันได้ เช่น เด็กเล่นมีด มีควดมีด มือ ก็ป้องกันได้โดยไม่ให้ใช้มีด
2. ภาวะวิกฤตซึ่งอาจคาดหมายได้ แต่ป้องกันไม่ได้ ได้แก่ระมัดระวัง
3. ภาวะวิกฤตซึ่งเกิดจากเหตุที่ไม่สามารถคาดหมายได้ก่อน เช่น โรงงานตั้งอยู่ใกล้สนามบิน วันหนึ่งเครื่องบินร่อนลงมาบนหลังคา เพราะคิดว่าเป็นสนามบิน ผู้คนล้มตายเป็นอันมาก
4. ภาวะวิกฤตซึ่งเกิดจากข่าวลือ ทั้งที่เกิดขึ้นจากการเจตนา และไม่เจตนา แต่ได้รับข่าวสารที่บิดเบือนตามธรรมชาติ

ในทัศนะของ ประเวศ วะสี (2536 : 9) ได้กล่าวถึง คลื่นวิกฤตการณ์ลูกที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์สะท้อนให้เห็นภาพลักษณ์ของสังคมไว้อย่างน่าสนใจว่า คลื่นวิกฤตการณ์ลูกที่ 4 แห่งยุคกรุงรัตนโกสินทร์อาจเรียกว่าเป็น “คนกินคน” ซึ่งแก่ยากที่สุด ที่ว่ายากก็เพราะศัตรูคือตัวเราเอง ที่ว่าเรานี้หมายถึงเราทั้งหมดโดยรวม

เรื่องเดียวกันนี้ อำนวย วีรวรรณ (2536 : 109 – 110) ได้กล่าวถึงกรณีที่ทำให้เกิดภาวะวิกฤตว่ามีดังต่อไปนี้

1. กรณีอุบัติเหตุหรือถูกบ่อนทำลาย
2. กรณีการค้าผันผวนรุนแรง
3. กรณีขาดคกบพร่องทางการผลิตและเทคโนโลยี
4. การนัดหยุดงานหรือปัญหาแรงงานสัมพันธ์
5. กรณีสูญเสียศรัทธาและความเชื่อมั่น

จากภาวะวิกฤตของ ประจวบ อินฮ็อค หรือคลื่นวิกฤตการณ์ของ ประเวศ วะสี หรือกรณีที่ทำให้เกิดภาวะวิกฤตของ อำนวย วีรวรรณ ก็ตามล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ไม่พึง

ปรารถนาทั้งสิ้น จึงจำเป็นต้องหาหลักการแก้ไขภาพลักษณ์ที่ไม่พึงประสงค์นี้ ซึ่งผู้วิจัยขอ
นำแนวคิดของนักวิชาการมาเสนอเป็นลำดับต่อไป

หลักการปรับปรุงแก้ไขวิกฤตการณ์ที่มีต่อภาพลักษณ์ หลักการปรับปรุงแก้ไข
วิกฤตการณ์ที่มีต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน องค์กรหรือสถาบัน ของนักวิชาการต่าง ๆ
มาเสนอดังต่อไปนี้

อำนาจ วีรธรรม (2536 : 111) ได้กล่าวว่า การแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์จะต้อง
ว่าไปตามภาพลักษณ์ของปัญหา ต้องใช้ไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ถึงแม้จะมี
การวางแผนระยะยาวไว้แล้วก็ตาม จะทำตามแผนที่วางไว้ ตลอดไปไม่ได้ในบางครั้งต้องมีความ
ยืดหยุ่นบ้างพอสมควร

เมื่อเกิดปัญหาขึ้นไม่ควรรอนาน ควรรีบแก้ไขทันที เพราะการแก้ภาพลักษณ์ครั้งแรก
สำคัญมาก ถ้าแก้ไขไม่ดีอาจทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมามากขึ้นและทำให้การแก้ไข
ต้องยืดเยื้อ

การตอบคำถามหลังการแก้ไข ควรพูดเฉพาะในสิ่งที่เป็นจริงมีหลักฐานอ้างอิง
อย่างเด่นชัด และควรพูดตามแนวที่เตรียมไว้ ไม่ควรพูดแบบแก้ปัญหเฉพาะหน้า และไม่
ควรพูดในลักษณะกลบเกลื่อนความจริง

ควรให้ข่าวกับพรรคพวก หรือคนในองค์กรก่อน เพราะเป็นกลุ่มที่เข้าใจเหตุ
การณ์ได้ง่ายที่สุด และเป็นกลุ่มที่จะถูกซักถามมากที่สุด คนกลุ่มนี้จะช่วยแก้ข่าวได้เป็น
อย่างดี นอกจากนี้จะต้องพยายามกระจายความจริงออกไปให้มากที่สุด เพื่อกลบข่าวลือที่ไม่
ถูกต้อง

ควรแสดงความจริงให้สื่อมวลชนทราบโดยเร็วที่สุด เพราะสื่อมวลชนจะต้อง
เสนอข่าวทุกวัน เมื่อสื่อมวลชนทราบความจริง การเสนอเรื่องข่าวลือจะได้ลดน้อยลง

ส่วนความคิดเห็นของ ระเด่น ทักษณา (2536 : 120) ถึงการแก้ภาพลักษณ์ของ
หน่วยงานภาคราชการไว้อย่างน่าคิดว่า การแก้ภาพลักษณ์ของภาคราชการข้อจำกัดที่สำคัญ
2 ประการคือ ระเบียบและขั้นตอน เนื่องจากสำนักนายกรัฐมนตรีได้ออกระเบียบเกี่ยวกับการ
ให้ข่าวแก่สื่อมวลชน ให้หน่วยงานต่าง ๆ ของทางราชการได้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
ข้าราชการทุกระดับชั้นตระหนักดีว่า การให้ข่าวแก่หนังสือพิมพ์จะผิดระเบียบ ฉะนั้นเมื่อมี

เหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นที่จะทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจผิด และเสียภาพลักษณ์ข้าราชการ ทุกคนจะถือว่าธุระไม่ใช่ ทำตัวให้ห่างไกลไว้ก่อนจะปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็ก เรื่องใหญ่อย่างคดีที่ข้าราชการที่เกี่ยวข้องหรือรู้เห็นจะพึงทำก็คือ “ทำรายงาน” เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น โดยถือว่า เมื่อรายงานแล้วก็หมดหน้าที่ของตนกว่าเรื่องจะรายงานถึงผู้มีอำนาจแท้จริงก็เสียเวลาดังนานและเมื่อกว่าจะพิจารณาสั่งการลงมาก็หายไปเสียแล้ว เพราะตอนเมื่อหนังสือพิมพ์พาดหัวข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นประชาชนก็ฮือฮารู้กันทั่วไป แต่กว่าทางราชการจะมีหนังสือหรือจดหมายชี้แจงข้อเท็จจริงก็เวลานาน หนังสือพิมพ์ไม่สามารถพาดหัวแก้ไขให้ได้ ความจริงสื่อสารมวลชนเขาก็พร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการชี้แจงข้อเท็จจริงอยู่ตลอดเวลา อย่างนี้เขาเรียกว่า การแก้ภาพลักษณ์ของหน่วยงานภาคราชการนั้นช้า เพราะระเบียบขั้นตอนมากเกินไป

จากความหลากหลายในวิชาการของการปรับปรุงแก้ไขวิกฤตการณ์ที่มีต่อภาพลักษณ์ที่ได้กล่าวมาแล้วในเบื้องต้น ทำให้มองเห็นหลักการของการปรับปรุงแก้ไขวิกฤตการณ์ที่มีต่อภาพลักษณ์ได้อย่างชัดเจน ซึ่งถ้าหากทุกคนในหน่วยงานองค์กรหรือสถาบันได้ลงเรือลำเดียวกันแล้ว ได้ช่วยกันดำเนินงานทุกอย่างที่จะ “ก่อ” “กัน” และ “แก้” ในเรื่องภาพลักษณ์ของนาวาลำนี้อย่างเต็มความรู้เต็มความสามารถแล้ว เป็นที่เชื่อมั่นได้เลยว่าหน่วยงาน องค์กร สถาบัน หรือนาวาลำนี้จะไต่คลื่นแห่งวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างสง่า สมภาคภูมิ และจุดตาย (dead point) ของผู้บริหารจะไม่เกิดขึ้น แต่จะเกิดจุดเจริญเติบโตแห่งชัยในเรื่องการสร้างรักษาและปรับปรุงแก้ไขภาพลักษณ์ได้อย่างวัฒนาสถาพรสืบไป

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ (Attitude) และปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ความหมายของทัศนคติ (Definition of Attitude)

ทัศนคติ เป็นภาวะทางอารมณ์และความรู้สึก เช่นเดียวกับคำว่า ความคิดสร้างสรรค์ ความวิตกกังวล หรือความรัก ซึ่งต่างก็เป็นภาวะสันนิษฐาน (Constructs) ที่ไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง แต่สามารถอนุมานได้จากพฤติกรรมภายนอกที่บุคคลแสดงออกมา มีผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับทัศนคติไว้มากมายดังนี้

นิวคอมบ์ (Newcomb, 1954 : 128) ให้คำจำกัดความไว้ว่า ทักษะคติซึ่งมีอยู่ในเฉพาะคนนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม อาจแสดงออกในพฤติกรรมที่เป็นไปได้ใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะชอบหรือพึงพอใจ ซึ่งทำให้ผู้อื่นเกิดความไม่พอใจเกลียดชัง ไม่อยากใกล้สิ่งนั้น

เครช (Krech, Crutchfield and Ballachey, 1962 : 139) กล่าวว่าทักษะคติ คือ กระบวนการประเมินอย่างเหนียวแน่นในเชิงบวกหรือลบต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นความรู้สึก ดีใจ โกรธ รัก และเกลียด ซึ่งจะแสดงออกในรูปของการกระทำต่อปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในสังคมรวมทั้งการสนับสนุนหรือโต้แย้ง

คาเตอร์ วี กูด (Carter, 1959 : 128) กล่าวว่า ทักษะคติ คือ ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นการสนับสนุน หรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่าง อำนาจหรือสิ่งใด ๆ

นอร์แมน แอล มัน (Norman L. Mun, 1971 : 77) กล่าวว่าทักษะคติ คือ ความรู้สึกและความคิดเห็นที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์ สถาบัน และข้อเสนอใด ๆ ในทางที่จะยอมรับหรือปฏิเสธซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนอง ด้วยพฤติกรรมอย่างเดียวกันตลอด

ลักษณะ สตะเวทิน (2540 : 55) กล่าวถึงทักษะคติ คือ ท่าที ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์แนวโน้ม หรือจิตใจที่มีความโน้มเอียงในการที่จะมีปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสภาพแวดล้อมในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

เจลิชว บุริภักดี (กุนนที อนุรักติพันธ์, 2541 : 27) ให้ความหมายว่า ทักษะคติ เป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด ทักษะคติที่เรามีต่อสิ่งต่างๆ เกิดจากประสบการณ์หรือการเรียนรู้ทั้งสิ้น ดังนั้นจึงอาจเปลี่ยนแปลงอาจจะเร็วหรือช้าแล้วแต่ชนิดของทักษะคติและประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ

ทักษะคติเป็นความรู้สึกชอบไม่ชอบต่อตัวบุคคล แนวความคิด สิ่งของ หรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ทักษะคติก่อรูปขึ้นจากประสบการณ์ส่วนบุคคล มีลักษณะค่อนข้างยั่งยืน คงทน แต่ก็เปลี่ยนแปลงได้ ถ้ามีเหตุผลหรือเหตุการณ์ที่สำคัญเพียงพอ ทักษะคติมีความพร้อมที่จะแสดงออกเมื่อถูกกระตุ้น (สุนิสา พักตร์เพียงจันทร์, 2531 : 21)

หากจะกล่าวถึงทัศนคติโดยเชื่อมโยงไปถึงพฤติกรรมของบุคคล ทัศนคติจะหมายถึง

1. ความสลับซับซ้อนของความรู้สึกร หรือการมีอคติของบุคคลในการที่จะสร้างความพร้อมที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามประสบการณ์ของบุคคลนั้นที่ได้รับมา
2. ความโน้มเอียงที่จะมีปฏิกิริยาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดี หรือต่อต้านสิ่งแวดลอมที่จะมาถึงทางหนึ่งทางใด
3. ในด้านพฤติกรรม หมายถึง การเตรียมตัวหรือความพร้อมที่จะตอบสนอง

องค์ประกอบของทัศนคติ

จากคำนิยามของ “ทัศนคติ” ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น สามารถแยกองค์ประกอบของทัศนคติได้เป็น 3 องค์ประกอบดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้และความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นการนำความรู้ ความเข้าใจและผลจากความรู้ ในส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ทั่วไปทั้งที่ชอบและไม่ชอบก่อน เพื่อที่จะรู้ถึงประโยชน์หรือโทษของสิ่งนั้น ๆ จึงจะก่อให้เกิดทัศนคติ หากบุคคลมีความรู้หรือความคิดว่าสิ่งใดดีก็มักจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดี ก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย เช่น ผู้ที่ไม่เคยทราบมาก่อนว่า การใช้น้ำมันเบนซินควรเลือกน้ำมันที่มีค่าออกเทนที่เหมาะสมกับความต้องการของเครื่องยนต์เป็นอย่างไรและเกิดผลคืออย่างไร เขาก็จะไม่สามารถมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้ น้ำมันอย่างเหมาะสมได้ เป็นต้น

2. องค์ประกอบด้านอารมณ์และความรู้สึก (Affective Component) เป็นลักษณะของการแสดงออกทางด้านอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลสอดคล้องกับความคิด บุคคลจะเกิดความรู้สึกประหม่นถึงสิ่งนั้นว่าดีหรือไม่ดี ความรู้สึกจะแตกต่างกันไปตามบุคลิกลักษณะของคน ๆ นั้น เช่น ถ้ามีความรู้สึกไม่ดีกับใคร ก็มักแสดงออกทางอารมณ์ในลักษณะที่ไม่ชอบไม่พอใจคนนั้น

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เมื่อบุคคลมีความรู้ความเข้าใจ และเกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้นแล้ว บุคคลจะสนองตอบเป็นความพร้อมที่จะปฏิบัติหรือแนวโน้มของการแสดงพฤติกรรมออกมาให้เป็นไปตามความคิด

หรืออารมณ์ ซึ่งมักจะมีปัจจัยที่เกิดจากบรรทัดฐานของสังคมและครอบครัวเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

แหล่งที่มาของทัศนคติ

ความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด แต่เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ (Learning) โดยอาศัยสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ อิทธิพลของสื่อมวลชน ฯลฯ โดยอาจมาจากแหล่งทัศนคติ (Source of Attitude) ต่าง ๆ โดยทัศนคติเกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่างที่ตนเองได้ประสบมาทั้งที่ดี และไม่ดี จนฝังใจก่อตัวเป็นทัศนคติ หรืออาจเกิดจากการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น การมองดูบุคคลอื่นแล้วจำเป็นแบบอย่างให้กับตนเองก็ได้ นอกจากนี้ยังสามารถเกิดมาจากความเกี่ยวข้องกับสถาบันต่าง ๆ เช่น วัด โรงเรียน มหาวิทยาลัย ฯลฯ ซึ่งสถาบันแต่ละแห่งต่างมีค่านิยมและการตัดสินใจที่แตกต่างกัน

การเกิดทัศนคติจึงนับได้ว่าเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ถึงแม้ทัศนคติจะถูกสะสมมานานก็ตาม นอกจากแหล่งที่มาของทัศนคติดังกล่าวมาแล้วข้างต้นแล้ว ยังอาจมีปัจจัยอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการเกิดทัศนคติของบุคคล ที่สามารถแสดงออกโดยการใช้ถ้อยคำ ภาษาเขียน กิริยาท่าทางต่าง ๆ ทั้งนี้ทัศนคติจึงมีคุณลักษณะสำคัญคือ เป็นสิ่งที่มีอยู่ภายในตัวบุคคล มิใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่เกิด แต่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ ที่คนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย และจะอยู่อย่างมั่นคงถาวร ทัศนคติของบุคคลจึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี เช่น ได้รับข่าวสารจากบุคคลอื่น หรือจากสื่อมวลชน เป็นต้น การได้รับข่าวสารดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในส่วนประกอบของทัศนคติด้านความรู้ โดยเชื่อกันว่าหากส่วนประกอบใดมีการเปลี่ยนแปลงไป ส่วนประกอบด้านอื่นก็มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เช่น ถ้าทัศนคติด้านความรู้เปลี่ยนแปลงไป ก็อาจส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านอารมณ์และด้านพฤติกรรมด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ กล่าวคือ ถ้ามีความรู้มีความเข้าใจ ทัศนคติก็อาจเปลี่ยนแปลงได้และเมื่อทัศนคติเกิดการเปลี่ยนแปลงแล้ว ย่อมอาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ จะมีส่วนสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ด้วยเหตุนี้การที่จะให้บุคคลยอมรับหรือปฏิเสธต่อสิ่งใด จำเป็นต้องพยายามเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลเหล่านั้นเสียก่อน โดยการให้ความรู้และความเข้าใจ

ประเภทของทัศนคติ

ทัศนคติแบ่งออกเป็น 3 ประเภทตามการแสดงออกของบุคคล คือ

1. ทัศนคติในทางบวก (Positive Attitude) เป็นทัศนคติที่ชักนำบุคคลให้แสดงพฤติกรรมในด้านดีต่อบุคคล เรื่องราวหรือสิ่งต่าง ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีและความร่วมมือในทุกกิจกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ และนับเป็นพื้นฐานที่ดีในการยอมรับความคิดหรือข้อมูลใหม่ ๆ

2. ทัศนคติในทางลบ (Negative Attitude) เป็นทัศนคติหรือความรู้สึกที่ไม่ดีต่อบุคคล เรื่องราว หรือสิ่งต่าง ๆ มักจะเกิดขึ้นร่วมกับความไม่พอใจ และความแตกแยก ทัศนคติด้านลบนี้จะก่อให้เกิดอคติขึ้นในใจของบุคคล นำไปสู่การด่วนสรุปตัดสินในเรื่องต่าง ๆ แม้ยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างถ่องแท้ก็ตาม

3. ทัศนคตินิ่งเฉย (Passive Attitude) เกิดขึ้นจากในบางครั้งบุคคลอาจไม่มีความคิดเห็นในเรื่องนั้นอย่างสิ้นเชิงก็เป็นได้ ส่วนใหญ่มักมีสาเหตุมาจากความห่างไกลจากผลกระทบที่เกิดขึ้นหรือขาดข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

1. สถานการณ์ของการแพร่อิทธิพลทางสังคม ที่มีผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติ ได้แก่

1.1 การแนะนำให้เปลี่ยน (Suggestion Situation) การแนะนำมี 2 อย่างคือ แนะนำตามปกติ คือ คำแนะนำมาจากกลุ่มเพื่อนผู้มีความสำคัญทางสังคมหรือแก่ตนเอง หรืออีกวิธีหนึ่งคือการสะกดจิต ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนทางการสัมผัสและเคลื่อนไหว

1.2 การทำให้เกิดการคล้อยตาม (Conformity Situation) เป็นการสื่อสารโดยบอกให้ทราบว่า กลุ่มที่คล้ายกับท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เป็นการแนะนำให้เห็นความสำคัญของที่มาของสาร และพูดเป็นนัยว่าควรจะเปลี่ยนตามโดยไม่มี การบังคับ แต่ให้

สอดคล้องความคิดเห็นของคุณเพื่อลบล้างความคิดเห็นของผู้ขัดขวาง เรื่องราวต่าง ๆ ที่จะนำมาพูดจะต้องดัดแปลงให้เกิดความเหมาะสมกับผู้รับ จนทำให้การอภิปรายครั้งนั้นก่อให้เกิดการเปลี่ยนทัศนคติได้

1.4 การใช้สารชักจูง (Persuasive Message) จะต้องใช้บทความที่ไม่ยากไม่ง่ายเกินไป ให้นำอ่านและเหมาะสมกับผู้รับ ส่วนใหญ่จะพิมพ์แจกผู้รับแล้วบอกว่าเป็นสารที่มาจากคนที่มีความสำคัญทางด้านนี้ หรือกลุ่มที่เหมือนกันมากเท่าใด ก็จะทำให้ผู้รับสารเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้มากขึ้น นอกจากนั้นผู้รับจะไม่มีสิทธิโต้แย้งคัดค้าน หรือแสดงความคิดเห็นต่อที่มาของสาร

1.5 การปลูกฝังความเชื่อ (Intensive Indoctrination) การปลูกฝังความเชื่อนี้ทำได้หลายวิธี เช่น การอบรมเลี้ยงดู การล้างสมอง การฉีดยาให้ประสาทหลอน การทรมานร่างกายเพื่อให้ประสาทเกิดความอ่อนแอ

2. แนวทางของการเปลี่ยนทัศนคติโดยใช้การสื่อความหมาย การเปลี่ยนแปลงทัศนคติโดยใช้ข่าวสารหรือการสื่อความหมายบ่อยครั้งที่พิจารณาไปยังประเด็นที่ว่า ผู้ฟังมีความตั้งใจรับข่าวสารนั้น ๆ หรือไม่ ฟังแล้วเกิดความเข้าใจในข่าวสารมากน้อยเพียงไร และในกรณีที่เข้าใจแล้ว เขายอมรับข่าวสารนั้น ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันหรือไม่ มากน้อยเพียงไร

ทัศนคติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของบุคคลจะมีความรุนแรงหรือเหนียวแน่นมากน้อยเพียงใดนั้น จะขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของทัศนคตินั้น ทัศนคติที่ซับซ้อนมักจะมีหลายด้าน รวมทั้งความรู้คอยสนับสนุนอยู่ ซึ่งถ้ายังมีความซับซ้อนมาก ก็จะยิ่งเปลี่ยนแปลงยาก

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ คือ การเปลี่ยนทัศนคติโดยตรงข้าม เช่น เปลี่ยนทัศนคติในทางลบให้กลับมาเป็นทางบวก เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นเมื่อทัศนคติเดิมที่เคยมีอยู่ไม่เป็นที่พอใจ หรือไม่สามารถสนองตอบความต้องการของบุคคลได้ หรืออาจเกิดขึ้น

เมื่อได้รับความรู้ใหม่เพิ่มเติมแล้วเกิดกระบวนการวิเคราะห์ทางความคิดใหม่ ทำให้ทัศนคติเปลี่ยนไปก็ได้

โดยสรุปแล้ว สามารถแบ่งกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลไว้ 3 ประการ คือ

1. **ขั้นยินยอม (Compliance)** จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งใดที่มีอิทธิพลต่อตัวเอง และมุ่งหวังให้เกิดความพึงพอใจแก่บุคคลที่มีอิทธิพลนั้น ทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงโดยกระบวนการนี้จะขึ้นอยู่กับความสำคัญของผลที่คาดว่าจะได้รับ หลังจากการยอมรับทำตามนั้น ๆ พลังที่มีผลผลักดันจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความรุนแรงของรางวัลหรือการลงโทษ

2. **ขั้นการเลียนแบบ (Identification)** เป็นผลมาจากการที่บุคคลต้องการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือที่พึงพอใจระหว่างตนเองกับบุคคลอื่น โดยยินยอมเชื่อและปฏิบัติตามสิ่งเร้าที่มากกระตุ้นทัศนคติของบุคคลจะเปลี่ยนไปมาก หรือน้อยขึ้นอยู่กับความดึงดูดใจ (Attractive) ของสิ่งเร้า นั่นคือขึ้นอยู่กับพลังของแหล่งข่าวสารนั่นเอง

จะเห็นว่าการยอมรับหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติด้วยกระบวนการเลียนแบบนั้น มีผลมาจากความต้องการที่จะคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นในสังคมนั่นเอง

3. **ขั้นความต้องการที่อยากจะเปลี่ยน (Internalization)** เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับในสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือกว่า เนื่องจากสิ่งนั้นตรงกับความต้องการภายในและค่านิยมของตนเอง พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยกระบวนการนี้จะสอดคล้องกับค่านิยมที่เขามีอยู่เดิม ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นกับเนื้อหารายละเอียดของพฤติกรรมแบบนั้น ๆ

เมื่อพิจารณาจากกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติแล้ว พบว่าจะต้องมีสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลง กระบวนการสื่อสารมีส่วนในการเป็นสิ่งเร้าที่สำคัญในการให้ความรู้และประสบการณ์ทางอ้อมเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปิติ หุ่นจ้อย (2541 : (1)) ทำการวิจัยเรื่องภาพพจน์ของตำรวจท่องเที่ยวในทัศนะของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในเมืองพัทยา พบว่า ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ในส่วนของอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และภูมิฐานะของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับทัศนะที่มีต่อภาพพจน์ของตำรวจท่องเที่ยว ส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนะที่มีต่อภาพพจน์ของตำรวจท่องเที่ยว ส่วนปัจจัยทางด้านความพึงพอใจต่อการปฏิบัติภารกิจของตำรวจท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นทางด้านการต้อนรับ การอำนวยความสะดวก และความกระตือรือร้นในการให้บริการมีผลเชิงบวกต่อภาพพจน์ของตำรวจท่องเที่ยว และพบว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อตำรวจท่องเที่ยว ส่วนปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพของตำรวจท่องเที่ยวมีผลต่อภาพพจน์ของตำรวจท่องเที่ยว เมื่อทดสอบ ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อภาพพจน์ของตำรวจเที่ยวนั้น ในด้านระดับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติภารกิจและปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพแล้ว พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อตำรวจท่องเที่ยวจึงทำให้ตำรวจท่องเที่ยวมีภาพพจน์ในเชิงบวก

รุ่งทิพ ว่องปฏิการ (2541 : (1)) ทำการวิจัยเรื่องความเป็นจริงกับภาพลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวสหราชอาณาจักรมีต่อภูเก็ต สรุปได้ว่า แนวคิดด้านภาพลักษณ์ และทฤษฎีเกี่ยวกับการให้ความหมาย และการคิดสามารถช่วยตรวจสอบการประเมินค่าด้วยการให้คะแนนคุณลักษณะ 17 รายการ และให้ข้อมูลในเชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นภาพที่ชัดเจนเจาะลึกมากขึ้น ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลในทางสถิติ พบว่า นักท่องเที่ยวที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข่าวสารแตกต่างกัน จะมีภาพลักษณ์ต่อภูเก็ตก่อนเดินทางมาแตกต่างกัน และภาพลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวมีต่อภูเก็ตก่อนเดินทางท่องเที่ยวจะผันแปรไปในทิศทางเดียวกันกับภาพลักษณ์ที่มีต่อประเทศไทย และกรุงเทพมหานคร หรืออีกนัยหนึ่งหากภาพลักษณ์ที่มีต่อประเทศไทยหรือกรุงเทพมหานครเป็นบวก ภาพลักษณ์ที่มีต่อภูเก็ตก็จะ เป็นบวกด้วย แต่หากภาพลักษณ์ที่มีต่อประเทศไทยหรือกรุงเทพมหานครเป็นลบ ภาพลักษณ์ที่มีต่อภูเก็ตก็จะเป็นลบด้วย ที่สำคัญก็คือ การเดินทางมาท่องเที่ยวภูเก็ตซ้ำหลายครั้งมิได้หมายความว่า นักท่องเที่ยวจะมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อภูเก็ตมากขึ้นเสมอไป และแม้ว่าประสบการณ์ที่ประทับใจจะช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ของภูเก็ตมากขึ้น แต่เมื่อเปรียบเทียบ

โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับออสเตรเลีย นอกจากนี้ยังสามารถประมวล และวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยวชายที่เดินทางมาท่องเที่ยวภูเก็ตคนเดียวจากคำหรือภาษาที่ใช้ได้ว่า ส่วนหนึ่งมีความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเพศ

รุ่งฤดี บุญมี (2542 : (1) – (2)) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาภาพลักษณ์ของบริษัท ซีเกท เทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด ในทัศนะของนิสิตนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ในมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาของรัฐประเภทจำกัดรับสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้จักบริษัทซีเกท แต่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและผลิตภัณฑ์ของบริษัท นอกจากนี้สาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์องค์กรโดยรวม และภาพลักษณ์ด้านการบริหารของบริษัทซีเกท แต่ ตัวแปรดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ด้านทำคุณประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้แก่ ส่วนรวม และภาพลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม สำหรับด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์องค์กรโดยรวม ภาพลักษณ์ด้านทำคุณประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้แก่สังคมส่วนรวม และภาพลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ด้านการบริหารของบริษัทซีเกท ดังนั้น การประชาสัมพันธ์เพื่อการสร้างภาพลักษณ์ของบริษัท ซีเกท เทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด ในอนาคตควรคำนึงถึง สาขาวิชา และการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ เพื่อให้การประชาสัมพันธ์เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง

ไพบุลย์ ไพระหง (2533 : 162 – 163) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาพลักษณ์ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า ภาพลักษณ์ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัด ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ตามความรู้สึกรู้สึกของครูเป็นภาพลักษณ์ที่ดี โดยเรียงลำดับคือ การปฏิบัติงาน บุคลิกภาพ คุณธรรมและจรรยาครู การทำงานนอกเวลา อุปนิสัยและความประพฤติ ความสัมพันธ์กับชุมชนและการเป็นผู้นำ ภาพลักษณ์ของครูตามความรู้ลักษณะนักเรียนเป็นภาพลักษณ์ที่ดี โดยเรียงลำดับ คือ การปฏิบัติงาน คุณธรรมและจรรยาครู การเป็นผู้นำ ความสัมพันธ์กับชุมชน การทำงานนอกเวลาอุปนิสัยและความประพฤติและ

เป็นผู้นำ ความสัมพันธ์กับชุมชน การทำงานนอกเวลาอุปนิสัยและความประพฤติและบุคลิกภาพ ภาพลักษณ์ของครูตามความรู้สึกของประชาชนเป็นภาพลักษณ์ที่ดี โดยเรียงลำดับ คือ การปฏิบัติงาน การทำงานนอกเวลา บุคลิกภาพ ความสัมพันธ์กับชุมชน อุปนิสัยและความประพฤติคุณธรรมและจรรยาครู และการเป็นผู้นำ

สันติมา เกษมสันต์ ณ อยุรยา (2539 : (1)) ทำการวิจัยเรื่องภาพลักษณ์ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยในสายตาผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ภาพลักษณ์ขององค์การโทรศัพท์ฯ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในเรื่องต่าง ๆ คือ องค์การโทรศัพท์ สามารถสร้างสรรค์และทำประโยชน์ต่อสังคมได้มาก เป็นองค์กรที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ การรับรู้ภาพลักษณ์ขององค์การโทรศัพท์ ที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการนั้นจะเป็นในเรื่องของความแน่ใจในการให้บริการขององค์การโทรศัพท์ฯ การขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใช้บริการ และขาดการประชาสัมพันธ์ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ต่อสาธารณชน

ชูเกียรติ วงศ์เทพเทียน (2542 : (1)) ทำการวิจัยเรื่องภาพลักษณ์ของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินของบริษัทการบินไทย มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ด้านบริหารของพนักงานต้อนรับฯ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ด้านอาชีพ และภาพลักษณ์ของผู้ประกอบอาชีพ ผู้ใช้บริการเที่ยวบินระหว่างประเทศและภายในประเทศมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของพนักงานต้อนรับฯ ไม่แตกต่างกัน ทั้งภาพลักษณ์ด้านการบริการ ภาพลักษณ์ด้านอาชีพ และภาพลักษณ์ของผู้ประกอบอาชีพ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “ภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ตามความเห็นของประชาชนในกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบประชาชนในเขตชั้นในและเขตชั้นนอก” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในประเภทของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดเพียงครั้งเดียว (One – Shot Case Study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรเป้าหมายได้แก่ ประชากรในเขตกรุงเทพมหานครโดยจะเก็บตัวอย่างจากบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เพราะเป็นช่วงอายุที่เริ่มจะสนใจข่าวสารบ้านเมืองบ้างแล้ว และเริ่มเข้ามามีบทบาทในสังคม เช่นมีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น

การสุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) โดยเรียงลำดับตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร รวม 50 เขต (สำนักบริหารสถิติ 2544 กรุงเทพมหานคร) ดังนี้

1. เขตพระนคร	81,687	คน
2. เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	75,220	คน

3. เขตสัมพันธวงศ์	36,925	คน
4. เขตบางรัก	61,994	คน
5. เขตปทุมวัน	102,776	คน
6. เขตยานนาวา	91,091	คน
7. เขตดุสิต	155,744	คน
8. เขตพญาไท	91,091	คน
9. เขตห้วยขวาง	78,595	คน
10. เขตพระโขนง	100,481	คน
11. เขตบางกะปิ	143,046	คน
12. เขตบางเขน	170,089	คน
13. เขตมีนบุรี	102,375	คน
14. เขตลาดกระบัง	116,844	คน
15. เขตหนองจอก	92,180	คน
16. เขตธนบุรี	184,181	คน
17. เขตคลองสาน	112,012	คน
18. เขตบางกอกใหญ่	88,809	คน
19. เขตบางกอกน้อย	160,035	คน
20. เขตตลิ่งชัน	100,509	คน
21. เขตภาษีเจริญ	141,063	คน
22. เขตหนองแขม	112,579	คน
23. เขตบางขุนเทียน	109,723	คน
24. เขตราชบุรีบูรณะ	93,482	คน
25. เขตดอนเมือง	146,525	คน
26. เขตจตุจักร	169,943	คน
27. เขตลาดพร้าว	108,125	คน
28. เขตบึงกุ่ม	137,184	คน
30. เขตบางคอแหลม	118,485	คน
31. เขตบางซื่อ	160,755	คน

32. เขตราชเทวี	104,816	คน
33. เขตคลองเตย	138,803	คน
34. เขตประเวศ	121,459	คน
35. เขตบางพลัด	120,200	คน
36. เขตจอมทอง	172,863	คน
37. เขตดินแดง	162,002	คน
38. เขตสวนหลวง	111,898	คน
39. เขตหลักสี่	117,883	คน
40. เขตสายไหม	145,892	คน
41. เขตคันนายาว	77,610	คน
42. เขตสะพานสูง	72,745	คน
43. เขตวังทองหลาง	107,903	คน
44. เขตคลองสามวา	95,481	คน
45. เขตบางนา	100,312	คน
46. เขตวัฒนา	80,905	คน
47. เขตทวีวัฒนา	53,801	คน
48. เขตบางแค	174,466	คน
49. เขตทุ่งครุ	90,427	คน
50. เขตบางบอน	76,040	คน

จากนั้นแบ่งเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครออกเป็น 2 กลุ่ม ตามเกณฑ์ที่แบ่งของ
สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร 2544 ซึ่งประกอบด้วย

1. เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร มี 25 เขต ได้แก่

1. เขตพระนคร
2. เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
3. เขตสัมพันธวงศ์
4. เขตบางรัก
5. เขตปทุมวัน

6. เขตนานนาวา
7. เขตคูสิต
8. เขตพญาไท
9. เขตห้วยขวาง
10. เขตพระโขนง
11. เขตธนบุรี
12. เขตคลองสาน
13. เขตบางกอกใหญ่
14. เขตบางกอกน้อย
15. เขตภาษีเจริญ
16. เขตจตุจักร
17. เขตลาดพร้าว
18. เขตสาทร
19. เขตบางคอแหลม
20. เขตบางซื่อ
21. เขตราชเทวี
22. เขตคลองเตย
23. เขตบางพลัด
24. เขตดินแดง
25. เขตวังทองหลาง

2. เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร มี 25 เขต ได้แก่

1. เขตบางกะปิ
2. เขตบางเขน
3. เขตมีนบุรี
4. เขตลาดกระบัง
5. เขตหนองจอก
6. เขตตลิ่งชัน
7. เขตหนองแขม

8. เขตบางขุนเทียน
9. เขตราชบุรีบูรณะ
10. เขตคอนเมือง
11. เขตบึงกุ่ม
12. เขตประเวศ
13. เขตจอมทอง
14. เขตสวนหลวง
15. เขตหลักสี่
16. เขตสายไหม
17. เขตคันนายาว
18. เขตสะพานสูง
19. เขตคลองสามวา
20. เขตบางนา
21. เขตวัฒนา
22. เขตบางแค
23. เขตทุ่งครุ
24. เขตบางบอน
25. เขตทวีวัฒนา

จากนั้น ผู้ศึกษากำหนดจำนวนเขตที่จะศึกษาวิจัย 12 เขต จากจำนวนทั้งหมด 50 เขต โดยกำหนดสัดส่วนของเขตการปกครองแต่ละกลุ่มด้วยวิธีกะประมาณ (ratio estimation)

1. กลุ่มเขตชั้นในกรุงเทพ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 25 เขต

$$\frac{25 \times 12}{50} = 6 \text{ เขต}$$

2. กลุ่มเขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 25 เขต

$$\frac{25 \times 12}{50} = 6 \text{ เขต}$$

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random Sampling โดยใช้วิธีการจับฉลาก เพื่อให้ได้เขตที่ใช้เป็นตัวแทนในแต่ละกลุ่มเขต ซึ่งผลของการสุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มเขตได้ดังนี้

1. กลุ่มเขตชั้นในกรุงเทพมหานคร คือ เขตปทุมวัน เขตคูสิต เขตจตุจักร เขตลาดพร้าว เขตบางพลัด เขตสาทร
2. กลุ่มเขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร คือ เขตบางแค เขตมีนบุรี เขตหลักสี่ เขตดอนเมือง เขตตลิ่งชัน เขตลาดกระบัง

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยจะเก็บข้อมูลตามแหล่งชุมชนที่ประกอบด้วยบุคคลที่หลากหลายในสถานภาพ เพื่อให้ได้ขนาดตามจำนวนตัวอย่างในขั้นตอนที่ 2 โดยเก็บข้อมูลจำนวน 12 เขต ได้ระบุจำนวนประชากรของแต่ละเขตไว้แล้วในหน้าข้างต้น

จำนวนตัวอย่างของแต่ละเขตตัวแทนจะคำนวณหาได้จากสูตร ดังนี้

$$\frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรของแต่ละเขตตัวแทน}}{\text{จำนวนทั้งหมดของประชากรในทุกเขตตัวแทน}}$$

$$\begin{aligned} \text{จำนวนทั้งหมดของประชากร} &= 102,776 + 155,744 + 169,943 + 108,125 + \\ &120,200 + 109,014 + 174,466 + 102,375 + \\ &117,883 + 146,525 + 100,509 + 116,844 \\ &= 1,524,404 \text{ คน} \end{aligned}$$

1. จำนวนตัวอย่างของเขตปทุมวัน	$400 \times 102,776$	= 26.968	ตัวอย่าง
	1,524,404		
2. จำนวนตัวอย่างของเขตคูสิต	$400 \times 155,744$	= 40.866	ตัวอย่าง
	1,524,404		

3. จำนวนตัวอย่างของเขตจตุจักร	$\frac{400 \times 169,943}{1,524,404}$	= 44.592	ตัวอย่าง
4. จำนวนตัวอย่างของเขตลาดพร้าว	$\frac{400 \times 108,125}{1,524,404}$	= 28.371	ตัวอย่าง
5. จำนวนตัวอย่างของเขตบางพลัด	$\frac{400 \times 120,200}{1,524,404}$	= 31.540	ตัวอย่าง
6. จำนวนตัวอย่างของเขตสาทร	$\frac{400 \times 109,014}{1,524,404}$	= 28.605	ตัวอย่าง
7. จำนวนตัวอย่างของเขตบางแค	$\frac{400 \times 174,466}{1,524,404}$	= 45.799	ตัวอย่าง
8. จำนวนตัวอย่างของเขตมีนบุรี	$\frac{400 \times 102,375}{1,524,404}$	= 26.862	ตัวอย่าง
9. จำนวนตัวอย่างของเขตหลักสี่	$\frac{400 \times 117,883}{1,524,404}$	= 30.932	ตัวอย่าง
10. จำนวนตัวอย่างของเขตดอนเมือง	$\frac{400 \times 146,525}{1,524,404}$	= 38.447	ตัวอย่าง
11. จำนวนตัวอย่างของเขตตลิ่งชัน	$\frac{400 \times 100,509}{1,524,404}$	= 26.373	ตัวอย่าง
12. จำนวนตัวอย่างของเขตลาดกระบัง	$\frac{400 \times 116,844}{1,524,404}$	= 30.65	ตัวอย่าง

ตารางที่ 1 การสุ่มตัวอย่าง จากการคำนวณ สามารถกำหนดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตดังนี้

เขตการปกครอง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เขตชั้นในกรุงเทพฯ	
เขตปทุมวัน	27
เขตคูสิต	41
เขตจตุจักร	45
เขตลาดพร้าว	28
เขตบางพลัด	30
เขตสาทร	29
เขตชั้นนอกกรุงเทพฯ	
เขตบางแค	46
เขตมีนบุรี	27
เขตหลักสี่	31
เขตดอนเมือง	39
เขตตลิ่งชัน	26
เขตลาดกระบัง	31
รวม	400 ตัวอย่าง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวถึงข้างต้นจึงอาจสรุปได้ว่า มนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน และถ้าสื่อมวลชนยังเลือกเสนอข่าวเกี่ยวกับประเด็นหรือปัญหาใดมาก ประชาชนผู้รับสารก็จะรับรู้หรือตระหนักถึงความสำคัญของประเด็นหรือปัญหานั้นมากขึ้นตามไปด้วย

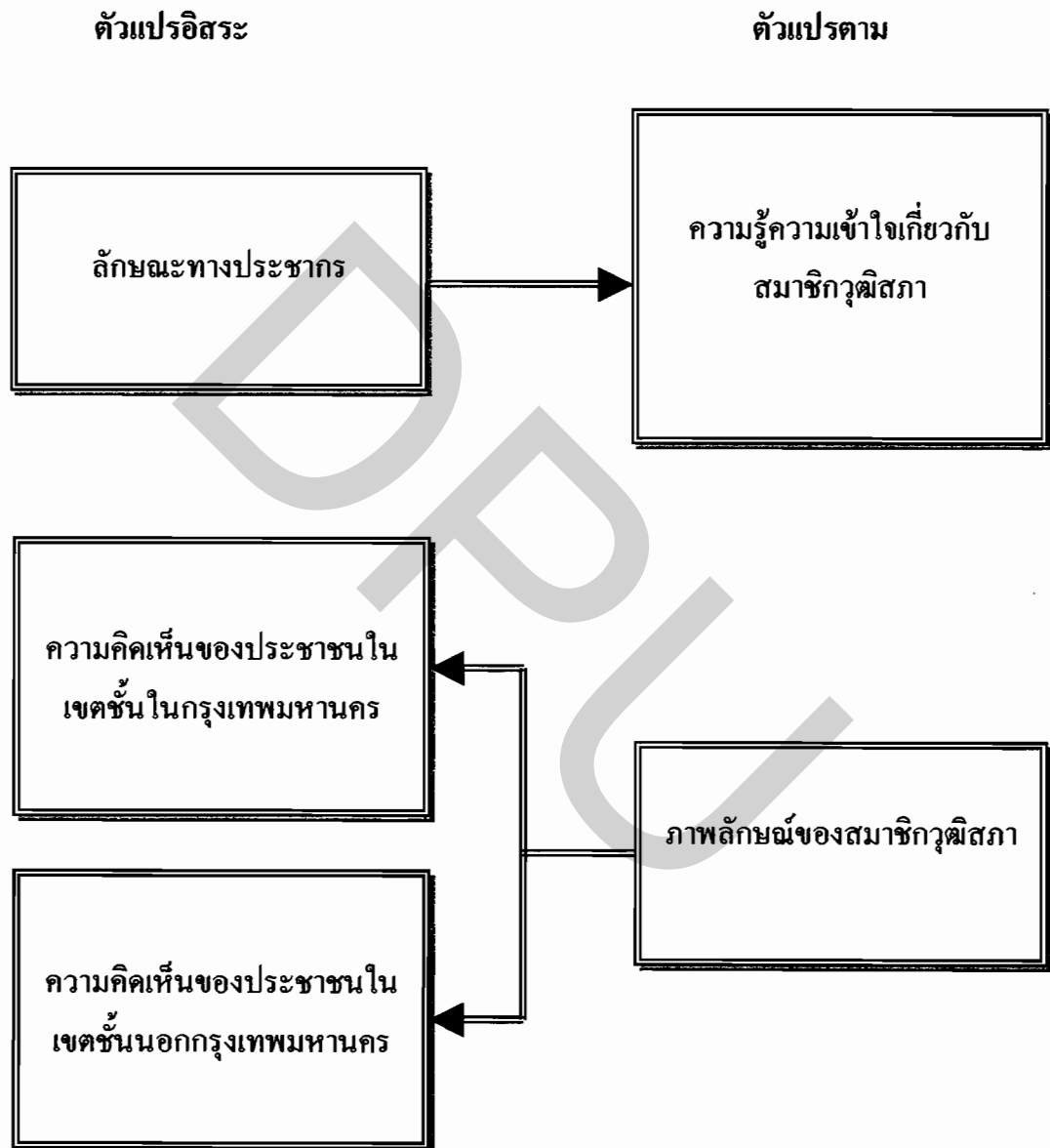
เมื่อเกิดขบวนการรับรู้ ย่อมมีผลกระทบต่อทัศนคติหรือพฤติกรรมของผู้รับสาร ในสองลักษณะคือ เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง ในกรณีที่เกิดการเปลี่ยนแปลง อิทธิพลที่เกิดมี 3 ลักษณะคือ อิทธิพลทางบวก อิทธิพลเบี่ยงเบน และอิทธิพลทางลบ ถ้าการเปลี่ยนแปลงเป็นไปตามเจตนาของผู้ส่งสาร และผู้รับสารกระทำตามเจตนารมณ์นั้น เรียกอิทธิพลนั้นว่าอิทธิพลทางบวก ถ้าการเปลี่ยนแปลงไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของผู้ส่งสารเรียกอิทธิพลนั้นว่า อิทธิพลเบี่ยงเบน และถ้าการเปลี่ยนแปลงเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับเจตนารมณ์ของผู้ส่งสารเรียกอิทธิพลนั้นว่า อิทธิพลทางลบ

ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้จึงได้นำแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นแนวทางในการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1. ลักษณะทางประชากรของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา (สว.)
2. ประชาชนในเขตชั้นในกรุงเทพมหานครและประชาชนในเขตชั้นนอก กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภา (สว.) แตกต่างกัน

ดังนั้นจึงนำมาสรุปอธิบายถึงความสัมพันธ์ได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 5
กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามจำนวน 45 ข้อ โดยจัดเป็นข้อมูลดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ มีคำถามทั้งหมด 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลความรู้ ความเข้าใจโดยทั่วไปเกี่ยวกับสมาชิกรัฐสภา มีคำถามทั้งหมด 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับภาพลักษณ์ลักษณะทั่วไปของสมาชิกรัฐสภา สร้างเป็นเครื่องมือวัดตามหลักของ Likert Scale จัดทำอัตราส่วนการประเมินค่า (rating scale) 5 อันดับ มีข้อความที่แสดงความเห็นชอบหรือข้อความที่มีลักษณะด้านบวก (positive) และข้อความแสดงความไม่เห็นชอบ หรือข้อความที่มีลักษณะทางลบ (negative) มีคำถามทั้งหมด 15 ข้อ แล้วให้ผู้ตอบระบุว่าข้อใดบ้างเป็นภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภา ในความคิดหรือทัศนระของตน แต่ละคำถามให้เลือกตอบได้ 5 คำตอบ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยอาศัยกรอบแนวคิดในการศึกษา บทบาทอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและพฤติกรรมจริงที่ปรากฏเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา คำถามที่ได้จะแสดงลักษณะของสมาชิกรัฐสภาทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเพื่อศึกษาภาพลักษณ์ที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และประสิทธิภาพในการทำงานของสมาชิกรัฐสภา สร้างเป็นเครื่องมือวัดตามหลักของ Likert Scale จัดทำอัตราส่วนการประเมินค่า (rating scale) 5 อันดับ มีข้อความที่แสดงความเห็นชอบหรือข้อความที่มีลักษณะด้านบวก (positive) และข้อความแสดงความไม่เห็นชอบ หรือข้อความที่มีลักษณะทางลบ (negative) มีคำถามทั้งหมด 20 ข้อ แล้วให้ผู้ตอบระบุว่าข้อใดบ้างเป็นภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาในความคิดหรือทัศนระของตน แต่ละคำถามให้เลือกตอบได้ 5 คำตอบ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และตั้งเกณฑ์การให้คะแนนไว้ดังนี้

- ถ้าข้อความที่แสดงความเห็นชอบหรือชอบข้อความที่มีลักษณะ ทางบวก ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

- ถ้าข้อความที่แสดงความเห็นชอบหรือชอบข้อความที่มีลักษณะ ทางลบ ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน

โดยข้อความในแบบสอบถามของส่วนนี้ จะเป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของส.ว.ในเชิงบวกหรือเชิงลบ และเนื่องจากข้อความที่จัดขึ้นในแบบสอบถามค่อนข้างครอบคลุมและปะปนคาบเกี่ยวกัน จึงไม่อาจแยกคำถามของทั้งสองส่วนออกมาเป็นมิติย่อยในแง่มุมต่าง ๆ ได้ จึงให้คะแนนเป็นค่ารวมโดยไม่แยกคะแนนออกเป็นรายข้อ คะแนนรวมของทุกข้อจะแสดงให้เห็นเป็นภาพรวมของการมองภาพลักษณ์แต่ละคน ถ้าคะแนนรวมของชุดมีค่าสูงก็แสดงว่า บุคคลนี้มองภาพลักษณ์ของ ส.ว.ในเชิงบวก

เมื่อศึกษาปริมาณความมากน้อยของแต่ละคำตอบจากผลรวมของกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยได้ใช้ค่าเฉลี่ยมาเป็นเกณฑ์ในการบรรยายลักษณะของค่าตัวแปรตามมาตราของลิเคิร์ต (Likert, 1961 : 97) โดยกำหนดแนวคำตอบเป็น 5 ระดับเพื่อคำนวณหาค่าอันตรภาคชั้น (class interval) ของความกว้างในแต่ละอันตรภาคชั้นตามสูตร ดังนี้

พิสัย	เท่ากับ	$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$	
แทนค่า	เท่ากับ	$\frac{5-1}{5}$	เท่ากับ $\frac{4}{5}$
	เท่ากับ	0.80	

ดังนั้นเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของการให้ระดับคะแนนในแต่ละอันตรภาคชั้นจะมีลักษณะดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 คะแนน หมายถึง เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 คะแนน หมายถึง ไม่แน่ใจ

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 คะแนน หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 คะแนน หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การทดสอบแบบสอบถาม

หลังจากที่ได้จัดทำแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้ทำการวิจัยได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแก้ไขอีกครั้ง ในการพิจารณาตรวจสอบความแม่นยำ และความเหมาะสมตลอดจนความชัดเจนของคำถาม และนำแบบสอบถามไปสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่เขตอื่นที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด (Pre-Test) และนำมาคำนวณหาค่า Reliability Coefficient Alpha ด้วยวิธีของ Cronbach Alpha Formula จากสูตรดังนี้

$$a = \frac{k}{(k-1)} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ

α	แทน	ค่าความเชื่อมั่น
k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows เพื่อหาค่า Alpha (α) ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือดังต่อไปนี้

ภาพลักษณ์ของ สว. เท่ากับ 0.8483

ภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ ของ สว. เท่ากับ .07998

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สำเร็จรูป SPSS/PC โดยแบ่งสถิติที่ใช้ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของข้อมูล (Descriptive Statistic) เช่น ภูมิหลังและลักษณะต่าง ๆ และจัดข้อมูลให้เหมาะสมกับคุณลักษณะของค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัยโดยการแบ่งช่วงของคะแนน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่

สมมุติฐานข้อที่ 1 ใช้ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

สมมุติฐานข้อที่ 2 ใช้ค่าสถิติ (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

ภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ตามความเห็นของประชาชนในกรุงเทพมหานครศึกษา เปรียบเทียบระหว่างประชาชนในเขตชั้นในและเขตชั้นนอก ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษา จากการตอบแบบสอบถามทั้งหมด 400 ชุด ผลการวิจัยที่ได้แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

1. ลักษณะทางประชากร
 2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา (สว.)
 3. ภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภา
 4. การทดสอบสมมติฐาน
- ดังมีรายละเอียดในแต่ละตอนต่อไปนี้

ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละแยกตามลักษณะทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากร จำแนกตามเพศ	เขตชั้นใน		เขตชั้นนอก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	95	47.5	74	37.0
หญิง	105	52.5	126	63.0
รวม	200	100	200	100

จากตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิง จำนวน 105 คนคิดเป็นร้อยละ 52.5 และเพศชาย จำนวน 95 คนคิดเป็นร้อยละ 47.5

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร เป็นเพศหญิง จำนวน 126 คนคิดเป็นร้อยละ 63.0 และเพศชาย จำนวน 74 คนคิดเป็นร้อยละ 37.0

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละแยกตามลักษณะด้านอายุของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากร อายุ	เขตชั้นใน		เขตชั้นนอก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
18-25 ปี	24	12.0	26	13.0
26-35 ปี	85	42.5	58	29.0
36-45 ปี	71	35.5	50	25.0
46-55 ปี	14	7.0	43	21.5
56 ปีขึ้นไป	6	3.0	23	11.5
รวม	200	100	200	100

จากตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละแยกตามลักษณะด้านอายุของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร มีอายุระหว่าง 26-35 ปีมากที่สุด จำนวน 85 คนคิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมาได้แก่ อายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 71 คนคิดเป็นร้อยละ 35.5 อายุระหว่าง 18-25 ปีจำนวน 24 คนคิดเป็นร้อยละ 12.0 อายุระหว่าง 46-55 ปีจำนวน 14 คนคิดเป็นร้อยละ 7.0 และน้อยที่สุดคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 3.0

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร มีอายุระหว่าง 26-35 ปี จำนวน 58 คนคิดเป็นร้อยละ 29.5 รองลงมาได้แก่ อายุระหว่าง 36-45 ปีจำนวน 50 คนคิดเป็นร้อยละ 25.0 อายุระหว่าง 46-55 ปีจำนวน 43 คนคิดเป็นร้อยละ 21.5 อายุระหว่าง

18-25 ปี จำนวน 26 คนคิดเป็นร้อยละ 13.0 และน้อยที่สุดคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 23 คนคิดเป็นร้อยละ 11.5

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละแยกตามลักษณะทางการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากร ระดับการศึกษา	เขตชั้นใน		เขตชั้นนอก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	25	12.5	42	21.0
มัธยม/ปวช/ปวส	57	28.5	53	26.5
ปริญญาตรี	55	27.5	65	32.5
ปริญญาโท	63	31.5	40	20.0
รวม	200	100	200	100

จากตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละแยกตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด จำนวน 63 คนคิดเป็นร้อยละ 31.5 รองลงมาได้แก่ มัธยม/ปวช/ปวส จำนวน 57 คนคิดเป็นร้อยละ 28.5 ปริญญาตรี จำนวน 55 คนคิดเป็นร้อยละ 27.5 และน้อยที่สุด คือ ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 25 คนคิดเป็นร้อยละ 12.5

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 65 คนคิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมาได้แก่ มัธยม/ปวช/ปวส จำนวน 53 คนคิดเป็นร้อยละ 26.5 ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 42 คนคิดเป็นร้อยละ 21.0 และน้อยที่สุดคือ ปริญญาโท จำนวน 40 คนคิดเป็นร้อยละ 20.0

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละแยกตามลักษณะอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากร อาชีพ	เขตชั้นใน		เขตชั้นนอก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	36	18.0	54	27.0
เอกชน/รับจ้าง	72	36.0	62	31.0
อิสระ/ส่วนตัว	56	28.0	15	7.5
นักเรียน/นักศึกษา	22	11.0	24	12.0
ไม่ได้ทำงาน/แม่บ้าน	14	7.0	45	22.5
รวม	200	100	200	100

จากตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละแยกตามลักษณะอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร ประกอบอาชีพในธุรกิจ เอกชน/รับจ้าง มากที่สุด จำนวน 72 คนคิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมาได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอิสระ/ส่วนตัว จำนวน 56 คนคิดเป็นร้อยละ 28.0 กลุ่มตัวอย่างที่เป็น ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 36 คนคิดเป็นร้อยละ 18.0 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน/ นักศึกษา จำนวน 22 คนคิดเป็นร้อยละ 11.0 และน้อยที่สุดคือ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงาน/ แม่บ้าน จำนวน 14 คนคิดเป็นร้อยละ 7.0

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร ประกอบอาชีพใน ธุรกิจเอกชน/รับจ้าง มากที่สุด จำนวน 62 คนคิดเป็นร้อยละ 31.0 กลุ่มตัวอย่างที่เป็น ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 54 คนคิดเป็นร้อยละ 27.0 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงาน/แม่ บ้าน จำนวน 45 คนคิดเป็นร้อยละ 22.5 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 24 คนคิดเป็นร้อยละ 12.0 และน้อยที่สุด คือกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอิสระ/ส่วนตัว จำนวน 15 คนคิดเป็นร้อยละ 7.5

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละแยกตามระดับรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากร ระดับรายได้	เขตชั้นใน		เขตชั้นนอก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	13	6.5	27	13.5
5,001 - 10,000 บาท	36	18.0	32	16.0
10,001 - 15,000 บาท	59	29.5	50	25.0
15,001 - 20,000 บาท	50	25.0	64	32.0
20,001 - 25,000 บาท	29	14.5	23	11.5
25,001 บาทขึ้นไป	13	6.5	4	2.0
รวม	200	100	200	100

จากตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร มีรายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท มากที่สุด จำนวน 59 คนคิดเป็นร้อยละ 29.5 รองลงมาได้แก่ รายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท จำนวน 50 คนคิดเป็นร้อยละ 25.0 รายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท จำนวน 36 คนคิดเป็นร้อยละ 18.0 รายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท จำนวน 29 คนคิดเป็นร้อยละ 14.5 และน้อยที่สุด คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือนและกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 25,001 บาทขึ้นไปต่อเดือน จำนวน 13 คนคิดเป็นร้อยละ 6.5 เช่นเดียวกัน

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตนอกกรุงเทพมหานคร มีรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาทมากที่สุด จำนวน 64 คนคิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมาได้แก่ รายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท จำนวน 50 คนคิดเป็นร้อยละ 25.0 รายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท จำนวน 32 คนคิดเป็นร้อยละ 16.0 รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน จำนวน 27 คนคิดเป็นร้อยละ 13.5 รายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท จำนวน 23 คนคิดเป็นร้อยละ 11.5 และน้อยที่สุดคือ รายได้เดือนละ 25,001 บาทขึ้นไป จำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 2.0

ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา (สว.)

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของสื่อหลักที่เปิดรับข่าวสารสมาชิกวุฒิสภามากที่สุด

สื่อที่เปิดรับเกี่ยวกับ สมาชิกวุฒิสภามากที่สุด	เขตชั้นใน		เขตชั้นนอก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โทรทัศน์	39	19.5	43	21.5
วิทยุ	39	19.5	23	11.5
หนังสือพิมพ์	62	31.0	58	29.0
อินเทอร์เน็ต	44	22.0	30	15.0
บุคคล	16	8.0	46	23.0
รวม	200	100	200	100

จากตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของสื่อหลักที่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภามากที่สุด พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานครเคยได้รับข่าวสารสมาชิกวุฒิสภาจากสื่อหนังสือพิมพ์มากที่สุด จำนวน 62 คนคิดเป็นร้อยละ 31.0 รองลงมาได้แก่ สื่ออินเทอร์เน็ต จำนวน 44 คนคิดเป็นร้อยละ 22.0 สื่อโทรทัศน์และสื่อวิทยุเท่ากัน จำนวน 39 คนคิดเป็นร้อยละ 19.5 และน้อยที่สุดคือ สื่อบุคคล จำนวน 16 คนคิดเป็นร้อยละ 8.0

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานครเคยได้รับข่าวสารสมาชิกวุฒิสภาจากสื่อหนังสือพิมพ์มากที่สุด จำนวน 58 คนคิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงมาได้แก่ สื่อบุคคล จำนวน 46 คนคิดเป็นร้อยละ 23.0 สื่อโทรทัศน์ จำนวน 43 คนคิดเป็นร้อยละ 21.5 สื่ออินเทอร์เน็ต จำนวน 30 คนคิดเป็นร้อยละ 15.0 และน้อยที่สุดคือ สื่อวิทยุ จำนวน 23 คนคิดเป็นร้อยละ 11.5

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ สมาชิกวุฒิสภา	เขตชั้นใน		เขตชั้นนอก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง				
ใช่*	129	64.5	120	60.0
ไม่ใช่	71	35.5	80	40.0
รวม	200	100.0	200	100.0
จำนวนสมาชิกวุฒิสภา				
100 คน	48	24.0	59	29.5
200 คน*	46	23.0	59	29.5
300 คน	22	11.0	50	25.0
400 คน	84	42.0	32	16.0
รวม	200	100.0	200	100.0
ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง				
4 ปี	38	19.0	29	14.5
5 ปี	79	39.5	38	19.0
6 ปี*	67	33.5	79	39.5
7 ปี	16	8.0	54	27.0
รวม	200	100.0	200	100.0
หน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา				
ตรวจสอบการทำงานและถ่วงดุล	57	18.9	45	14.7
อำนาจของสภาผู้แทนราษฎร	56	18.6	61	19.9
กลั่นกรองร่างและตีบทกฎหมาย	53	17.6	65	21.1
ให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการ	64	21.3	63	20.5
อภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ	71	23.6	73	23.8
ตั้งกรรมการ	301	100	307	100
ถูกทุกข้อ*				
รวม				

จากตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภาว่ามาจากการเลือกตั้ง จำนวน 129 คนคิดเป็นร้อยละ 64.5 และกลุ่มตัวอย่างที่ตอบผิด จำนวน 71 คนคิดเป็นร้อยละ 35.5 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภาว่ามาจากการเลือกตั้ง จำนวน 120 คนคิดเป็นร้อยละ 60.0 และกลุ่มตัวอย่างที่ตอบผิด จำนวน 80 คนคิดเป็นร้อยละ 40.0

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทั้งเขตชั้นในและเขตชั้นนอกต่างก็มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาเกินครึ่ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่มีขึ้นครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2543 เพียงจะผ่านไปไม่นาน จึงเป็นผลให้กลุ่มตัวอย่างยังคงจดจำได้

สำหรับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกวุฒิสภา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกวุฒิสภา (200 คน) ได้ถูกต้อง จำนวน 46 คนคิดเป็นร้อยละ 23.0 ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานครมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกวุฒิสภา (200 คน) ได้ถูกต้อง จำนวน 59 คนคิดเป็นร้อยละ 29.5

จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งชั้นในและชั้นนอกต่างก็มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่ถูกต้องเพียงหนึ่งในสี่เท่านั้นนับว่าเป็นจำนวนที่ค่อนข้างน้อยมาก ซึ่งปัจจุบันประชาชนจะสามารถรับรู้ข่าวสารบ้านเมืองทางสื่อมวลชนต่าง ๆ ได้เกือบทุกวันที่ตาม แต่ในขณะเดียวกันความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกับข้อเท็จจริงนั้นในบางครั้งหากไม่ได้เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ก็อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในองค์ความรู้หรือไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ โดยตรงได้อย่างถูกต้องเช่นเดียวกัน

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละคราว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานครมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละคราว (6 ปี) ได้ถูกต้อง จำนวน 67 คนคิดเป็นร้อยละ 33.5 ขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอก

กรุงเทพมหานครมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละคราว (6 ปี) จำนวน 79 คนคิดเป็นร้อยละ 39.5

สำหรับหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภานั้น พบว่า ทุกข้อย่อนั้นล้วนแต่เป็นหน้าที่โดยตรงของสมาชิกวุฒิสภาทั้งสิ้น ดังนั้นจึงกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบนั้น ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา คือ ถูกทุกข้อ มากที่สุด จำนวน 71 คนคิดเป็นร้อยละ 23.6 รองลงมาได้แก่ ตั้งกรรมการ จำนวน 64 คนคิดเป็นร้อยละ 21.3 ตรวจสอบการทำงานและถ่วงดุลอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 57 คนคิดเป็นร้อยละ 18.9 กลั่นกรองร่างและตีบทกฎหมาย จำนวน 56 คนคิดเป็นร้อยละ 18.6 และน้อยที่สุดคือ ให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ จำนวน 53 คนคิดเป็นร้อยละ 17.6 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอก กรุงเทพมหานคร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาคือ ถูกทุกข้อ จำนวน 73 คนคิดเป็นร้อยละ 23.8 รองลงมาได้แก่ ให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ จำนวน 65 คนคิดเป็นร้อยละ 21.1 ตั้งกรรมการ จำนวน 63 คนคิดเป็นร้อยละ 20.5 กลั่นกรองร่างและตีบทกฎหมาย จำนวน 61 คนคิดเป็นร้อยละ 19.9 และน้อยที่สุดคือ ตรวจสอบการทำงานและถ่วงดุลอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 45 คนคิดเป็นร้อยละ 14.7 ตามลำดับ

จะเห็นว่า ข้อคำถามข้างต้นนั้นทุกข้อย่อยล้วนแล้วแต่เป็นหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาทั้งสิ้น ดังนั้นผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทั้งเขตชั้นในและชั้นนอกกรุงเทพมหานคร จึงแสดงให้เห็นทราบว่าข่าวสารทางการเมืองที่เปิดรับจากสื่อมวลชนนั้นยังคงเป็นเรื่องใกล้ตัว ซึ่งในชีวิตประจำวันของประชาชน โดยทั่วไปมักจะคิดคำนึงถึงเรื่องที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของแต่ละคนมากกว่า อีกทั้งผู้ที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรทางการเมือง ก็จะไม่ได้อ่านหรือศึกษาอย่างถ่องแท้

ภาพลักษณ์เกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 9 แสดงจำนวน และค่าเฉลี่ย ของภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภา ตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

ภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภา	เจตสันใน					ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	เจตสันนอก					ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
1. เป็นสถาบันที่ประกอบด้วยบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถสูง	80	33	48	31	8	3.73	เห็นด้วย	73	13	52	4	58	3.20	ไม่แน่ใจ
2. เป็นสถาบันที่มีความรับผิดชอบสูง	14	31	126	9	20	3.05	ไม่แน่ใจ	67	8	39	28	58	2.99	ไม่แน่ใจ
3. เป็นสถาบันที่มีความรอบรู้การบริหารราชการแผ่นดิน	62	28	49	30	31	3.30	ไม่แน่ใจ	75	18	50	11			
4. สถาบันที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตรักษาผลประโยชน์ของชาติ	67	47	28	36	22	3.51	เห็นด้วย	86	19	47	11	37	3.53	เห็นด้วย
5. เป็นสถาบันที่ทำงานโปร่งใส เปิดเผยตรงไปตรงมา	72	33	41	24	30	3.45	เห็นด้วย	91	16	49	4	40	3.57	เห็นด้วย

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ภาพลักษณ์ของสมาชิกอุตสาหกรรม	เขตชั้นใน					ความ หมาย	ค่าเฉลี่ย	เขตชั้นนอก					ความ หมาย	ค่าเฉลี่ย
	เห็น ด้วย อย่าง ชัด แจ้ง	เห็น ด้วย แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ชัด แจ้ง	ไม่ เห็น ด้วย			เห็น ด้วย แน่ใจ	เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ชัด แจ้ง	เห็น ด้วย		
6. เป็นสถาบันที่ทำงานเป็นอิสระ ไม่ ขึ้นกับใคร หรือพรรคการเมืองใด	37	45	60	28	30	3.16	ไม่แน่ใจ	74	16	40	18	52	3.21	ไม่แน่ใจ
7. เป็นพวกคนรุ่นใหม่ หัวคิดทันสมัย	44	59	31	39	27	3.27	ไม่แน่ใจ	86	29	44	11	30	3.65	เห็นด้วย
8. เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการทำงานที่ กว้างไกล	43	59	45	26	27	3.33	ไม่แน่ใจ	94	11	45	16	34	3.58	เห็นด้วย
9. เป็นเพียงแต่สภาพที่เลี้ยงชีพกับ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น	30	25	71	65	9	2.99	ไม่แน่ใจ	38	14	44	16	88	3.51	เห็นด้วย
รวม (ด้านบวก)														
10. เป็นสถาบันที่มีแต่ข่าวอื้อฉาว ทาง ด้านจริยธรรม ศีลธรรม	39	30	44	24	63	3.21	ไม่แน่ใจ	60	16	57	14	53	2.92	ไม่แน่ใจ
11. เป็นมาเฟีย มีอำนาจ อิทธิพล ระดับประเทศ	23	53	37	29	58	3.23	ไม่แน่ใจ	51	21	42	13	73	3.18	ไม่แน่ใจ

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภา	เขตชั้นใน					ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	เขตชั้นนอก					ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
12. ชอบใช้อำนาจหน้าที่เกินขอบเขต ก้าวร้าว ข่มขู่	21	18	45	60	56	3.56	เห็นด้วย	36	2	50	20	92	3.65	เห็นด้วย
13. เป็นสถาบันที่ไม่มีน้ำยาอะไร ไม่ สามารถทำอะไรรัฐบาลได้	42	36	62	25	35	2.88	ไม่เห็นใจ	66	5	60	11	58	2.95	ไม่เห็นใจ
14. ขอบรับของกำนัล หรือขอรับ เลี้ยง หรือขอบริดไถ	32	59	37	43	29	2.89	ไม่เห็นใจ	57	34	32	18	59	2.94	ไม่เห็นใจ
15. เอื้อผลประโยชน์ให้กับพวกพ้อง ของตนเอง	35	28	40	51	46	3.23	ไม่เห็นใจ	34	17	44	14	91	3.56	เห็นด้วย
รวม (ด้านลบ)						3.17	ไม่เห็นใจ						3.20	ไม่เห็นใจ
รวมทั้งสองด้าน						3.25	ไม่เห็นใจ						3.32	ไม่เห็นใจ

จากตารางที่ 9 แสดงจำนวนและค่าเฉลี่ยของภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภามาตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นใน กรุงเทพมหานครมีความเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (มีค่าเฉลี่ย 3.25) ซึ่งภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยเรียงลำดับดังนี้ ภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภาเป็นสถาบันที่ประกอบด้วยบุคคลากรผู้มีความรู้ ความสามารถสูง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.73) รองลงได้แก่ ชอบใช้อำนาจหน้าที่เกินขอบเขตก้าวร้าวข่มขู่ (ค่าเฉลี่ย 3.56) สถาบันที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตรักษาผลประโยชน์ของชาติ (ค่าเฉลี่ย 3.51) และเป็นสถาบันที่ทำงานโปร่งใสเปิดเผยตรงไปตรงมา (ค่าเฉลี่ย 3.45) ในขณะที่ภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภามาตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เป็นสถาบันที่ไม่มีน้ำยาอะไร ไม่สามารถทำอะไรรัฐบาลได้ (ค่าเฉลี่ย 2.88)

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานครมีความเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (มีค่าเฉลี่ย 3.32) ซึ่งภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยเรียงลำดับดังนี้ ชอบใช้อำนาจหน้าที่เกินขอบเขต ก้าวร้าว ข่มขู่ มีความสำคัญสูงสุดเท่ากันกับ เป็นพวกคนรุ่นใหม่ หัวคิดทันสมัย (ค่าเฉลี่ย 3.65) รองลงมาได้แก่ เป็นผู้มีความวิสัยทัศน์ในการทำงานที่กว้างไกล (ค่าเฉลี่ย 3.58) เป็นสถาบันที่ทำงานโปร่งใส เปิดเผยตรงไปตรงมา (ค่าเฉลี่ย 3.57) สถาบันที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตรักษาผลประโยชน์ของชาติ (ค่าเฉลี่ย 3.53) เป็นเพียงแค่สภาพี่เลี้ยงให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น (ค่าเฉลี่ย 3.51) ในขณะที่ภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภามาตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ชอบรับของกำนัล หรือชอบรับเลี้ยง หรือชอบรีดไถ (ค่าเฉลี่ย 2.94)

นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในด้านบวกมากกว่าด้านลบ ในขณะที่ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตชั้นนอกด้านบวกน้อยกว่าด้านลบ อย่างไรก็ตาม ความเห็นส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างยังคงไม่มีความแน่ใจในภาพลักษณ์ของวุฒิสภาเท่าที่ควร

ตารางที่ 10 แสดงจำนวน และค่าเฉลี่ย ของภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา ตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

ภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา	เขตชั้นใน					ค่าเฉลี่ย	ความเห็นด้วยอย่างยิ่ง	ความเห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เขตชั้นนอก					ค่าเฉลี่ย	ความเห็นด้วยอย่างยิ่ง	ความเห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย		
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย					ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย					ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. บทบาทหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปในลักษณะให้การสนับสนุนรวมทั้งแก้ไขปัญหาแก่คณะรัฐมนตรี	30	57	25	31	3.15	73	25	41	16	45	3.33	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ				
2. สมาชิกวุฒิสภาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสูง	19	55	40	19	3.08	63	27	51	14	45	3.25	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ				
3. สมาชิกวุฒิสภาปฏิบัติภารกิจเพื่อส่วนรวมของประเทศ	9	36	21	28	2.89	75	17	39	24	45	3.27	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ				
4. ทำหน้าที่ในการกลั่นกรองกฎหมายอย่างโปร่งใส	5	18	122	33	2.76	75	13	46	8	58	3.20	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ				
5. เป็นสถาบันที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลมีความบริสุทธิ์ยุติธรรม	69	40	54	16	3.60	68	35	41	22	34	3.41	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย				
6. การตรวจสอบพิจารณาประมาณโดยสมาชิกวุฒิสภา ท่านเห็นว่าทำได้ อย่างมีประสิทธิภาพดี	68	36	36	24	3.38	70	22	43	22	43	3.27	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ				

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา	เขตชนบท					ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	เขตชานเมือง					ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
7.สมาชิกวุฒิสภาเป็นที่พึงให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับกร่าง พ.ร.บ. ต่างๆ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดี	35	52	50	41	22	3.19	ไม่แน่ใจ	69	21	49	8	53	3.23	ไม่แน่ใจ
8.สมาชิกวุฒิสภาผลักดันกฎหมายเพื่อดูแลประโยชน์ให้กับประชาชนมากกว่ากลุ่มธุรกิจ	83	41	46	8	22	3.78	เห็นด้วย	66	35	47	11	41	3.37	ไม่แน่ใจ
9.หน้าที่หลักของสมาชิกวุฒิสภาคือทำหน้าที่ในการถ่วงดุลอำนาจการบริหารประเทศของรัฐบาล	46	45	64	20	25	3.34	ไม่แน่ใจ	66	19	46	25	44	3.19	ไม่แน่ใจ
10.การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาวางบทบาทของตัวเองเป็นกลางไม่อิงกับพรรคการเมือง	38	63	42	39	18	3.32	ไม่แน่ใจ	67	19	55	12	47	3.24	ไม่แน่ใจ
11.สมาชิกวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวิสัยทัศน์ที่ดี และมีจริยธรรมที่ดี	29	77	61	12	21	3.41	เห็นด้วย	59	40	48	10	43	3.31	ไม่แน่ใจ

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา	เขตชั้นใน					ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	เขตชั้นนอก					ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
12. สมาชิกวุฒิสภาให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหาให้แก่ส่วนราชการได้อย่างดี	27	100	31	31	11	3.51	เห็นด้วย	66	28	50	12	44	3.30	ไม่เห็นใจ
13. การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปอย่างรวดเร็วทันใจ	6	92	66	18	18	3.25	ไม่เห็นใจ	61	30	44	29	36	3.26	ไม่เห็นใจ
รวม (ค่านววก)														
14. การทำงานของสมาชิกวุฒิสภา คอยแต่จับผิดการทำงานของคณะรัฐมนตรี	37	32	66	48	17	2.88	ไม่เห็นใจ	45	22	39	21	73	3.28	ไม่เห็นใจ
15. ประชาชนชาวอยุธยาสมควรว่าสมาชิกวุฒิสภาไม่มีหลักการ มีการชั่วเกิดขึ้น	29	40	60	18	53	3.13	ไม่เห็นใจ	50	22	40	12	76	3.21	ไม่เห็นใจ
16. สมาชิกวุฒิสภาเป็นสถาบันที่เต็มไปด้วยการคอร์รัปชันสูง	16	8	89	40	47	3.47	เห็นด้วย	54	18	41	17	70	3.16	ไม่เห็นใจ
17. ในการทำงานหน้าที่ที่คัดเลือกกรรมาธิการมีการตัดสินใจแบบเพื่อให้เลือกกลุ่มบุคคลที่เอื้อประโยชน์แก่กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น	20	11	43	46	80	3.78	เห็นด้วย	32	8	47	54	59	3.50	เห็นด้วย

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ ของสมาชิกวุฒิสภา	เขตชั้นใน					ค่าเฉลี่ย	ความ หมาย	เขตชั้นนอก					ค่าเฉลี่ย	ความ หมาย
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
18.การทำงานของสมาชิกวุฒิสภาเข้าไป แทรกแซงองค์กรอิสระมากเกินไป	24	24	37	46	69	3.56	เห็นด้วย	34	23	42	36	65	3.38	ไม่แน่ใจ
19.ในการร่างกฎหมายได้เอื้อผล ประโยชน์ให้กับต่างประเภทมากเกินไป	36	24	43	61	36	3.19	ไม่แน่ใจ	35	25	46	32	62	3.31	ไม่แน่ใจ
20.การจัดทำและการบริหาร การตัดสินใจ ในแต่ละเรื่องของสมาชิกวุฒิสภาที่ไม่ ดีไปกว่าการดำเนินงานของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรเลย	26	74	37	28	35	3.14	ไม่แน่ใจ	64	34	42	25	35	3.34	ไม่แน่ใจ
รวม (ด้านลบ)						3.31	ไม่แน่ใจ						3.31	ไม่แน่ใจ
รวมทั้งสองด้าน						3.29	ไม่แน่ใจ						3.29	ไม่แน่ใจ

จากตารางที่ 10 แสดงจำนวนและค่าเฉลี่ยของภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นใน มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 3.29) ซึ่งภาพลักษณ์ที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยเรียงลำดับดังนี้คือ ในการทำหน้าที่คัดเลือกกรรมการมีการตัดสินใจเพื่อให้เลือกกลุ่มบุคคลที่เอื้อประโยชน์แก่กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น เท่ากันกับสมาชิกวุฒิสภาหลักคณกุหมายเพื่อดูแลผลประโยชน์ให้กับประชาชนมากกว่ากลุ่มธุรกิจ (ค่าเฉลี่ย 3.78) รองลงมาได้แก่ เป็นสถาบันที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.60) การทำงานของสมาชิกวุฒิสภาเข้าไปแทรกแซงองค์กรอิสระมากเกินไป (ค่าเฉลี่ย 3.56) สมาชิกวุฒิสภาให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหาให้แก่ส่วนราชการได้อย่างดี (ค่าเฉลี่ย 3.51) และสมาชิกวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวิสัยทัศน์ที่ดีและมีจริยธรรมที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.41) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอก มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 3.29) ซึ่งภาพลักษณ์ที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยเรียงลำดับดังนี้คือ ในการทำหน้าที่คัดเลือกกรรมการมีการตัดสินใจเพื่อให้เลือกกลุ่มบุคคลที่เอื้อประโยชน์แก่กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น (ค่าเฉลี่ย 3.50) และเป็นสถาบันที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลมีความบริสุทธิ์ยุติธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.41)

กลุ่มตัวอย่างทั้งที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ชั้นในและชั้นนอกกรุงเทพมหานครนั้น มีความเห็นต่อภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาในด้านลบมากกว่าด้านบวก

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะทางประชากรของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา (สว.)

H_0 : ลักษณะทางประชากร ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากร มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.1

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารสมาชิกวุฒิสภาจากสื่อแต่ละประเภท

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านเพศ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารสมาชิกวุฒิสภาจากสื่อแต่ละประเภท

ตารางที่ 11 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.1 ด้วยวิธี Chi-square

เพศ	โทรทัศน์	วิทยุ	หนังสือพิมพ์	อินเทอร์เน็ต	บุคคล	รวม
ชาย	23 13.60%	20 11.80%	66 39.10%	29 17.20%	31 18.30%	169 100.00%
หญิง	59 25.50%	42 18.20%	54 23.40%	45 19.50%	31 13.40%	231 100.00%
รวม	82 20.50%	62 15.50%	120 30.00%	74 18.50%	62 15.50%	400 100.00%

$\chi^2 = 19.120$, Sig. = .001*

จากตารางที่ 11 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.1 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านเพศ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภาจากสื่อแต่ละประเภท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างเพศชาย มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภาจากสื่อหนังสือพิมพ์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39.10 รองลงมาได้คือ สื่ออินเทอร์เน็ตคิดเป็นร้อยละ 17.20 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง มีการเปิดรับจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 25.50 รองลงมาคือ สื่อหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 23.40

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.2

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านเพศ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 12 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.2 ด้วยวิธี Cross-tab

เพศ	สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง		รวม
	ใช่*	ไม่ใช่	
ชาย	98 57.99%	71 42.01%	169 100.00%
หญิง	151 65.37%	80 34.63%	231 100.00%
รวม	249 62.25	151 37.75	400 100.00%

$\chi^2 = .004$, Sig. = .951

จากตารางที่ 12 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.2 ปรากฏว่า ลักษณะทางเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ทั้งกลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิง ต่างมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในสัดส่วนเดียวกัน

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.3

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านเพศ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนของสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 13 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.3 ด้วยวิธี Cross-tab

เพศ	จำนวนสมาชิกวุฒิสภา				รวม
	100 คน	200 คน*	300 คน	400 คน	
ชาย	48 28.40%	45 26.60%	28 16.60%	48 28.40%	169 100.00%
หญิง	59 25.50%	60 26.10%	44 19.00%	68 29.40%	231 100.00%
รวม	107 26.70%	105 26.30%	72 18.00%	116 29.00%	400 100.00%

$\chi^2 = .684$, Sig. = .877

จากตารางที่ 13 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.3 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและหญิงต่างมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนของสมาชิกวุฒิสภาในสัดส่วนใกล้เคียงกัน

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.4

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านเพศ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 14 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.4 ด้วยวิธี Cross-tab

เพศ	ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา				รวม
	4 ปี	5 ปี	6 ปี*	7 ปี	
ชาย	36 21.30%	51 30.20%	57 33.70%	25 14.80%	169 100.00%
หญิง	31 13.40%	66 28.60%	89 38.50%	45 19.50%	231 100.00%
รวม	67 16.70%	117 29.30%	146 36.50%	70 17.50%	400 100.00%

$\chi^2 = 5.547$, Sig. = .136

จากตารางที่ 14 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.4 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ค่า Sig. ที่ได้เท่ากับ .136 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าที่ตั้งไว้คือ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมุติฐานทางสถิติที่ H_0

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.5

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านเพศ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 15 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.5 ด้วยวิธี Chi-square

เพศ	หน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา					รวม
	ตรวจสอบการทำงานและถ่วงดุลอำนาจของ ส.ส.	กลั่นกรองร่างและตัวบทกฎหมาย	ให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ	ตั้งกรรมการ	ถูกทุกข้อ	
ชาย	42 16.60%	42 16.60%	45 17.79%	57 22.53%	67 26.48%	253 100.00%
หญิง	60 16.90%	75 21.13%	73 20.56%	70 19.72%	77 21.69%	355 100.00%
รวม	102 16.78%	117 19.24%	118 19.41%	127 20.89%	144 23.68%	608 100.00%

$$\chi^2 = 16.839, \text{ Sig.} = .265$$

จากตารางที่ 15 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.5 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.6

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสมาธิภูมิตกจากสื่อแต่ละประเภท

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสมาธิภูมิตกจากสื่อแต่ละประเภท

ตารางที่ 16 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.6 ด้วยวิธี Chi-square

อายุ	โทรทัศน์	วิทยุ	หนังสือพิมพ์	อินเทอร์เน็ต	บุคคล	รวม
18-25 ปี	14 28.00%	7 14.00%	18 36.00%	7 14.00%	4 8.00%	50 100.00%
26-35 ปี	25 17.50%	33 23.10%	37 25.90%	32 22.30%	16 11.20%	143 100.00%
36-45 ปี	26 21.50%	14 11.60%	45 37.20%	17 14.00%	19 15.70%	121 100.00%
46-55 ปี	13 22.80%	5 8.70%	7 12.30%	12 21.10%	20 35.10%	57 100.00%
56 ปีขึ้นไป	4 13.80%	3 10.30%	13 44.80%	6 20.80%	3 10.30%	29 100.00%
รวม	82 20.50%	62 15.50%	120 30.00%	74 18.50%	62 15.50%	400 100.00%

$\chi^2 = 44.593$, Sig. = .000*

จากตารางที่ 16 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.6 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสมาธิภูมิตกจากสื่อแต่ละประเภท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.7

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 17 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.7 ด้วยวิธี Cross-tab

อายุ	สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง		รวม
	ใช่*	ไม่ใช่	
18-25 ปี	31 62.00%	19 38.00%	50 100.00%
26-35 ปี	101 70.63%	42 29.37%	143 100.00%
36-45 ปี	70 57.85%	51 42.15%	121 100.00%
46-55 ปี	29 50.88%	28 49.12%	57 100.00%
56 ปีขึ้นไป	18 62.07%	11 37.93%	29 100.00%
รวม	249 62.25%	151 37.75%	400 100.00%

$\chi^2 = 8.659$, Sig. = .070

จากตารางที่ 17 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.7 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.8

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนของสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 18 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.8 ด้วยวิธี Cross-tab

อายุ	จำนวนสมาชิกวุฒิสภา				รวม
	100 คน	200 คน*	300 คน	400 คน	
18-25 ปี	21	15	9	5	50
	42.00%	30.00%	18.00%	10.00%	100.00%
26-35 ปี	32	38	25	48	143
	22.40%	26.50%	17.50%	33.60%	100.00%
36-45 ปี	34	31	19	37	121
	28.10%	25.60%	15.70%	30.60%	100.00%
46-55 ปี	12	17	12	16	57
	21.10%	29.70%	21.10%	28.10%	100.00%
56 ปีขึ้นไป	8	4	7	10	29
	27.60%	13.80%	24.10%	34.50%	100.00%
รวม	107	105	72	116	400
	26.70%	26.30%	18.00%	29.00%	100.00%

$\chi^2 = 17.386$, Sig. = .136

จากตารางที่ 18 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.8 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.9

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 19 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.9 ด้วยวิธี Cross-tab

อายุ	ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา				รวม
	4 ปี	5 ปี	6 ปี*	7 ปี	
18-25 ปี	13 26.00%	13 26.00%	18 36.00%	6 12.00%	50 100.00%
26-35 ปี	16 11.20%	48 33.60%	57 39.80%	22 15.40%	143 100.00%
36-45 ปี	25 20.70%	32 26.40%	42 34.70%	22 18.20%	121 100.00%
46-55 ปี	13 22.80%	14 24.60%	20 35.10%	10 17.50%	57 100.00%
56 ปีขึ้นไป	0	10 34.50%	9 31.00%	10 34.50%	29 100.00%
รวม	67 16.70%	117 29.30%	146 36.50%	70 17.50%	400 100.00%

$\chi^2 = 21.384$, Sig. = .045*

จากตารางที่ 19 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.9 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.10

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 20 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.10 ด้วยวิธี Chi-square

อายุ	หน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา					รวม
	ตรวจสอบการทำงานและถ่วงดุลอำนาจของ ส.ส.	กลั่นกรองร่างและตัวบทกฎหมาย	ให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ	ตั้งกรรมการ	ถูกทุกข้อ	
18-25 ปี	14 17.08%	18 21.95%	16 19.51%	16 19.51%	18 21.95%	82 100.00%
26-35 ปี	41 18.81%	41 18.81%	36 16.51%	41 18.81%	59 27.06%	218 100.00%
36-45 ปี	29 15.85%	36 19.67%	44 24.04%	36 19.67%	38 20.77%	183 100.00%
46-55 ปี	13 15.48%	16 19.04%	13 15.48%	24 28.57%	18 21.43%	84 100.00%
56 ปีขึ้นไป	5 12.20%	6 14.63%	9 21.95%	10 24.39%	11 26.83%	41 100.00%
รวม	102 16.78%	117 19.24%	118 19.41%	127 20.89%	144 23.68%	608 100.00%

$\chi^2 = 40.728$, Sig. = .938

จากตารางที่ 20 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.10 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.11

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภาจากสื่อแต่ละประเภท

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภาจากสื่อแต่ละประเภท

ตารางที่ 21 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.11 ด้วยวิธี Chi-square

การศึกษา	โทรทัศน์	วิทยุ	หนังสือพิมพ์	อินเทอร์เน็ต	บุคคล	รวม
ประถมหรือต่ำกว่า	11 16.40%	14 20.90%	12 17.90%	16 23.90%	14 20.90%	67 100.00%
มัธยม/ปวช/ปวส	26 23.60%	10 9.10%	44 40.00%	21 19.10%	9 8.20%	110 100.00%
ปริญญาตรี	28 23.30%	21 17.50%	31 25.80%	22 18.30%	18 15.10%	120 100.00%
ปริญญาโท	17 16.50%	17 16.50%	33 32.00%	15 14.60%	21 20.40%	103 100.00%
รวม	82 20.50%	62 15.50%	120 30.00%	74 18.50%	62 15.50%	400 100.00%

$$\chi^2 = 23.263, \text{ Sig.} = .026^*$$

จากตารางที่ 21 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.11 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภาจากสื่อแต่ละประเภท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.12

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 22 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.12 ด้วยวิธี Cross-tab

การศึกษา	สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง		รวม
	ใช่*	ไม่ใช่	
ประถมหรือต่ำกว่า	42 62.69%	25 37.31%	67 100%
มัธยม/ปวช/ปวส	67 60.91%	43 39.09%	110 100%
ปริญญาตรี	76 63.33%	44 36.67%	120 100%
ปริญญาโท	64 62.14%	39 37.86%	103 100%
รวม	249 62.25%	151 37.75%	400 100%

$$\chi^2 = 2.25, \text{ Sig.} = .522$$

จากตารางที่ 22 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.12 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.13

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนของสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 23 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.13 ด้วยวิธี Cross-tab

การศึกษา	จำนวนสมาชิกวุฒิสภา				รวม
	100 คน	200 คน*	300 คน	400 คน	
ประถมหรือต่ำกว่า	16 23.90%	15 22.40%	11 16.40%	25 37.30%	67 100.00%
มัธยม/ปวช/ปวส	36 32.70%	38 34.50%	18 16.40%	18 16.40%	110 100.00%
ปริญญาตรี	31 25.80%	35 29.20%	30 25.00%	24 20.00%	120 100.00%
ปริญญาโท	24 23.30%	17 16.50%	13 12.60%	49 47.60%	103 100.00%
รวม	107 26.70%	105 26.30%	72 18.00%	116 29.00%	400 100.00%

$\chi^2 = 37.986$, Sig. = .000*

จากตารางที่ 23 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.13 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.14

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 24 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.14 ด้วยวิธี Cross-tab

การศึกษา	ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา				รวม
	4 ปี	5 ปี	6 ปี*	7 ปี	
ประถมหรือต่ำกว่า	11 16.50%	23 34.30%	23 34.30%	10 14.90%	67 100.00%
มัธยม/ปวช/ปวส	20 18.20%	31 28.20%	41 37.30%	18 16.30%	110 100.00%
ปริญญาตรี	18 15.00%	35 29.20%	40 33.30%	27 22.50%	120 100.00%
ปริญญาโท	18 17.50%	28 27.20%	42 40.70%	15 14.60%	103 100.00%
รวม	67 16.70%	117 29.30%	146 36.50%	70 17.50%	400 100.00%

$$\chi^2 = 4.682, \text{ Sig.} = .861$$

จากตารางที่ 24 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.14 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.15

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 25 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.15 ด้วยวิธี Chi-square

การศึกษา	หน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา					รวม
	ตรวจสอบการทำงานและถ่วงดุลอำนาจของ ส.ส.	กลั่นกรองร่างและตัวบทกฎหมาย	ให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ	ตั้งกรรมการ	ถูกทุกข้อ	
ประถมหรือต่ำกว่า	10 9.71%	22 21.34%	25 24.28%	21 20.39%	25 24.28%	103 100.00%
มัธยม/ปวช/ปวส	35 19.89%	29 16.48%	32 18.18%	34 19.32%	46 26.13%	176 100.00%
ปริญญาตรี	30 16.30%	43 23.37%	36 19.57%	41 22.28%	34 18.48%	184 100.00%
ปริญญาโท	27 18.62%	23 15.86%	25 17.24%	31 21.38%	39 26.90%	145 100.00%
รวม	102 16.78%	117 19.24%	118 19.41%	127 20.89%	144 23.68%	608 100.00%

$\chi^2 = 52.909$, Sig. = .121

จากตารางที่ 25 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.15 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.16

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสมาชิกรัฐสภาจากสื่อแต่ละประเภท

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสมาชิกรัฐสภาจากสื่อแต่ละประเภท

ตารางที่ 26 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.16 ด้วยวิธี Chi-square

อาชีพ	โทรทัศน์	วิทยุ	หนังสือพิมพ์	อินเทอร์เน็ต	บุคคล	รวม
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	25 27.70%	5 5.60%	41 45.60%	5 5.60%	14 15.50%	90 100.00%
เอกชน/รับจ้าง	23 17.20%	29 21.60%	32 23.90%	29 21.60%	21 15.70%	134 100.00%
อิสระ/ส่วนตัว	10 14.10%	10 14.10%	23 32.40%	20 28.20%	8 11.20%	71 100.00%
นักเรียน/นักศึกษา	12 26.10%	9 19.60%	7 15.20%	10 21.70%	8 17.40%	46 100.00%
ไม่ได้ทำงาน/ แม่บ้าน	12 20.40%	9 15.30%	17 28.80%	10 16.90%	11 18.60%	59 100.00%
รวม	82 20.50%	62 15.50%	120 30.00%	74 18.50%	62 15.50%	400 100.00%

$\chi^2 = 41.311$, Sig. = .000*

จากตารางที่ 26 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.16 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสมาชิกรัฐสภาจากสื่อแต่ละประเภท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.17

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 27 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.17 ด้วยวิธี Cross-tab

อาชีพ	สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง		รวม
	ใช่*	ไม่ใช่	
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	47 52.22%	43 47.78%	90 100%
เอกชน/รับจ้าง	84 62.69%	50 37.31%	134 100%
อิสระ/ส่วนตัว	44 61.97%	27 38.03%	71 100%
นักเรียน/นักศึกษา	38 82.61%	8 17.39%	46 100%
ไม่ได้ทำงาน/ แม่บ้าน	36 61.02%	23 38.98%	59 100%
รวม	249 62.25%	151 37.75%	400 100%

$\chi^2 = 45.4$, Sig. = .366

จากตารางที่ 27 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.17 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.18

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนของสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 28 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.18 ด้วยวิธี Cross-tab

อาชีพ	จำนวนสมาชิกวุฒิสภา				รวม
	100 คน	200 คน*	300 คน	400 คน	
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	22 24.40%	22 24.40%	20 22.30%	26 28.90%	90 100.00%
เอกชน/รับจ้าง	36 26.90%	34 25.40%	17 12.60%	47 35.10%	134 100.00%
อิสระ/ส่วนตัว	29 40.80%	22 31.00%	12 16.90%	8 11.30%	71 100.00%
นักเรียน/นักศึกษา	7 15.20%	10 21.70%	12 26.10%	17 37.00%	46 100.00%
ไม่ได้ทำงาน/ แม่บ้าน	13 22.10%	17 28.80%	11 18.60%	18 30.50%	59 100.00%
รวม	107 26.70%	105 26.30%	72 18.00%	116 29.00%	400 100.00%

$\chi^2 = 24.672$, Sig. = .016*

จากตารางที่ 28 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.18 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.19

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 29 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.19 ด้วยวิธี Cross-tab

อาชีพ	ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา				รวม
	4 ปี	5 ปี	6 ปี*	7 ปี	
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	13 14.40%	25 27.80%	39 43.40%	13 14.40%	90 100.00%
เอกชน/รับจ้าง	10 7.50%	44 32.80%	51 38.10%	29 21.60%	134 100.00%
อิสระ/ส่วนตัว	29 40.80%	17 23.90%	20 28.20%	5 7.10%	71 100.00%
นักเรียน/นักศึกษา	5 10.90%	18 39.10%	15 32.60%	8 17.40%	46 100.00%
ไม่ได้ทำงาน/ แม่บ้าน	10 16.90%	13 22.10%	21 35.60%	15 25.40%	59 100.00%
รวม	67 16.70%	117 29.30%	146 36.50%	70 17.50%	400 100.00%

$\chi^2 = 47.814$, Sig. = .000*

จากตารางที่ 29 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.19 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.20

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 30 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.20 ด้วยวิธี Chi-square

อาชีพ	หน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา					รวม
	ตรวจสอบการทำงานและถ่วงดุลอำนาจของ ส.ส.	กลั่นกรองร่างและตัวบทกฎหมาย	ให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ	ตั้งกรรมการ	ถูกทุกข้อ	
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	17 12.06%	24 17.02%	27 19.15%	35 24.82%	38 26.95%	141 100.00%
เอกชน/รับจ้าง	38 19.69%	42 21.76%	36 18.65%	35 18.14%	42 21.76%	193 100.00%
อิสระ/ส่วนตัว	24 20.00%	20 16.67%	22 18.33%	29 24.17%	25 20.83%	120 100.00%
นักเรียน/นักศึกษา	10 15.38%	10 15.38%	17 26.15%	13 20.00%	15 23.09%	65 100.00%
ไม่ได้ทำงาน/แม่บ้าน	13 14.60%	21 23.60%	16 17.98%	15 16.85%	24 26.97%	89 100.00%
รวม	102 16.78%	117 19.24%	118 19.41%	127 20.89%	144 23.68%	608 100.00%

$$\chi^2 = 61.082, \text{ Sig.} = .298$$

จากตารางที่ 30 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.20 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.21

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภาจากสื่อแต่ละประเภท

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านรายได้ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภาจากสื่อแต่ละประเภท

ตารางที่ 31 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.21 ด้วยวิธี Chi-square

รายได้	โทรทัศน์	วิทยุ	หนังสือพิมพ์	อินเทอร์เน็ต	บุคคล	รวม
ต่ำกว่า 5,000	5 12.50%	11 27.50%	10 25.00%	5 12.50%	9 22.50%	40 100.00%
5,001 - 10,000	5 7.40%	7 10.30%	23 33.80%	17 25.00%	16 23.50%	68 100.00%
10,001 – 15,000	25 22.90%	20 18.30%	28 25.70%	22 20.30%	14 12.80%	109 100.00%
15,001-20,000	27 23.70%	15 13.10%	39 34.20%	19 16.70%	14 12.30%	114 100.00%
20,001 - 25,000	17 32.70%	3 5.80%	15 28.80%	8 15.40%	9 17.30%	52 100.00%
25,001 บาทขึ้นไป	3 17.60%	6 35.40%	5 29.40%	3 17.60%		17 100.00%
รวม	82 20.50%	62 15.50%	120 30.00%	74 18.50%	62 15.50%	400 100.00%

$\chi^2 = 38.173$, Sig. = .008*

จากตารางที่ 31 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.21 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านรายได้ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภาจากสื่อแต่ละ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.22

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านรายได้ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 32 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.22 ด้วยวิธี Cross-tab

รายได้	สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง		รวม
	ใช่*	ไม่ใช่	
ต่ำกว่า 5,000	26 65.00%	14 35.00%	40 100%
5,001 - 10,000	51 75.00%	17 25.00%	68 100%
10,001 - 15,000	63 57.80%	46 42.20%	109 100%
15,001-20,000	75 65.79%	39 34.21%	114 100%
20,001 - 25,000	27 51.92%	25 48.08%	52 100%
25,001 บาทขึ้นไป	7 41.18%	10 58.82%	17 100%
รวม	249 62.25%	151 37.75%	400 100%

$\chi^2 = 1.987$, Sig. = .851

จากตารางที่ 32 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.22 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.23

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านรายได้ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนของสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 33 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.23 ด้วยวิธี Cross-tab

รายได้	จำนวนสมาชิกวุฒิสภา				รวม
	100 คน	200 คน*	300 คน	400 คน	
ต่ำกว่า 5,000	9 22.50%	16 40.00%	4 10.00%	11 27.50%	40 100.00%
5,001 - 10,000	13 19.20%	10 14.70%	12 17.60%	33 48.50%	68 100.00%
10,001 - 15,000	34 31.20%	23 21.10%	25 22.90%	27 24.80%	109 100.00%
15,001-20,000	30 26.30%	38 33.30%	22 19.30%	24 21.10%	114 100.00%
20,001 - 25,000	16 30.80%	10 19.20%	9 17.30%	17 32.70%	52 100.00%
25,001 บาทขึ้นไป	5 29.40%	8 47.10%	0	4 23.50%	17 100.00%
รวม	107 26.70%	105 26.30%	72 18.00%	116 29.00%	400 100.00%

$\chi^2 = 34.948$, Sig. = .003*

จากตารางที่ 33 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.23 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านรายได้ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.24

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านรายได้ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 34 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.24 ด้วยวิธี Cross-tab

รายได้	ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา				รวม
	4 ปี	5 ปี	6 ปี*	7 ปี	
ต่ำกว่า 5,000	1 2.50%	12 30.00%	16 40.00%	11 27.50%	40 100.00%
5,001 - 10,000	10 14.70%	28 41.20%	21 30.90%	9 13.20%	68 100.00%
10,001 - 15,000	19 17.40%	36 33.00%	32 29.40%	22 20.20%	109 100.00%
15,001-20,000	19 16.60%	32 28.10%	41 36.00%	22 19.30%	114 100.00%
20,001 - 25,000	11 21.20%	7 13.50%	30 57.70%	4 7.60%	52 100.00%
25,001 บาทขึ้นไป	7 41.20%	2 11.80%	6 35.20%	2 11.80%	17 100.00%
รวม	67 16.70%	117 29.30%	146 36.50%	70 17.50%	400 100.00%

$\chi^2 = 37.305$, Sig. = .001*

จากตารางที่ 34 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.24 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 1.25

H_0 : ลักษณะทางประชากรด้านรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา

H_1 : ลักษณะทางประชากรด้านรายได้ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา

ตารางที่ 35 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.25 ด้วยวิธี Chi-square

รายได้	หน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา					รวม
	ตรวจสอบ การทำงาน และถ่วงดุล อำนาจของ ส.ส.	กลั่นกรอง ร่างและตัว บทกฎหมาย	ให้ความเห็น ต่อคณะ รัฐมนตรีใน การอภิปราย ทั่วไปโดย ไม่ลงมติ	ตั้ง กรรมการ	ถูกทุกข้อ	
ต่ำกว่า 5,000	13 23.21%	14 25.00%	12 21.43%	10 17.86%	7 12.50%	56 100.00%
5,001 - 10,000	14 15.56%	13 14.44%	19 21.11%	12 13.33%	32 35.56%	90 100.00%
10,001 – 15,000	23 13.77%	34 20.36%	38 22.75%	40 23.96%	32 19.16%	167 100.00%
15,001-20,000	30 16.57%	29 16.02%	28 15.47%	43 23.76%	51 28.18%	181 100.00%
20,001 - 25,000	13 15.85%	19 23.18%	16 19.51%	17 20.73%	17 20.73%	82 100.00%
25,001 บาทขึ้นไป	9 28.11%	8 25.00%	5 15.63%	5 15.63%	5 15.63%	32 100.00%
รวม	102 16.78%	117 19.24%	118 19.41%	127 20.89%	144 23.68%	608 100.00%

$\chi^2 = 107.923$, Sig. = .002*

จากตารางที่ 35 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 1.25 ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรด้านรายได้ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานข้อที่ 2 ประชาชนในเขตชั้นในและชั้นนอกกรุงเทพมหานคร มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาแตกต่างกัน

สมมุติฐานย่อยข้อที่ 2.1

H_0 : ประชาชนในเขตชั้นในและชั้นนอก มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาไม่ต่างกัน

H_1 : ประชาชนในเขตชั้นในและชั้นนอก มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาแตกต่างกัน

ตารางที่ 36 แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 2.1 ด้วยวิธี t-test

ภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภา	เขตชั้นใน		เขตชั้นนอก		t	Sig.
	MEAN	S.D.	MEAN	S.D.		
1.เป็นสถาบันที่ประกอบด้วยบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถสูง	3.20	1.64	3.73	1.25	-3.701	.000*
2.เป็นสถาบันที่มีความรับผิดชอบสูง	2.99	1.64	3.05	0.94	-.434	.665
3.เป็นสถาบันที่มีแต่ข่าวอื้อฉาวทางด้านจริยธรรมศีลธรรม	2.92	1.55	3.21	1.51	-1.874	.062
4.เป็นมาเฟีย มีอำนาจอิทธิพลระดับประเทศ	3.18	1.62	3.23	1.41	-.316	.752
5.เป็นสถาบันที่มีความรอบรู้ การบริหารราชการแผ่นดิน	3.33	1.57	3.30	1.44	.165	.869

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ภาพลักษณ์ของ สมาชิกวุฒิสภา	เขตชั้นใน		เขตชั้นนอก		t	Sig.
	MEAN	S.D.	MEAN	S.D.		
6.ชอบใช้อำนาจหน้าที่เกิน ขอบเขตก้าวร้าวข่มขู่	3.65	1.50	3.56	1.27	.662	.509
7.สถาบันที่ปฏิบัติงานด้วย ความซื่อสัตย์สุจริตรักษา ผลประโยชน์ของชาติ	3.53	1.53	3.51	1.40	.171	.865
8.เป็นสถาบันที่ทำงาน โปร่งใส เปิดเผยตรงไป ตรงมา	3.57	1.55	3.47	1.46	.687	.493
9.เป็นสถาบันที่ไม่มีน้ำยา อะไร ไม่สามารถทำอะไร รัฐบาลได้	2.95	1.60	2.87	1.36	.483	.629
10.ชอบรับของกำนัล หรือ ชอบรับเลี้ยงหรือรีดไถ	2.94	1.61	2.89	1.31	.325	.746
11.เป็นสถาบันที่ทำงาน เป็นอิสระ ไม่ขึ้นกับใคร หรือพรรคการเมืองใด	3.21	1.63	3.16	1.30	.372	.710
12.เอื้อผลประโยชน์ให้กับ พวกพ้องของตนเอง	3.56	1.54	3.23	1.41	2.258	.025*
13.เป็นพวกคนรุ่นใหม่ หัว คิดทันสมัย	3.65	1.45	3.27	1.36	2.685	.008*
14.เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการ ทำงานที่กว้างไกล	3.58	1.54	3.33	1.31	1.759	.080
15.เป็นเพียงแต่สภาที่เลี้ยง ให้กับสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรเท่านั้น	3.51	1.56	2.99	1.11	3.861	.000*

จากตารางที่ 36 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยข้อที่ 2.1 ประชาชนที่อาศัยในเขตชั้นในและชั้นนอกกรุงเทพมหานคร มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาแตกต่างกัน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ไม่ว่าจะประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานครหรือชั้นนอก มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นเฉพาะกรณีที่

1. เป็นสถาบันที่ประกอบด้วยบุคลากรผู้มีความรู้ ความสามารถสูง มีค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าที่ตั้งไว้คือ 0.05 นั่นคือ ประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในและชั้นนอกกรุงเทพมหานครมีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. เชื้อผลประโยชน์ให้กับพวกพ้องของตนเอง มีค่า Sig. เท่ากับ .025 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าที่ตั้งไว้คือ 0.05 นั่นคือ ประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในและชั้นนอกกรุงเทพมหานครมีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. เป็นพวกคนรุ่นใหม่ หัวคิดทันสมัย มีค่า Sig. เท่ากับ .008 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าที่ตั้งไว้คือ 0.05 นั่นคือ ประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในและชั้นนอกกรุงเทพมหานครมีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. เป็นเพียงแต่สภาพี่เลี้ยงให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น มีค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าที่ตั้งไว้คือ 0.05 นั่นคือ ประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในและชั้นนอกกรุงเทพมหานครมีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานย่อยข้อที่ 2.2

H_0 : ประชาชนในเขตชั้นในและชั้นนอก มีความเห็นต่อภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาไม่ต่างกัน

H_1 : ประชาชนในเขตชั้นในและชั้นนอก มีความเห็นต่อภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาแตกต่างกัน

ตารางที่ 37 ผลการทดสอบสมมุติฐานย่อยที่ 2.2 ด้วยวิธี t-test

ภาพลักษณ์ต่อบทบาท และหน้าที่ของ สว.	เขตชั้นใน		เขตชั้นนอก		t	Sig.
	MEAN	S.D.	MEAN	S.D.		
1.บทบาทหน้าที่ของ สมาชิกวุฒิสภาเป็นไปใน ลักษณะให้การสนับสนุน รวมทั้งแก้ไขปัญหาแก่ คณะรัฐมนตรี	3.33	1.57	3.15	1.27	1.238	.744
2.การทำงานของสมาชิก วุฒิสภาคอยแต่จับผิดการ ทำงานของคณะรัฐมนตรี	3.28	1.58	2.88	1.21	2.716	.007*
3.สมาชิกวุฒิสภาทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพสูง	3.25	1.52	3.08	1.11	1.233	.219
4.สมาชิกวุฒิสภาปฏิบัติ ภารกิจเพื่อส่วนรวมของ ประเทศ	3.27	1.60	2.89	1.01	2.678	.008*
5.สมาชิกวุฒิสภาเป็น สถาบันที่เต็มไปด้วยการ คอร์รัปชันสูง	3.16	1.63	3.47	1.13	-2.234	.027*
6.ปรากฏข่าวอยู่เสมอว่า สมาชิกวุฒิสภาไม่มีหลัก การ มีการฮั้วเกิดขึ้น	3.21	1.63	3.13	1.39	.526	.599
7.ทำหน้าที่ในการกลั่น กรองกฎหมายอย่างโปร่ง ใส	3.20	1.66	2.86	0.86	3.339	.001*

ตารางที่ 37 (ต่อ)

ภาพลักษณ์ต่อบทบาท และหน้าที่ของ สว.	เขตชั้นใน		เขตชั้นนอก		t	Sig.
	MEAN	S.D.	MEAN	S.D.		
8. เป็นสถาบันที่ตรวจสอบการทำงานของ รัฐบาลเป็นไปอย่าง บริสุทธิ์ยุติธรรม	3.41	1.47	3.60	1.31	-1.421	.157
9. ในการทำหน้าที่คัดเลือก กรรมการมีการตัดสินใจ บนเพื่อให้เลือกกลุ่ม บุคคลที่เอื้อประโยชน์แก่ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องนั้น	3.50	1.37	3.78	1.30	-1.970	.050*
10. การตรวจสอบ พิจารณาประมาณ โดย สมาชิกวุฒิสภาท่านเห็น ว่าทำได้อย่างมีประสิทธิภาพดี	3.27	1.56	3.38	1.50	-.731	.466
11. สมาชิกวุฒิสภาเป็นที่ พึงให้คำปรึกษาแนะนำ เกี่ยวกับการร่าง พ.ร.บ.ต่าง ๆ แก่หน่วย งานที่เกี่ยวข้องได้เป็น อย่างดี	3.23	1.60	3.19	1.26	.273	.785
12. การทำงานของสมาชิก วุฒิสภาเข้าไปแทรกแซง องค์กรอิสระมากเกินไป	3.38	1.46	3.56	1.38	-1.346	.180

ตารางที่ 37 (ต่อ)

ภาพลักษณ์ต่อบทบาท และหน้าที่ของ สว.	เขตรับใน		เขตรับนอก		t	Sig.
	MEAN	S.D.	MEAN	S.D.		
13.สมาชิกวุฒิสภาผลักดัน กฎหมายเพื่อดูแลผล ประโยชน์ให้กับประชา ชนมากกว่ากลุ่มธุรกิจ	3.37	1.50	3.78	1.32	-2.927	.004*
14.หน้าที่หลักของสมาชิก วุฒิสภาคือ ทำหน้าที่ใน การถ่วงดุลอำนาจการ บริหารประเทศของ รัฐบาล	3.19	1.55	3.34	1.28	-1.033	.303
15.การปฏิบัติหน้าที่ของ สมาชิกวุฒิสภาวางบทบาท ของตัวเองเป็นกลางไม่อิง กับพรรคการเมือง	3.24	1.55	3.32	1.24	-.627	.531
16.ในการร่างกฎหมายได้ เอื้อผลประโยชน์ให้กับต่าง ประเทศมากเกินไป	3.31	1.46	3.19	1.36	.831	.407
17.สมาชิกวุฒิสภาปฏิบัติ หน้าที่อย่างมีวิสัยทัศน์ที่ดี และมีจริยธรรมที่ดี	3.31	1.48	3.41	1.13	-.733	.465
18.การจัดทำและการ บริหาร การตัดสินใจในแต่ ละเรื่องของสมาชิก วุฒิ สภาที่ไม่ดีไปกว่าการ ดำเนินงานของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรเลย	3.34	1.47	3.14	1.31	1.421	.157

ตารางที่ 37 (ต่อ)

ภาพลักษณ์ต่อบทบาท และหน้าที่ของ สว.	เขตชั้นใน		เขตชั้นนอก		t	Sig.
	MEAN	S.D.	MEAN	S.D.		
19.สมาชิกรัฐสภาให้คำ แนะนำการแก้ไขปัญหา ให้แก่ส่วนราชการได้เป็น อย่างดี	3.30	1.52	3.51	1.08	-1.429	.154
20.การปฏิบัติหน้าที่ของ สมาชิกรัฐสภาเป็นไป อย่างรวดเร็ว ทันใจ	3.26	1.48	3.25	0.99	.037	.970

จากตารางที่ 37 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อยข้อที่ 2.2 ประชาชนที่อาศัย
ในเขตชั้นในและชั้นนอกกรุงเทพมหานคร มีความเห็นต่อภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและ
หน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาแตกต่างกัน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
ไม่ว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานครหรือชั้นนอก ต่างก็มีความ
เห็นต่อภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาไม่แตกต่างกัน อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นเฉพาะกรณีที่

1. การทำงานของสมาชิกรัฐสภาคอยแต่จับผิดการทำงานของคณะรัฐมนตรี มี
ค่า Sig. เท่ากับ .007 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าที่ตั้งไว้คือ 0.05 นั่นคือ ประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นใน
และชั้นนอกกรุงเทพมหานครมีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของบทบาทและหน้าที่ของสมาชิ
กรัฐสภาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. สมาชิกรัฐสภาปฏิบัติภารกิจเพื่อส่วนรวมของประเทศ มีค่า Sig. เท่ากับ .008
ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าที่ตั้งไว้คือ 0.05 นั่นคือ ประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในและชั้นนอก
กรุงเทพมหานคร มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาแตก
ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. สมาชิกรัฐสภาเป็นสถาบันที่เต็มไปด้วยการคอร์รัปชันสูง มีค่า Sig. เท่ากับ
.027 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าที่ตั้งไว้คือ 0.05 นั่นคือ ประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในและชั้นนอก

กรุงเทพมหานครมีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ทำหน้าที่ในการกลั่นกรองกฎหมายอย่างโปร่งใส มีค่า Sig. เท่ากับ .001 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าที่ตั้งไว้คือ 0.05 นั่นคือ ประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในและชั้นนอกกรุงเทพมหานครมีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ในการทำหน้าที่คัดเลือกกรรมการมีการตัดสินใจเพื่อให้เลือกกลุ่มบุคคลที่เอื้อประโยชน์แก่กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น มีค่า Sig. เท่ากับ .050 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าที่ตั้งไว้คือ 0.05 นั่นคือ ประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในและชั้นนอกกรุงเทพมหานครมีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. สมาชิกวุฒิสภาผลักดันกฎหมายเพื่อดูแลผลประโยชน์ให้กับประชาชนมากกว่ากลุ่มธุรกิจ มีค่า Sig. เท่ากับ .004 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าที่ตั้งไว้คือ 0.05 นั่นคือ ประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในและชั้นนอกกรุงเทพมหานครมีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ตามความเห็นของประชาชน ในกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบระหว่างประชาชนในเขตชั้นในและเขตชั้นนอก เพื่อศึกษา ถึงภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภาในสายตาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ลักษณะ ทางประชากรของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีผลต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภา และเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภาตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตพื้นที่ ชั้นในกรุงเทพมหานครและประชาชนในเขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัย เชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการศึกษา จำนวน 400 ชุด ผลการศึกษาพบว่า

สรุปผลการศึกษา

ลักษณะทางประชากรของประชาชนในเขตชั้นในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่กลุ่ม ตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิง จำนวน 105 คนคิดเป็นร้อยละ 52.5 และเพศ ชาย จำนวน 95 คนคิดเป็นร้อยละ 47.5

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร มีอายุระหว่าง 26-35 ปีมากที่สุด จำนวน 85 คนคิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมาได้แก่ อายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 71 คนคิดเป็นร้อยละ 35.5 อายุระหว่าง 18-25 ปีจำนวน 24 คนคิดเป็นร้อยละ 12.0 อายุระหว่าง 46-55 ปีจำนวน 14 คนคิดเป็นร้อยละ 7.0 และน้อยที่สุดคือ กลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 3.0

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จบการ ศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด จำนวน 63 คนคิดเป็นร้อยละ 31.5 รองลงมาได้แก่ มัธยม

/ปวช/ปวส จำนวน 57 คนคิดเป็นร้อยละ 28.5 ปริญญาตรี จำนวน 55 คนคิดเป็นร้อยละ 27.5 และน้อยที่สุด คือ ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 25 คนคิดเป็นร้อยละ 12.5

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร ประกอบอาชีพในธุรกิจเอกชน/รับจ้าง มากที่สุด จำนวน 72 คนคิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมาได้แก่ กลุ่มตัวอย่าง ที่ประกอบอาชีพอิสระ/ส่วนตัว จำนวน 56 คนคิดเป็นร้อยละ 28.0 กลุ่มตัวอย่างที่เป็น ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 36 คนคิดเป็นร้อยละ 18.0 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน/ นักศึกษา จำนวน 22 คนคิดเป็นร้อยละ 11.0 และน้อยที่สุดคือ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงาน/แม่บ้าน จำนวน 14 คนคิดเป็นร้อยละ 7.0

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร มีรายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท มากที่สุด จำนวน 59 คนคิดเป็นร้อยละ 29.5 รองลงมาได้แก่ รายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท จำนวน 50 คนคิดเป็นร้อยละ 25.0 รายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท จำนวน 36 คนคิดเป็นร้อยละ 18.0 รายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท จำนวน 29 คนคิดเป็นร้อยละ 14.5 และน้อยที่สุด คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือนและกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 25,001 บาทขึ้นไปต่อเดือน จำนวน 13 คนคิดเป็นร้อยละ 6.5 เช่นเดียวกัน

กล่าวโดยสรุป ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานครเพศหญิง จำนวน 105 คนคิดเป็นร้อยละ 52.5 และเพศชาย จำนวน 95 คนคิดเป็นร้อยละ 47.5 อายุระหว่าง 26-35 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท ประกอบอาชีพในธุรกิจเอกชน/รับจ้าง มีรายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท

ลักษณะทางประชากรของประชาชนในเขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร เป็นเพศหญิง จำนวน 126 คนคิดเป็นร้อยละ 63.0 และเพศชาย จำนวน 74 คนคิดเป็นร้อยละ 37.0

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร มีอายุระหว่าง 26-35 ปี จำนวน 58 คนคิดเป็นร้อยละ 29.5 รองลงมาได้แก่ อายุระหว่าง 36-45 ปีจำนวน 50 คนคิดเป็นร้อยละ 25.0 อายุระหว่าง 46-55 ปีจำนวน 43 คนคิดเป็นร้อยละ 21.5 อายุระหว่าง 18-25 ปี จำนวน 26 คนคิดเป็นร้อยละ 13.0 และน้อยที่สุดคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 23 คนคิดเป็นร้อยละ 11.5

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 65 คนคิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมาได้แก่ มัธยม/ปวช/ปวส จำนวน 53 คนคิดเป็นร้อยละ 26.5 ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 42 คนคิดเป็นร้อยละ 21.0 และน้อยที่สุดคือ ปริญญาโท จำนวน 40 คนคิดเป็นร้อยละ 20.0

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร ประกอบอาชีพในธุรกิจเอกชน/รับจ้าง มากที่สุด จำนวน 62 คนคิดเป็นร้อยละ 31.0 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 54 คนคิดเป็นร้อยละ 27.0 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงาน/แม่บ้าน จำนวน 45 คนคิดเป็นร้อยละ 22.5 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 24 คนคิดเป็นร้อยละ 12.0 และน้อยที่สุด คือกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอิสระ/ส่วนตัว จำนวน 15 คนคิดเป็นร้อยละ 7.5

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตนอกกรุงเทพมหานคร มีรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาทมากที่สุด จำนวน 64 คนคิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมาได้แก่ รายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท จำนวน 50 คนคิดเป็นร้อยละ 25.0 รายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท จำนวน 32 คนคิดเป็นร้อยละ 16.0 รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน จำนวน 27 คนคิดเป็นร้อยละ 13.5 รายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท จำนวน 23 คนคิดเป็นร้อยละ 11.5 และน้อยที่สุดคือ รายได้เดือนละ 25,001 บาทขึ้นไป จำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 2.0

กล่าวโดยสรุป ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร เป็นเพศหญิง จำนวน 126 คนคิดเป็นร้อยละ 63.0 และเพศชาย จำนวน 74 คนคิดเป็นร้อยละ 37.0 อายุระหว่าง 26-35 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพในธุรกิจเอกชน/รับจ้าง มีรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภาของประชาชนในเขตชั้นใน

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานครเคยได้รับข่าวสารสมาชิกวุฒิสภาจากสื่อหนังสือพิมพ์มากที่สุด จำนวน 62 คนคิดเป็นร้อยละ 31.0 รองลงมาได้แก่ สื่ออินเทอร์เน็ต จำนวน 44 คนคิดเป็นร้อยละ 22.0 สื่อโทรทัศน์และสื่อวิทยุเท่ากัน จำนวน 39 คนคิดเป็นร้อยละ 1.5 และน้อยที่สุดคือ สื่อบุคคล จำนวน 16 คนคิดเป็นร้อยละ 8.0

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกรัฐสภาว่ามาจากการเลือกตั้ง จำนวน 129 คนคิดเป็นร้อยละ 64.5 และกลุ่มตัวอย่างที่ตอบผิด จำนวน 71 คนคิดเป็นร้อยละ 35.5

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกรัฐสภา (200 คน) ได้ถูกต้อง จำนวน 46 คนคิดเป็นร้อยละ 23.0

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานครมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของสมาชิกรัฐสภาในแต่ละคราว (6 ปี) ได้ถูกต้อง จำนวน 67 คนคิดเป็นร้อยละ 33.5

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาคือ ตรวจสอบการทำงานและถ่วงดุลอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร มากที่สุด จำนวน 56 คนคิดเป็นร้อยละ 28.0 รองลงมาได้แก่ กลั่นกรองร่างและตัวบทกฎหมาย จำนวน 54 คนคิดเป็นร้อยละ 27.0 ตั้งกรรมาธิการและถูกทุกข้อเท่ากัน จำนวน 31 คนคิดเป็นร้อยละ 15.5 และน้อยที่สุดคือ ให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ จำนวน 28 คนคิดเป็นร้อยละ 14.0

กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานครเคยได้รับข่าวสารสมาชิกรัฐสภาจากสื่อหนังสือพิมพ์ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกรัฐสภาว่ามาจากการเลือกตั้งร้อยละ 64.5 และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกรัฐสภา (200 คน) ร้อยละ 23.0 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของสมาชิกรัฐสภาในแต่ละคราว (6 ปี) ร้อยละ 33.5 รวมทั้งมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาคือ ตรวจสอบการทำงานและถ่วงดุลอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกรัฐสภาของประชาชนในเขตชั้นนอก

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานครเคยได้รับข่าวสารสมาชิกรัฐสภาจากสื่อหนังสือพิมพ์มากที่สุด จำนวน 58 คนคิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงมาได้แก่ สื่อบุคคล จำนวน 46 คนคิดเป็นร้อยละ 23.0 สื่อโทรทัศน์ จำนวน 43 คนคิดเป็นร้อยละ 21.5 สื่ออินเทอร์เน็ต จำนวน 30 คนคิดเป็นร้อยละ 15.0 และน้อยที่สุดคือ สื่อวิทยุ จำนวน 23 คนคิดเป็นร้อยละ 11.5

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกรัฐสภาว่ามาจากการเลือกตั้ง จำนวน 120 คนคิดเป็นร้อยละ 60.0 และกลุ่มตัวอย่างที่ตอบผิด จำนวน 80 คนคิดเป็นร้อยละ 40.0

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานครมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกรัฐสภา (200 คน) ได้ถูกต้อง จำนวน 59 คนคิดเป็นร้อยละ 29.5

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานครมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของสมาชิกรัฐสภาในแต่ละคราว (6 ปี) จำนวน 79 คนคิดเป็นร้อยละ 39.5

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาคือ ตรวจสอบการทำงานและถ่วงดุลอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร มากที่สุด จำนวน 80 คนคิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาได้แก่ กลั่นกรองร่างและตัวบทกฎหมาย จำนวน 58 คนคิดเป็นร้อยละ 29.0 ตั้งกรรมการ จำนวน 29 คนคิดเป็นร้อยละ 14.5 ให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ จำนวน 27 คนคิดเป็นร้อยละ 13.5 และน้อยที่สุด ถูกทุกข้อ จำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 3.0

กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานครเคยได้รับข่าวสารสมาชิกรัฐสภาจากสื่อหนังสือพิมพ์มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกรัฐสภาว่ามาจากการเลือกตั้ง ร้อยละ 60.0 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกรัฐสภา (200 คน) ร้อยละ 29.5 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของสมาชิกรัฐสภาในแต่ละคราว (6 ปี) ร้อยละ 39.5 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาคือ ตรวจสอบการทำงานและถ่วงดุลอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร

ความเห็นของประชาชนในเขตชั้นในเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภา

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานครมีความเห็นอยู่ในระดับ ไม่น่าพอใจ (มีค่าเฉลี่ย 3.25) ซึ่งภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยเรียงลำดับดังนี้ ภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาเป็นสถาบันที่ประกอบด้วยบุคลากรผู้มีความรู้ ความสามารถสูง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.73) รองลงได้แก่ ชอบใช้อำนาจหน้าที่เกินขอบเขตก้าวร้าวข่มขู่ (ค่าเฉลี่ย 3.56) สถาบันที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

รักษาผลประโยชน์ของชาติ (ค่าเฉลี่ย 3.51) และเป็นสถาบันที่ทำงานโปร่งใสเปิดเผยตรงไปตรงมา (ค่าเฉลี่ย 3.45) ในขณะที่ภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เป็นสถาบันที่ไม่มีน้ำยาอะไร ไม่สามารถทำอะไรรัฐบาลได้ (ค่าเฉลี่ย 2.88)

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานครมีความเห็นต่อภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา อยู่ในระดับไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 3.29) ซึ่งภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยเรียงลำดับความสำคัญคือ ในการทำหน้าที่คัดเลือกกรรมการมีการตัดสินใจบนเพื่อให้เลือกกลุ่มบุคคลที่เอื้อประโยชน์แก่กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น เท่ากันกับสมาชิกรัฐสภาผลักดันกฎหมายเพื่อดูแลผลประโยชน์ให้กับประชาชนมากกว่ากลุ่มธุรกิจ (ค่าเฉลี่ย 3.78) รองลงมาได้แก่ เป็นสถาบันที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.60) การทำงานของสมาชิกรัฐสภาเข้าไปแทรกแซงองค์กรอิสระมากเกินไป (ค่าเฉลี่ย 3.56) สมาชิกรัฐสภาให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหาให้แก่ส่วนราชการได้อย่างดี (ค่าเฉลี่ย 3.51) และสมาชิกรัฐสภาปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวิสัยทัศน์ที่ดีและมีจริยธรรมที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.41)

กล่าวโดยสรุป ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (มีค่าเฉลี่ย 3.25) และมีความเห็นต่อภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 3.29)

ความเห็นของประชาชนในเขตชั้นนอกเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภา
กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานครมีความเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (มีค่าเฉลี่ย 3.32) ซึ่งภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยเรียงลำดับดังนี้ ชอบใช้อำนาจหน้าที่เกินขอบเขต ก้าวร้าว ข่มขู่ มีความสำคัญสูงที่สุดเท่ากันกับ เป็นพวกคนรุ่นใหม่ หัวคิดทันสมัย (ค่าเฉลี่ย 3.65) รองลงมาได้แก่ เป็นผู้มีความวิสัยทัศน์ในการทำงานที่กว้างไกล (ค่าเฉลี่ย 3.58) เป็นสถาบันที่ทำงานโปร่งใส เปิดเผยตรงไปตรงมา (ค่าเฉลี่ย 3.57) สถาบันที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตรักษาผลประโยชน์ของชาติ (ค่าเฉลี่ย 3.53) เป็นเพียงแต่สภาที่เลี้ยงให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เท่านั้น (ค่าเฉลี่ย 3.51) ในขณะที่ภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภาตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ชอบรับของกำนัล หรือชอบรับเลี้ยง หรือชอบรีดไถ (ค่าเฉลี่ย 2.94)

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานครมีความเห็นต่อภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา อยู่ในระดับไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 3.29) ซึ่งภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยเรียงลำดับความสำคัญคือ ในการทำหน้าที่คัดเลือกกรรมการมีการตัดสินใจเพื่อให้เลือกกลุ่มบุคคลที่เอื้อประโยชน์แก่กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น (ค่าเฉลี่ย 3.50) และเป็นสถาบันที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.41)

กล่าวโดยสรุป ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นนอกกรุงเทพมหานคร มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (มีค่าเฉลี่ย 3.32) และมีความเห็นต่อภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (มีค่าเฉลี่ย 3.29)

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะทางประชากรของประชาชนในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า ส่วนใหญ่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนในเขตชั้นในกรุงเทพมหานครและเขตชั้นนอก มีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภาแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า ส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชั้นในกรุงเทพมหานครและชั้นนอกกรุงเทพมหานคร ต่างมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทั้งเขตชั้นในและเขตชั้นนอกต่างก็มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาว่ามาจากการเลือกตั้ง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่มีขึ้นครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2543 เพิ่งจะผ่านมาไม่นาน จึงเป็นผลให้กลุ่มตัวอย่างยังคงจดจำได้

ในขณะที่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่ถูกต้องเพียงหนึ่งในสี่เท่านั้นนับว่าเป็นจำนวนที่ค่อนข้างน้อยมาก ซึ่งปัจจุบันประชาชนจะสามารถรับรู้ข่าวสารบ้านเมืองทางสื่อมวลชนต่าง ๆ ได้เกือบทุกวันก็ตาม แต่ในขณะเดียวกันความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกับข้อเท็จจริงนั้น ในบางครั้งหากไม่ได้เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ก็อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในองค์ความรู้นั้นหรือไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ โดยตรงได้อย่างถูกต้องเช่นเดียวกัน จึงแสดงให้เห็นว่าข่าวสารทางการเมืองที่เปิดรับจากสื่อมวลชนนั้นยังคงเป็นเรื่องไกลตัว ซึ่งในชีวิตประจำวันของประชาชนโดยทั่วไปมักจะคิดคำนึงถึงเรื่องที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของแต่ละคนมากกว่า อีกทั้งผู้ที่มิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรทางการเมือง ก็จะไม่ได้ทำการศึกษาอย่างถ่องแท้

สอดคล้องกับการศึกษาของ พงษ์เทพ วรกิจโกคาทร (2533) ที่กล่าวถึงการเกิดขึ้นของภาพลักษณ์ในปัจจุบันบุคคลเมื่อได้รับเหตุการณ์ภายนอกมายังตัวเอวอนั้น เหตุการณ์ยังไม่สามารถจะสร้างให้เป็นภาพได้ทันที แต่กลับต้องมีขั้นตอนประกอบด้วย เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม (events and environment) คนเรานั้นเป็นสมาชิกของสังคม ซึ่งในสังคมนี้อาจจะมีเหตุการณ์ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา และอื่น ๆ เกิดขึ้นมากมาย แต่มีเพียงบางส่วนของเหตุการณ์ ที่คนเราจะรับเข้ามายังตัวเราได้และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้จะมีคุณค่าด้านดีหรือเลว ไม่เกิดขึ้นจากตัวของเราเพียงอย่างเดียว แต่สภาพแวดล้อมกลับมีอิทธิพลในการกำหนดคุณค่าเหล่านั้น ทั้งก่อนและหลังการรับรู้ตลอดจนมีอิทธิพลต่อความสมบูรณ์ หรือการหดหาย และระยะเวลาของความจำในเหตุการณ์นั้น ๆ ด้วย อีกทั้งช่องทางการสื่อสาร (Communication channel) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถเข้ามาสู่เราได้ โดยช่องทางการสื่อสารซึ่งได้แก่ การได้ยิน ได้เห็น ได้สัมผัส ได้ลิ้มรส และได้กลิ่น ซึ่งแต่ละช่องทางเหล่านี้ก็ยังมีประสิทธิภาพทางการรับ

ตลอดจนการรับรู้ (perception) ซึ่งเป็นตัวแปลงเหตุการณ์ให้เป็นไปใน “ความหมายตามความคิดของบุคคลนั้น” ส่วนความประทับใจ (impression) มีความสำคัญในการรับรู้อีกลักษณะหนึ่ง โดยจะเกี่ยวพันกับคุณภาพและปริมาณของความทรงจำถ้าประทับใจมากก็จะมีความทรงจำ — จดจำได้มากและนาน

จากการศึกษายังพบว่า ประชาชนที่อาศัยในเขตชั้นในและชั้นนอกกรุงเทพมหานคร เมื่อเปรียบเทียบกันต่างก็มีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภาอีกทั้งบทบาทและหน้าที่อยู่ในระดับไม่แน่ใจ สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า เป็นที่ยอมรับกันว่าการอยู่รอดของการดำเนินกิจการของหน่วยงานทุกหน่วยขึ้นอยู่กับภาพลักษณ์อยู่มีใช้น้อย หากหน่วยงานหรือองค์การสถาบันใดมีภาพลักษณ์ที่ดี ประชาชนก็เกิดความเลื่อมใสศรัทธาให้ความไว้วางใจและให้ความร่วมมือต่อหน่วยงานนั้น ๆ ก่อให้เกิดความราบรื่นในการดำเนินงานและความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงานนั้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากเกิดความระแวงสงสัยหรือเกลียดชังหน่วยงานนั้น ไปในที่สุด ซึ่งผลที่ตามมาก็คือหน่วยงาน หรือองค์การนั้น ๆ ย่อมประสบอุปสรรคนานาชนิดในการปฏิบัติงาน และถ้าหากปล่อยทิ้งไว้ไม่มีการแก้ไข หน่วยงานนั้นก็จะไม่สามารถอยู่รอดได้ ต้องล้มเลิกกิจการไปในที่สุด

ดังนั้น หน่วยงานหรือองค์การ สถาบันต่าง ๆ จึงพยายามแข่งขันกันในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับหน่วยงานของตน เอ็ดเวิร์ด แอลเพอร์เนย์ส (Edward L. Bernays, 1961 : 128) กล่าวว่าหน่วยงานหรือองค์การใดก็ตามหากมีภาพลักษณ์ที่เป็นไปในทางที่เลื่อมเสียแล้ว หน่วยงาน องค์การนั้นย่อมไม่ได้รับความเชื่อถือหรือไว้วางใจจากประชาชนโดยทั่วไป ประชาชนอาจมีความระแวงสงสัยหรือเกลียดชัง รวมทั้งไม่ให้ความร่วมมือสนับสนุน ในทางตรงกันข้ามหากหน่วยงาน หรือ องค์การใดมีภาพลักษณ์ที่ดีภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานองค์การย่อมสวัสดีงดงาม เกิดความเชื่อถือ ศรัทธา ไว้วางใจ

ภาพลักษณ์จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อองค์การหรือสถาบันในสังคม ทั้งที่เป็นหน่วยงานของสถาบันภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจเอกชน และสาธารณสุขทางด้านช่วยเหลือเสริมสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นแก่กิจการต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี หรืออาจจะดีกว่าที่เป็นอยู่เดิมเนื่องจากได้รับความเชื่อถือไว้วางใจ ปราศจากความเคลือบแคลงสงสัยรวมทั้งเกิดความประทับใจเกิดขึ้นในจิตใจของกลุ่มชนที่เกี่ยวข้อง ดังคำกล่าวของ พงษ์เทพ วรกิจโกศาทร (2536 : 123) ที่ว่า “ภาพลักษณ์” ตามพจนานุกรมหมายถึง ภาพที่เห็นในกระจกเงา ภาพที่

ผ่านจากห้องส่อง หรือ ภาพที่อยู่ในความคิด สอดคล้องกับคำกล่าวของพรทิพย์ พิมลสินธุ์ (2527 : 46) ที่ว่า ภาพลักษณ์คือภาพที่เกิดขึ้นในใจของแต่ละคน ซึ่งบุคคลสามารถสร้างจินตภาพเกี่ยวกับสถาบันนั้น โดยภาพลักษณ์นั้นเกิดขึ้นได้จากการรับรู้ จากการรับฟัง หรือ มีประสบการณ์ในอดีต และด้วยความประทับใจจึงทำให้บุคคลนั้นสามารถจดจำ และพัฒนาเป็นภาพต่อเนื่องอย่างใดขึ้นมา ซึ่งภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นจะมีการผันแปรเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เนื่องมาจากการได้รับข้อมูลใหม่เกี่ยวกับองค์กรนั้น ๆ และ/หรือไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเลย นอกจากนี้ทั้งกระบวนการอันได้แก่ช่องทางการสื่อสาร องค์กรประกอบ เฉพาะบุคคล การรับรู้และความประทับใจ และสภาพสิ่งแวดล้อมเป็นตัวแปรที่สำคัญของการปรับเปลี่ยนและปรุงแต่งภาพลักษณ์ในอนาคตต่อไปเรื่อย ๆ

ดังนั้น สมาชิกวุฒิสภา ซึ่งเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญ และมีส่วนกระทบหรือเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง จึงจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งปรับปรุงองค์กรให้มึมนำมาซึ่งความเชื่อถือนอกขึ้นในสายตาประชาชน ซึ่งที่ผ่านมา จะพบเห็นได้จากข่าวสารทางสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่ส่วนใหญ่มักจะเป็นภาพลักษณ์เกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภาในทางลบทั้งสิ้น ดังเช่น เด็ก VS เอกสิทธิ์ ส.ว. อันเนื่องมาจาก ส.ว. (นาย เฉลิม พรหมเลิศ) ที่มีอายุรุ่นคุณปู่มีความนิยมซื้อบริการทางเพศเด็กหญิงที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี (มติชน ประจำวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2544) แม้ว่าจะเป็นกรกระทำเฉพาะบุคคลเท่านั้น แต่ในสายตาประชาชนก็ยังคงยึดคติโบราณดั้งเดิมที่ว่า ปลาเน่าเพียงตัวเดียวทำให้น้ำเหม็นไปทั้งคลอง หรือแม้กระทั่งการคิดสินบนคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม (กสทช) เพื่อทำลายเสียงสนับสนุนของคู่แข่งในการเลือกตั้งประธานวุฒิสภา (มติชนสุดสัปดาห์ ประจำวันที่ 19 มีนาคม 2544) ซึ่งล้วนแล้วแต่นำมาซึ่งข่าวสารในทางลบต่อสมาชิกวุฒิสภาทั้งสิ้น สอดคล้องกับคำกล่าวของ วิรัช ลภีรัตนกุล (2535 : 76) ที่ว่าภาพลักษณ์หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในใจของเราอาจเป็นภาพที่มีต่อบุคคล (person) องค์กร (organization) สถาบัน (institution) ฯลฯ และภาพดังกล่าวอาจเป็นภาพที่สิ่งเหล่านี้สร้างขึ้นให้เกิดแก่จิตใจของเรา หรืออาจเป็นภาพที่เรานึกเอาเองก็ได้

อย่างไรก็ตามจากคำกล่าวของ สุพิณ ปัญญาภัก (2536 : 101) ที่ว่า การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีมิใช่จะกระทำได้ง่าย เพราะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมและพฤติกรรมหลายประการขององค์กร องค์กรที่มีกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อสาธารณชนมักจะมีภาพลักษณ์

ที่ดี แต่ไม่ใช่เป็นเช่นนี้ตลอดไป ภาพลักษณ์ที่ดีจัดเป็นภาพลักษณ์อย่างถาวร คือ ภาพลักษณ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง

ในอีกมุมหนึ่งที่มีความหมายลึกซึ้งและครอบคลุมได้ดีของพรทิพย์ พิมลสินธุ์ (2536 : 57) ได้กล่าวว่า การที่จะสร้างภาพลักษณ์ให้เกิดขึ้นต้องอาศัยพื้นฐานของความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและต้องเป็นความรู้ความเข้าใจที่สามารถทำให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เกิดความประทับใจ เกิดศรัทธาเกิดความเชื่อถือ เพื่อที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายจะจดจำได้ และสะสม พิจารณาเป็นภาพลักษณ์ในที่สุด

ดังนั้นภาพลักษณ์ที่ดีของสถาบันการเมืองจะเป็นอย่างไรจึงขึ้นอยู่กับประสบการณ์การรับข่าวสารของประชาชน การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีจึงต้องทำอย่างต่อเนื่องให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและเพียงพอต่อประชาชน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ศึกษาถึงภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นองค์กรทางการเมืองที่ยังคงมีภาพลักษณ์ที่ไม่โดดเด่นชัดเจนเท่าที่ควร จึงทำให้ไม่ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจนเท่าที่ควร อีกทั้งสมาชิกวุฒิสภาควรเร่งสร้างภาพลักษณ์เพิ่มเติมในส่วนของผลงานที่เปิดเผยต่อสาธารณะชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการในเรื่องของการถ่วงดุลอำนาจทางการเมืองที่ปราศจากการเล่นพรรคเล่นพวก

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนโดยทั่วไปที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในและชั้นนอกกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการศึกษาที่ได้อาจจะไม่ครอบคลุมหรือได้ข้อมูลที่ตรงกับวัตถุประสงค์ทางการศึกษาโดยตรง ดังนั้นจึงควรทำการศึกษาเพิ่มเติมโดยทำการสัมภาษณ์จากกลุ่มประชาชนที่ทำงานเกี่ยวข้องการองค์กรทางการเมืองโดยตรง เช่น ผู้สื่อข่าวการเมือง เจ้าหน้าที่ในรัฐสภา เป็นต้น

DPUC

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. เปิดโลกความคิดมองวุฒิสภาไทย. พิมพ์ครั้งแรก,
กรุงเทพมหานคร : บริษัทซัคเซสมิเคิล จำกัด, 2539.
- เกรียงศักดิ์ โลหะชาละ. “การสร้างและการรักษาภาพพจน์.” ในภาพพจน์นั้นสำคัญยิ่ง :
การประชาสัมพันธ์กับภาพพจน์. บรรณาธิการโดย พรทิพย์ วรกิจโกคาทร.
พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537
- ชนิตา รักษ์พลเมือง. พื้นฐานการศึกษา หลักการและแนวคิดทางสังคม. กรุงเทพมหานคร
: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2534.
- ประจวบ อินอ้อด. “ภาวะวิกฤตและการแก้ไข.” ในภาพพจน์นั้นสำคัญยิ่ง : การประชาสัมพันธ์กับภาพพจน์. บรรณาธิการโดย พรทิพย์ วรกิจโกคาทร. พิมพ์ครั้งที่
1, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- ประเวศ วะสี. “ความหวังของสังคมไทย.” มติชนสุดสัปดาห์. 13 (645) : 9 1
มกราคม 2536.
- พงษ์เทพ วรกิจโกคาทร. “ภาพพจน์กับการประชาสัมพันธ์.” ในภาพพจน์นั้นสำคัญยิ่ง :
การประชาสัมพันธ์กับการสร้างภาพพจน์. บรรณาธิการโดย พรทิพย์ วรกิจโก
คาทร. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- พรทิพย์ พิมพ์สินธุ์. “การประเมินผลภาพพจน์และภาพพจน์เชิงลบ.” ในการจัดการ
ปัญหาภาพพจน์เชิงลบ. บรรณาธิการโดย พรทิพย์ พิมพ์สินธุ์.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.
- ระเด่น ทักษณา. “การแก้ภาพพจน์ให้ทันเวลา.” ในภาพพจน์นั้นสำคัญยิ่ง: การประชาสัมพันธ์กับภาพพจน์. บรรณาธิการโดย พรทิพย์ วรกิจโกคาทร. พิมพ์ครั้งที่
2, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.
- ลักขณา สตะเวทิน. หลักการประชาสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพมหานคร : บริษัท
เฟื่องฟ้าพรินติ้ง จำกัด, 2540.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วัชรวิไล ไซยสาร. ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่. พิมพ์ครั้งแรก,
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2541.
- วิรัช ฤทธิรัตนกุล. การประชาสัมพันธ์ฉบับสมบูรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร. สถิติกรุงเทพมหานครปี 2544.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- สิริรัตน์ เจ้าประเสริฐ. การแนะนำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา. กรุงเทพมหานคร
: คณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2542. (อัดสำเนา)
- สุพิณ ปัญญาภัก. “การสร้างและรักษาภาพพจน์.” ในภาพพจน์นั้นสำคัญยิ่ง : การ
ประชาสัมพันธ์กับภาพพจน์. บรรณาธิการโดย พรทิพย์ วรกิจโกคาทร. พิมพ์
ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.
- สุริยัน นนทศักดิ์. “องค์การและการบริหารองค์การ.” ในการบริหารและการนิเทศการ
ศึกษาเบื้องต้น. ชลบุรี : ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2534.
- อรุณ งามดี. “ภาพพจน์ที่สังคมยอมรับ.” ในภาพพจน์นั้นสำคัญยิ่ง : การประชาสัมพันธ์
กับภาพพจน์. บรรณาธิการโดย พรทิพย์ วรกิจโกคาทร. พิมพ์ครั้งที่
1, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- อำนาจ วีรวรรณ. “การแก้วิกฤตการณ์และสร้างภาพพจน์ให้แก่องค์การ.” ในภาพพจน์
นั้นสำคัญยิ่ง : การประชาสัมพันธ์กับภาพพจน์. บรรณาธิการโดย พรทิพย์
วรกิจโกคาทร. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2533.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

Website รัฐสภา : <http://www.parliament.go.th>. 12 ธ.ค. 2543.

Website คณะกรรมการการเลือกตั้ง : <http://www.ect.go.th>. 12 ธ.ค. 2543

บรรณานุกรม (ต่อ)

วิทยานิพนธ์

- กฤษณที อนุรักติพันธ์. “ประสิทธิผลของการใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ของการไฟฟ้าฝ้าย ผลิตแห่งประเทศไทย ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการบันไดปลาโจนที่เขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี”. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.
- ชูเกียรติ วงศ์เทพเดียน. “ภาพลักษณ์ของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินของบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้โดยสารชาวไทยที่ใช้บริการบนเที่ยวบิน”. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542
- บัญญัติ คำบุญวัฒน์. “งานชุมชนสัมพันธ์กับการสร้างภาพพจน์ของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด : ศึกษากรณีโรงงานปูนซีเมนต์แก่งคอย จังหวัดสระบุรี”. วิทยานิพนธ์ว.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532. (อัดสำเนา)
- บุญลอย ปราณมณี. “ภาพลักษณ์ของกระทรวงศึกษาธิการในทัศนะของนักการเมือง”. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2538.
- ปีตมา คุปต์จิต. “ความสัมพันธ์ระหว่างภาพลักษณ์ สัมพันธภาพในกลุ่มสมรสกับพฤติกรรมเผชิญภาวะเครียดในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมภายหลังได้รับการตัดเต้านม”. วิทยานิพนธ์ ว.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533. (อัดสำเนา)
- ปิติ หุ่นจ้อย. “ภาพพจน์ของตำรวจท่องเที่ยวในทัศนะของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในเมืองพัทยา”. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.
- ไพบุลย์ ไพระหง. “ภาพลักษณ์ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก”. ปริญญาโท กศ.ม.ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน, 2533. (อัดสำเนา)

บรรณานุกรม (ต่อ)

- รุ่งทิพ ว่องปฏิการ. “ความเป็นจริงกับภาพลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวยุคสหัสวรรษออนไลน์มีต่อภูเก็ต”. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.
- รุ่งฤดี บุญมี. “ภาพลักษณ์ของบริษัทซีเกท เทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด ในทัศนะของนิสิต นักศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ สังกัดทบวงวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.
- สันติมา เกษมสันต์ ณ อุทยาน. “ภาพลักษณ์ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยในสายตาผู้ให้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.

ภาษาอังกฤษ

- Frank Jefkins, **Public Relations Made Simple**. London : Heinemann, 1982.
- Claude Robinson and Walter Barlow. “Image” **Public Relations Journal**. (September, 1959) : 22.
- Kenneth E. Boulding. **The Image of Life and Society**. Michigan : The University of Michigan, 1975.
- Edward L. Bernays. **Your Future in Public Relations**. New York : Richard Rosen Press Inc, 1961.
- Newcomb. **Social Psychology**. New York : The Dsycler Press Publisher, 1954.
- Krech, Crutchfield and Ballanchey. **Individual in Society ; a Textbook of Social Psychology**. New York : McGraw — Hill, 1962.
- Carter V Good. **Dictionary of Education**. New York : McGraw — Hill Book, 1959.
- Norman L. Mun. **Introduction to Psychology**. Boston : Hemton Muffin, 1971.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Cronbach, J.L. Essentials of Psychological Analysis in Psychology and Education.

5th ed. New York : McGraw – Hill Book Co., 1981.

DRPU

กรม
พาณิชย์
และ
การต่างประเทศ

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาเรื่อง “ภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ตามความเห็นของประชาชนในกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบระหว่างประชาชนในเขตชั้นในและเขตชั้นนอก”

ผู้จัดทำใคร่ขอความร่วมมือในของท่าน ในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามความเป็นจริง หรือตามความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงของท่านให้ครบทุกข้อ โดยการขีดเครื่องหมาย \surd ลงในช่องว่างที่จะเลือกตอบหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ
อุดมพร เปตายนนท์

ตอนที่ 1. ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

- () 1. ชาย
() 2. หญิง

2. อายุ

- () 1. 18 - 25 ปี
() 2. 26 - 35 ปี
() 3. 36 - 45 ปี
() 4. 46 - 55 ปี
() 5. 56 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- () 1. ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า
() 2. มัธยม/ปวช./ปวส.
() 3.ปริญญาตรี
() 4. ปริญญาโท
() 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. อาชีพ

- 1. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
- 2. เอกชน/รับจ้าง
- 3. อิสระ/ส่วนตัว
- 4. นักเรียน/นักศึกษา
- 5. ไม่ได้ทำงาน/แม่บ้าน
- 6. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. รายได้ต่อเดือน

- 1. ต่ำกว่า 5,000 บาท
- 2. 5,001 - 10,000 บาท
- 3. 10,001 - 15,000 บาท
- 4. 15,001 - 20,000 บาท
- 5. 20,001 - 25,000 บาท
- 6. 25,001 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา (สว.)

6. ท่านเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา (สว.) จากสื่อใดมากที่สุด

- 1. สื่อโทรทัศน์
- 2. สื่อวิทยุ
- 3. สื่อหนังสือพิมพ์
- 4. สื่ออินเทอร์เน็ต
- 5. สื่อบุคคล
- 6. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

7. สมาชิกวุฒิสภา (สว.) มาจากการเลือกตั้งใช่หรือไม่

- 1. ใช่
- 2. ไม่ใช่

8. ท่านคิดว่าสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ทั้งหมดทั่วทั้งประเทศมีจำนวนคงที่เท่าใด
- () 1. 100 คน
 - () 2. 200 คน
 - () 3. 300 คน
 - () 4. 400 คน
9. ท่านทราบหรือไม่ว่าสมาชิกวุฒิสภา (สว.) สามารถดำรงตำแหน่งได้คราวละกี่ปี
- () 1. 4 ปี
 - () 2. 5 ปี
 - () 3. 6 ปี
 - () 4. 7 ปี
10. หน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา คือ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)
- () 1. ตรวจสอบการทำงานและถ่วงดุลอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร
 - () 2. กลับกรองร่างและตีบทกฎหมาย
 - () 3. ให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ
 - () 4. ตั้งกรรมการ
 - () 5. ถูกทุกข้อ

ส่วนที่ 3 ภาพลักษณ์เกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา

โปรดเขียนเครื่องหมาย (√) ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็น หรือความรู้สึกของท่านมากที่สุด เพียงคำตอบเดียว

ในทัศนะของท่านภาพลักษณ์ของสมาชิกวุฒิสภา	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. เป็นสถาบันที่ประกอบด้วยบุคลากรผู้มีความรู้ ความสามารถสูง					
2. เป็นสถาบันที่มีความรับผิดชอบสูง					
3. เป็นสถาบันที่มีแต่ข่าวอื้อฉาว ทางด้านจริยธรรม ศีลธรรม					
4. เป็นมาเฟีย มีอำนาจ อิทธิพล ระดับโลก					
5. เป็นสถาบันที่มีความรอบรู้ การบริหารราชการแผ่นดิน					
6. ชอบใช้อำนาจหน้าที่เกินขอบเขต ก้าวร้าว ข่มขู่					
7. สถาบันที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รักษาผลประโยชน์ของชาติ					
8. เป็นสถาบันที่ทำงานโปร่งใส เปิดเผยตรงไปตรงมา					
9. เป็นสถาบันที่ไม่มีน้ำยาอะไร ไม่สามารถทำอะไรรัฐบาลได้					
10. ชอบรับของกำนัล หรือชอบรับเลี้ยง หรือชอบรีดไถ					
11. เป็นสถาบันที่ทำงานเป็นอิสระ ไม่ขึ้นกับใคร หรือพรรคการเมืองใด					

12. เอื้อผลประโยชน์ให้กับพวกพ้อง ของตนเอง					
13. เป็นพวกคนรุ่นใหม่ หัวคิดทันสมัย					
14. เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ในการทำงานที่ กว้างไกล					
15. เป็นเพียงแต่สภาพที่เลี้ยงให้กับ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น					

ส่วนที่ 4 ภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และประสิทธิภาพในการทำงานของ ส.ว.

โปรดเขียนเครื่องหมาย (√) ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็น หรือความรู้สึกของ
ท่านมากที่สุด เพียงคำตอบเดียว

ในทัศนะของท่านภาพลักษณ์เกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. บทบาทหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา เป็นไปในลักษณะให้การสนับสนุน รวมทั้งแก้ไขปัญหาแก่คณะรัฐมนตรี					
2. การทำงานของสมาชิกวุฒิสภา คอย แต่จับผิดการทำงานของคณะ รัฐมนตรี					
3. สมาชิกวุฒิสภาทำงานอย่างมี ประสิทธิภาพสูง					
4. สมาชิกวุฒิสภาปฏิบัติภารกิจเพื่อ ส่วนรวมของประเทศ					
5. สมาชิกวุฒิสภาเป็นสถาบันที่เต็มไปด้วย ด้วยการคอร์รัปชันสูง					
6. ปรากฏข่าวอยู่เสมอว่าสมาชิก วุฒิสภาไม่มีหลักการ มีการฮั้วเกิดขึ้น					

7. ทำหน้าที่ในการกลั่นกรองกฎหมาย อย่างโปร่งใส					
8. เป็นสถาบันที่ตรวจสอบการทำงาน ของรัฐบาล เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม					
9. ในการทำหน้าที่คัดเลือกกรรมการ มีการคิดสินบนเพื่อให้เลือกกลุ่ม บุคคลที่เอื้อประโยชน์แก่กลุ่มบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น					
10. การตรวจสอบพิจารณางบประมาณ โดยสมาชิกรัฐสภาท่านเห็นว่าทำ ได้อย่างมีประสิทธิภาพดี					
11. สมาชิกรัฐสภาเป็นที่พึงให้คำ ปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการร่าง พ.ร.บ.ต่าง ๆ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้เป็นอย่างดี					
12. การทำงานของสมาชิกรัฐสภาเข้าไป แทรกแซงองค์กรอิสระมากเกินไป					
13. สมาชิกรัฐสภาผลักดันกฎหมายเพื่อ ดูแลผลประโยชน์ให้กับประชาชน มากกว่ากลุ่มธุรกิจ					
14. หน้าที่หลักของสมาชิกรัฐสภาคือ ทำหน้าที่ในการถ่วงดุลอำนาจการ บริหารประเทศของรัฐบาล					
15. การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก รัฐสภาวางบทบาทของตัวเองเป็น กลาง ไม่อิงกับพรรคการเมือง					

16. ในการร่างกฎหมายได้เอื้อผล ประโยชน์ให้กับต่างประเทศมาก เกินไป					
17. สมาชิกวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่อย่าง มีวิสัยทัศน์ที่ดี และมีจริยธรรมที่ดี					
18. การจัดทำและการบริหาร การตัดสินใจในแต่ละเรื่องของ สมาชิกวุฒิสภา ก็ไม่ดีไปกว่าการ ดำเนินงานของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรเลย					
19. สมาชิกวุฒิสภาให้คำแนะนำการ แก้ไขปัญหาให้แก่ส่วนราชการได้ เป็นอย่างดี					
20. การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก วุฒิสภาเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันใจ					

ขอขอบคุณในความร่วมมือเป็นอย่างดี

ภาคผนวก

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เดิมเรียกว่า "สำนักงานเลขาธิการพฤษสภา" ก่อตั้งขึ้นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๔๘๕ มีที่ทำการ ณ พระที่นั่งอภิเชษฐาศรีในบริเวณด้านทิศเหนือของพระที่นั่งอนันตสมาคม และมี นายไพโรจน์ ชัยนาม (รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์) เป็นเลขาธิการคนแรก เหตุผลของการก่อตั้งสำนักงานเลขาธิการพฤษสภา ในขณะนั้น สืบเนื่องจาก มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ ที่ได้บัญญัติให้ "รัฐสภา" ประกอบด้วย พฤษสภา และ สภาผู้แทน อันเป็นการเริ่มต้นใช้ระบบรัฐสภา ในรูปแบบสภาคู่ (Dual Parliament) เป็นครั้งแรก นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น คือ นายปรีดี พนมยงค์ จึงมีคำริว่า ที่ประชุมของสภาทั้งสองจะต้องมีที่ประชุมคนละแห่ง และสำนักงานเลขาธิการของสภา จะต้องมีเป็นสองสำนักงาน เพราะต่างก็ทำหน้าที่ฝ่ายธุรการของแต่ละสภาแยกต่างหากจากกัน เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ที่เขามีสภาเป็นสองสภา

สำนักงานเลขาธิการพฤษสภา ดำเนินกิจการอยู่ได้เพียงถึงปี พ.ศ. ๒๔๙๐ ก็ถูกยุบรวมเข้ากับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทน ตั้งขึ้นเป็นหน่วยงานใหม่ ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๔๙๐ เรียกว่า "สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา" และในพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้โอนบรรดาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของทั้งสองสำนักงาน ไปขึ้นอยู่กับ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และนับแต่นั้นเป็นต้นมา หน่วยงานทางธุรการของรัฐสภา ก็มีเพียงหน่วยงานเดียวเรื่อยมา แม้ในบางยุคบางสมัย จะไม่มีสภาผู้แทนราษฎร หรือรัฐสภา ถูกกำหนดให้มีเพียงสภาเดียวตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ที่ใช้อยู่ในเวลานั้น สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาก็ยังคงทำหน้าที่ฝ่ายธุรการให้แก่สถานนั้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ มีการปรับปรุงระบบการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครั้งใหญ่ โดยได้จำแนกข้าราชการฝ่ายพลเรือน ออกเป็นประเภทต่าง ๆ และมีระบบการบริหารบุคคลแยกต่างหากจากกัน ในรูปของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ อาทิ ข้าราชการครู ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย เป็นต้น ซึ่งข้าราชการพลเรือนในสังกัดรัฐสภา และสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ถูกจำแนกประเภทออกเป็น ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของประธานรัฐสภา ตามพระราชบัญญัติระเบียบ

ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ และพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยมี คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา หรือ ก.ร. ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการกำกับนโยบาย และบริหารงานบุคคล ควบคุม ดูแล และออกกฎ ระเบียบ เกี่ยวกับอัตราค่าจ้าง วินัย การลงโทษ และการอุทธรณ์

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ รัฐบาลได้อนุมัติให้ก่อสร้างอาคารที่ทำการรัฐสภาแห่งใหม่ บริเวณด้านทิศเหนือของพระที่นั่งอนันตสมาคม ติดกับถนนราชวิถี เนื้อที่ประมาณ ๒๐ ไร่เศษ ซึ่งแต่เดิมเป็นที่ตั้งของหน่วยตำรวจรถถัง กรมตำรวจ แต่ได้ยุบเลิกหน่วยดังกล่าวไปนานแล้ว อาคารที่ทำการรัฐสภาแห่งใหม่ เปิดทำการเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๑๓ และได้ใช้เป็นอาคารที่ทำการ ตลอดจนเป็นสถานที่ประชุมของวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร มาจนตราบทุกวันนี้

ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ในสมัยรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา อีกครั้งหนึ่ง ด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ เสียใหม่ โดยกำหนดให้มีส่วนราชการในสังกัดรัฐสภา ดังนี้

๑. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๒. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และ
๓. ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น

และให้ส่วนราชการดังกล่าว เป็นนิติบุคคล มีฐานะเทียบเท่ากรม ซึ่งตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ นี้ กำหนดให้มีการแบ่งสรรอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ งบประมาณ พัสดุ ครุภัณฑ์ ตลอดจนทรัพย์สินและหนี้สิน ของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาไปเป็นของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และเป็นของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ต่อมา ในเดือนกันยายน ๒๕๓๕ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้ถูกจัดตั้งขึ้นอีกครั้งหนึ่ง โดยมีที่ทำการอยู่ ณ อาคารรัฐสภา ๒ ในบริเวณรัฐสภา เลขที่ ๔ ถนนอุทองในแขวงดุสิต เขตดุสิต และมี นายพินิต อารยะศิริ เป็นเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ดำเนินการต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ ในพระราชบัญญัติจัดระเบียบ

ปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๕ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนองตอบและสนับสนุนต่อการปฏิบัติภารกิจของวุฒิสภา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และแนวนโยบายของประธานรัฐสภา และประธานวุฒิสภา นับแต่เมื่อนั้นเป็นต้นมา จวบจนปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ บทบาท และอำนาจหน้าที่ ตลอดจนที่มาของวุฒิสภาได้เปลี่ยนแปลงไป และมีมากขึ้นตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ทำให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในฐานะหน่วยงานธุรการของวุฒิสภา จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจ ตลอดจนโครงสร้างการบริหาร อัตรากำลัง และระบบงานที่ทันสมัย สามารถรองรับภารกิจของวุฒิสภาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสมบูรณ์ ดังนั้น เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๔ พลตรี มนูญกฤต รูปขจร ประธานวุฒิสภา จึงมีคำสั่งสภา ที่ ๒๔/๒๕๔๔ แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงโครงสร้าง ระบบงานและอัตรากำลังของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ขึ้น มี นาย พิเชฐ พัฒนโชติ รองประธานวุฒิสภา คนที่ ๑ เป็นประธานกรรมการ และศาสตราจารย์ บุญทัน ดอกไธสง รองประธานวุฒิสภา คนที่ ๒ เป็นรองประธานกรรมการ โดยให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่พิจารณาปรับปรุงโครงสร้างระบบงานและอัตรากำลังของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เสนอต่อประธานวุฒิสภา

ภายหลังจากที่คณะกรรมการปรับปรุงโครงสร้าง ระบบงานและอัตรากำลังของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้ทำการพิจารณาศึกษารูปแบบโครงสร้างการบริหารจัดการ ตลอดจนการกำหนดอัตรากำลังที่เหมาะสมกับภารกิจของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และจัดทำรายงานเสนอต่อประธานวุฒิสภาแล้ว ประธานวุฒิสภาได้เสนอเพื่อขอความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา จนเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๕ ที่ประชุมคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ก.ร.) ได้ให้ความเห็นชอบ และอนุมัติให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาทำการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารจัดการตามแนวทางที่คณะกรรมการปรับปรุงโครงสร้าง ระบบงานและอัตรากำลังของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเสนอ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

- ก. แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- ข. โครงสร้างการแบ่งส่วนงานภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๑. จัดระบบการแบ่งสรรภารกิจและความรับผิดชอบของส่วนงานภายในสำนักงานฯ ออกเป็น สำนัก (Bureau) และแบ่งสรรภารกิจความรับผิดชอบของส่วนงานภายในสำนัก เป็น กลุ่มงาน (Group) ประกอบด้วย

๑.๑ สำนักงานประธานวุฒิสภา มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านเลขานุการเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของประธานวุฒิสภา และรองประธานวุฒิสภา อาทิ การประสานงาน วิเคราะห์และเสนอความเห็น คั่นคว้าทางวิชาการ วิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง รับเรื่องราวร้องทุกข์หรือเรื่องร้องเรียนของประชาชน สรุปและเผยแพร่ผลงานของประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา

สำนักงานประธานวุฒิสภา แบ่งส่วนงานภายในออกเป็น ๖ กลุ่มงาน คือ

- ๑.๑.๑ กลุ่มงานบริหารทั่วไป
- ๑.๑.๒ กลุ่มงานประธานวุฒิสภา
- ๑.๑.๓ กลุ่มงานรองประธานวุฒิสภา คนที่ ๑
- ๑.๑.๔ กลุ่มงานรองประธานวุฒิสภา คนที่ ๒
- ๑.๑.๕ กลุ่มงานนโยบายและข้อมูล
- ๑.๑.๖ กลุ่มงานรับเรื่องราวร้องทุกข์

๑.๒ สำนักประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านรัฐพิธีและพิธีการต่าง ๆ ของวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา การต้อนรับ รับรอง อำนวยความสะดวกแก่บุคคลผู้มาติดต่อ โดยจัดหน่วยประสานงานตลอด ๒๔ ชั่วโมง อำนวยความสะดวกแก่สื่อมวลชน อำนวยความสะดวกในการใช้เครื่องมือและโสตทัศนอุปกรณ์ งานผลิตเอกสารและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย และงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของวุฒิสภาสู่ภูมิภาค

สำนักประชาสัมพันธ์ แบ่งส่วนงานภายในออกเป็น ๖ กลุ่มงาน คือ

- ๑.๒.๑ กลุ่มงานบริหารทั่วไป
- ๑.๒.๒ กลุ่มงานสารสนเทศและศูนย์บริการ (Call Center)
- ๑.๒.๓ กลุ่มงานสื่อมวลชน
- ๑.๒.๔ กลุ่มงานโสตทัศนอุปกรณ์

๑.๒.๕ กลุ่มงานผลิตเอกสารเผยแพร่

๑.๒.๖ กลุ่มงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และกิจกรรมวุฒิสภา

๑.๓ สำนักบริหารงานกลาง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสารบรรณและงานบริหารทั่วไปของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ให้บริการทั่วไปแก่สมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมาธิการและบุคคลในวงงาน รับผิดชอบงานบริหารบุคคล พัฒนาการทรัพยากรบุคคล จัดทำนโยบายและแผนสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา รับผิดชอบเกี่ยวกับงานทะเบียนประวัติและสถิติของวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา รับผิดชอบอาคารสถานที่ ยานพาหนะ และการรักษาความปลอดภัย

สำนักบริหารงานกลาง แบ่งส่วนงานภายในออกเป็น ๗ กลุ่มงาน คือ

๑.๓.๑ กลุ่มงานบริหารทั่วไป

๑.๓.๒ กลุ่มงานบริหารบุคคล

๑.๓.๓ กลุ่มงานพัฒนาทรัพยากรบุคคล

๑.๓.๔ กลุ่มงานนโยบายและแผน

๑.๓.๕ กลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ

๑.๓.๖ กลุ่มงานอาคารสถานที่และยานพาหนะ

๑.๓.๗ กลุ่มงานรักษาความปลอดภัย

๑.๔ สำนักการคลังและงบประมาณ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการตั้งและจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา งานบริหารการเงินการบัญชี งานงบประมาณ งานบริหารพัสดุ กองทุนและสวัสดิการต่าง ๆ ตลอดจนงานจัดการด้านการพิมพ์ของวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักการคลังและงบประมาณ แบ่งส่วนงานภายในออกเป็น ๗ กลุ่มงาน คือ

๑.๔.๑ กลุ่มงานบริหารทั่วไป

๑.๔.๒ กลุ่มงานงบประมาณ

๑.๔.๓ กลุ่มงานการเงิน

๑.๔.๔ กลุ่มงานบัญชี

๑.๔.๕ กลุ่มงานพัสดุ

๑.๔.๖ กลุ่มงานสวัสดิการ

๑.๔.๗ กลุ่มงานการพิมพ์

๑.๕ สำนักการต่างประเทศ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการขอหนังสือเดินทาง หนังสือนำตรวจลงตราเข้าประเทศ และอำนวยความสะดวกในการเดินทางไปต่างประเทศ ให้การรับรอง ต้อนรับและทำหน้าที่ล่ามกรณีที่มีบุคคลสำคัญเข้าเยี่ยมชม เชิญชม จัดงานเลี้ยงรับรอง ดำเนินงานด้านพิธีการทูต งานประสานองค์การระหว่างประเทศในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศ วิเคราะห์และตรวจแปลเอกสาร หรือข้อมูลภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย

สำนักการต่างประเทศ แบ่งส่วนงานภายในออกเป็น ๓ กลุ่มงาน คือ

๑.๕.๑ กลุ่มงานบริหารทั่วไป

๑.๕.๒ กลุ่มงานพิธีการทูต

๑.๕.๓ กลุ่มงานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๑.๖ สำนักวิชาการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำข้อมูล และข้อเสนอแนะทางวิชาการ ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์วิจัยและรวบรวมข้อมูลทางวิชาการ ด้านต่าง ๆ ติดตามผลการบังคับใช้กฎหมาย ให้คำปรึกษา วินิจฉัย ตรวจสอบแก่นิติกรรมสัญญา ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ตลอดจนงานพัฒนาและจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศ และทรัพยากรสารสนเทศสำหรับการค้นคว้า และให้บริการแก่สมาชิกวุฒิสภา และผู้ที่มีความประสงค์

สำนักวิชาการ แบ่งส่วนงานภายในออกเป็น ๕ กลุ่มงาน คือ

๑.๖.๑ กลุ่มงานบริหารทั่วไป

๑.๖.๒ กลุ่มงานวิจัยและข้อมูล

๑.๖.๓ กลุ่มงานที่ปรึกษากฎหมาย

๑.๖.๔ กลุ่มงานเทคโนโลยีสารสนเทศ

๑.๖.๕ กลุ่มงานห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์

๑.๗ สำนักการประชุม มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านเลขานุการของ ที่ประชุมวุฒิสภา การนัดประชุม การจัดทำระเบียบวาระการประชุม ขั้นตอนการประชุม และวิธีดำเนินการประชุม จัดทำและแสดงผลการออกเสียงลงมติ งานจัดทำบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม งานชวเลข ตลอดจนงานร่างกระทู้ถาม ญัตติ คำแปรญัตติ และงานเกี่ยวกับการแต่งตั้ง ถอดถอน ให้คำแนะนำหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรง ตำแหน่งที่ต้องดำเนินการในที่ประชุมวุฒิสภา

สำนักการประชุม แบ่งส่วนงานภายในออกเป็น ๗ กลุ่มงาน คือ

- ๑.๗.๑ กลุ่มงานบริหารทั่วไป
- ๑.๗.๒ กลุ่มงานญัตติ
- ๑.๗.๓ กลุ่มงานกระทู้ถาม
- ๑.๗.๔ กลุ่มงานพระราชบัญญัติ
- ๑.๗.๕ กลุ่มงานระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา
- ๑.๗.๖ กลุ่มงานชวเลข
- ๑.๗.๗ กลุ่มงานรายงานการประชุม

๑.๘ สำนักกำกับและตรวจสอบ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ การตรวจรับ เอกสารและจัดเก็บบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของคณะกรรมการ ป.ป.ช. งาน เลขานุการของคณะกรรมการสรรหา และคณะกรรมการตรวจสอบประวัติและความ ประพฤติของบุคคล ผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้ง งานศึกษา วิเคราะห์ และติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรอิสระ

สำนักกำกับและตรวจสอบ แบ่งส่วนงานภายในออกเป็น ๓ กลุ่มงาน คือ

- ๑.๘.๑ กลุ่มงานบริหารทั่วไป
- ๑.๘.๒ กลุ่มงานแต่งตั้ง ถอดถอน และตรวจสอบ
- ๑.๘.๓ กลุ่มงานติดตามผลการดำเนินงาน

๑.๙ สำนักกรรมการ ๑ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานเลขานุการและ งานธุรการทั่วไปของคณะกรรมการสามัญ และคณะกรรมการวิสามัญตลอดจนคณะ

อนุกรรมการด้านเศรษฐกิจ ทรัพยากร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงาน สิ่งแวดล้อม และคณะกรรมการกิจการวุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๑ แบ่งส่วนงานภายในออกเป็น ๑๓ กลุ่มงาน คือ

- ๑.๕.๑ กลุ่มงานบริหารทั่วไป
- ๑.๕.๒ กลุ่มงานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์
- ๑.๕.๓ กลุ่มงานคณะกรรมการการคมนาคม
- ๑.๕.๔ กลุ่มงานคณะกรรมการการคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงิน
- ๑.๕.๕ กลุ่มงานคณะกรรมการการงบประมาณ
- ๑.๕.๖ กลุ่มงานคณะกรรมการการท่องเที่ยว
- ๑.๕.๗ กลุ่มงานคณะกรรมการการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
- ๑.๕.๘ กลุ่มงานคณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน
- ๑.๕.๙ กลุ่มงานคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์ และอุตสาหกรรม
- ๑.๕.๑๐ กลุ่มงานคณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมและติดตามมติของ

วุฒิสภา

- ๑.๕.๑๑ กลุ่มงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม
- ๑.๕.๑๒ กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา
- ๑.๕.๑๓ กลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิงในการประชุมกรรมการ

๑.๕ สำนักกรรมการ ๒ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานเลขานุการและงานธุรการทั่วไปของคณะกรรมการวิสามัญ และคณะกรรมการวิสามัญตลอดจนคณะกรรมการด้านสังคม การเมืองการปกครอง องค์กรอิสระ และด้านความมั่นคง

สำนักกรรมการ ๒ แบ่งส่วนงานภายในออกเป็น ๑๓ กลุ่มงาน คือ

- ๑.๕.๑ กลุ่มงานบริหารทั่วไป
- ๑.๕.๒ กลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา
- ๑.๕.๓ กลุ่มงานคณะกรรมการการต่างประเทศ
- ๑.๕.๔ กลุ่มงานคณะกรรมการการทหาร
- ๑.๕.๕ กลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง
- ๑.๕.๖ กลุ่มงานคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน

- ๑.๕.๗ กลุ่มงานคณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน
- ๑.๕.๘ กลุ่มงานคณะกรรมการแรงงานและสวัสดิการสังคม
- ๑.๕.๙ กลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา ศิลปและวัฒนธรรม
- ๑.๕.๑๐ กลุ่มงานคณะกรรมการการสาธารณสุข
- ๑.๕.๑๑ กลุ่มงานคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ
- ๑.๕.๑๒ กลุ่มงานคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระ
- ๑.๕.๑๓ กลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิงในการประชุมกรรมการ

ค. โครงสร้างอัตรากำลังของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คงได้กล่าวแล้วว่า สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ ที่เน้นประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลของงานที่ได้ เพื่อให้เกิดความราบรื่น และตอบสนองต่อภารกิจของวุฒิสภาได้ตรงตามเป้าหมาย ด้วยความประหยัด รวดเร็ว แม่นยำ และลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อน ถ้าชำลงถูก ดังนั้น ในส่วนของโครงสร้างอัตรากำลัง จึงได้มีการปรับปรุงและจัดสรรอัตรากำลังขึ้นใหม่ ให้มีความสอดคล้องกับโครงสร้างการบริหาร โดยเป้าหมายสำคัญ คือ ความพยายามที่จะไม่เพิ่มอัตรากำลังโดยไม่จำเป็น และลดสายการบังคับบัญชาลงให้สั้นที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ตลอดจนมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพ อันจะเห็นได้ว่า กรอบอัตรากำลังในแต่ละสำนัก และแต่ละกลุ่มงาน นั้นมีความตึงตัว และพอดีกับปริมาณงานในความรับผิดชอบเป็นอย่างยิ่ง แต่ในขณะเดียวกันก็มีความง่ายต่อเลื่อนไหลของสายงานต่าง ๆ ดังจะเห็นได้จากการเลื่อนไหลของบุคลากรในสายงานหลัก หรือสายงานทั่วไป (ท.ป.) สามารถเลื่อนไหลขึ้นถึงระดับ ๕ โดยไม่จำเป็นต้องดำรงตำแหน่งในสายงานบริหารเพียงอย่างเดียวเช่นแต่ก่อน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ และเปิด โอกาสให้แก่บุคลากรของสำนักงานสามารถก้าวขึ้นสู่ระดับที่สูงขึ้นได้ ด้วยความสามารถของตนเอง ตามทฤษฎีการชีวิัตผลตอบแทนด้วยคุณภาพของงานอย่างแท้จริง

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา อาจแบ่งออกได้เป็นสองส่วนตามภารกิจและความรับผิดชอบ ดังนี้

๑. อำนาจหน้าที่ในฐานะส่วนราชการฝ่ายรัฐสภา

ส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการในฐานะที่เป็นข้าราชการ วางกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้ข้าราชการในสังกัดถือปฏิบัติ

๒. อำนาจหน้าที่ในฐานะฝ่ายธุรการของวุฒิสภา

สนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกวุฒิสภา

ให้บริการและอำนวยความสะดวกด้านสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่สมาชิกวุฒิสภา

อำนวยความสะดวกการประชุมวุฒิสภา / คณะกรรมาธิการ / คณะอนุกรรมาธิการ /

คณะทำงาน

เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจการของวุฒิสภาต่อสาธารณะ

ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ.

๒๕๑๘ มี ๒ ประเภท คือ

๑. ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ได้แก่ ผู้ที่รับราชการในตำแหน่งประจำ โดยได้รับเงินเดือนในอัตราสามัญ

๒. ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ได้แก่ ผู้ซึ่งรับราชการในตำแหน่งการเมืองของรัฐสภา

ข้าราชการรัฐสภาแต่เดิม ใช้วิธียืมตัวมาจากสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นส่วนใหญ่ มีสถานภาพเป็นข้าราชการพลเรือน (ฝ่ายรัฐสภา) จนกระทั่งปี ๒๕๑๘ จึงแยกสถานะออกมาเป็นข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘

- ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของข้าราชการรัฐสภาสามัญ

- เลขานุการของที่ประชุมวุฒิสภา

- เลขานุการ กร.

- ข้าราชการ ๕๒๔ คน (สำรวจเมื่อ 16 กรกฎาคม ๒๕๔๕)

ข้าราชการชาย ๑๕๐ คน

ข้าราชการหญิง ๓๗๔

- ลูกจ้างประจำ ๘๔

ลูกจ้างชายประจำชาย ๕๕ คน หรือร้อยละ ๖๔.๒๕

ลูกจ้างประจำหญิง (สมรส) ๒๔ คน หรือร้อยละ ๒๘.๕๗

ลูกจ้างประจำหญิง (โสด) ๖ คน หรือร้อยละ ๗.๑๔

- จำนวน ๑๓ คน ประกอบด้วย

ประธานรัฐสภา เป็นประธานกรรมการ

รองประธานรัฐสภา (ประธาน สว.) เป็นรองประธานกรรมการ

เลขาธิการ ก.พ.

เลขาธิการวุฒิสภา

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่เกิน ๘ คน

- จากวุฒิสภา ๔ คน

- จากสภาผู้แทนฯ ๔ คน

- อดีตอธิบดีหรือไม่ต่ำกว่าอธิบดี

- อดีตรองอธิบดีหรือข้าราชการประเภทต่าง ๆ

- ไม่เป็น ขรก. การเมือง สมาชิกรัฐสภา กรรมการพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่

ในพรรคการเมือง

เลขาธิการวุฒิสภา หรือเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประธานรัฐสภาแต่งตั้ง
เป็นเลขานุการ ก.ร.

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 200 คน ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎร ซึ่งต่างกับวุฒิสภาชุดก่อนๆ ที่มาจากการแต่งตั้ง วุฒิสภามีอำนาจหน้าที่พิจารณากลับกรองกฎหมาย ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญๆ นอกจากนี้ ตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ วุฒิสภามีอำนาจเพิ่มขึ้น โดยเป็นสภาที่พิจารณาเลือก แต่งตั้งให้คำแนะนำหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้งให้มีอำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือข้าราชการระดับสูงให้ออกหรือพ้นจากตำแหน่งด้วย

จำนวนและการแบ่งสมาชิกวุฒิสภา

วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากเลือกตั้ง จำนวน 200 คน จำนวนสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละจังหวัด ขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรในจังหวัดนั้น

การคำนวณจำนวนประชากรในแต่ละจังหวัดที่พึงมีให้คำนวณจากจำนวนราษฎรทั้งประเทศหารด้วยจำนวนสมาชิกวุฒิสภา 200 คน จะได้จำนวนราษฎรต่อสมาชิกวุฒิสภาหนึ่งคน จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคนให้มีสมาชิกวุฒิสภาในจังหวัดได้อีกหนึ่งคน ถ้าจำนวนสมาชิกวุฒิสภา ยังไม่ครบ 200 คน จังหวัดใดที่มีเศษเหลือจากการคำนวณมากที่สุด ให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกวุฒิสภาเพิ่มขึ้นอีก 1 คน และให้เพิ่มจำนวนสมาชิกวุฒิสภาตามวิธีการดังกล่าวแก่จังหวัดที่มีเศษเหลือจากการคำนวณในลำดับรองลงมาตามลำดับจนครบจำนวน 200 คน

ในการเลือกตั้งให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้สมัครได้เขตละ 1 คน โดยใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ ถ้าจังหวัดใดมีสมาชิกวุฒิสภาได้มากกว่า 1 คน ให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับจนครบจำนวนเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

วาระการดำรงตำแหน่ง

สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภามีกำหนดเวลาคราวละ 6 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง และเมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง จะต้องกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป ภายใน 30 วัน ทั้งนี้ เมื่อตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายใน 45 วัน นับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง เว้นแต่อายุของวุฒิสภาจะเหลือไม่ถึง 180 วัน สมาชิกวุฒิสภาที่เลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างให้อยู่ในตำแหน่งได้เท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่

การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภา

สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงเมื่อ

- (1) ถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา
- (2) ตาย
- (3) ลาออก

- (4) ขาดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา
- (5) มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา
- (6) ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมือง
- (7) กระทำการอันต้องห้ามดังต่อไปนี้

7.1 ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ในหน่วยราชการ หน่วยงานรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น นอกจากข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี

7.2 รับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือเป็นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่รับสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

7.3 รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลอื่นๆ ในธุรกิจการงานตามปกติ

7.4 ใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกวุฒิสภาเข้าไปก้าวถ่ายหรือแทรกแซงการบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง และเลื่อนขึ้นเงินเดือนของข้าราชการประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง

(8) วุฒิสภามีมติถอดถอนออกจากตำแหน่งหรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้พ้นจากสมาชิกภาพ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติหรือศาลรัฐธรรมนูญ มีคำวินิจฉัยแล้วแต่กรณี

(9) ขาดประชุมเกินจำนวน 1 ใน 4 ของจำนวนวันประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า 120 วัน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานวุฒิสภา

(10) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา

1. คำนินติบัญญัติ อันได้แก่

1.1 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

1.2 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

1.3 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีระบุไว้ในนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภาว่าจำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดิน กรณีที่สภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นชอบด้วยมีคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

1.4 การอนุมัติพระราชกำหนด

1.5 การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

2. การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน หมายถึง การควบคุมดูแลหรือตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะรัฐมนตรีหรือฝ่ายบริหารให้เป็นไปตามคำแถลงนโยบายที่ไว้ต่อรัฐสภา รวมทั้งบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน จึงเป็นอำนาจหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ในระบบรัฐสภา ผู้ที่มีอำนาจควบคุมได้แก่สภาซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ ในบางส่วนรัฐธรรมนูญกำหนดให้เฉพาะแต่สภาผู้แทนราษฎรเท่านั้นที่มีอำนาจควบคุมฝ่ายบริหาร แต่บางสมัยก็กำหนดให้ทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน สำหรับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดให้ทั้งสองสภามีอำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินด้วย

ในส่วนของวุฒิสภา บทบัญญัติรัฐธรรมนูญได้ให้อำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ด้วยวิธีการดังนี้

2.1 การตั้งกระทู้ถามสมาชิกวุฒิสภามีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้ถามดังกล่าว เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเหตุผลเกี่ยวกับความปลอดภัย หรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน อนึ่งการตอบกระทู้ถามที่สมาชิกวุฒิสภาตั้งถาม อาจทำได้ ๒ กรณี คือ

(1) ตอบในราชกิจจานุเบกษา

(2) ตอบในที่ประชุมวุฒิสภา

2.2 การเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินได้โดยไม่มีการลงมติ และการขอเปิดอภิปรายทั่วไปนี้ จะกระทำได้เพียงครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง ๆ

2.3 การตั้งคณะกรรมการ วุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญเพื่อสอบสวน สอดส่องการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารได้ ซึ่งคณะกรรมการจะกระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา แล้วรายงานต่อสภา ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการนั้น มีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด ๆ หรือเรียกบุคคลใด ๆ มาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นได้

3. การให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญๆที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของแผ่นดิน รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้รัฐสภามีอำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบในเรื่องที่มีความสำคัญต่าง ๆ วุฒิสภาซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งของรัฐสภาจึงย่อมมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจนี้ และมีหน้าที่ในกรณีสำคัญ ๆ ดังสรุปได้ คือ

3.1 ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ หรือในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่สามารถทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เพราะยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือด้วยเหตุอื่นใด ให้คณะองคมนตรีเสนอชื่อผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์แต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

3.2 รับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติ ในกรณีที่ราชบัลลังก์ว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งพระราชทายาทไว้ตามกฎหมายเจ้ยรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์พระพุทธศักราช 2467 แล้วให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้ประธาน

รัฐสภาทราบ แล้วให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์พระรัชทายาทขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วจึงประกาศให้ประชาชนทราบต่อไป

ในกรณีที่ราชบัลลังก์ว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ ให้คณะองคมนตรีเสนอพระนามผู้สืบราชสันตติวงศ์ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์นั้นขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป

3.3 ให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศสงครามเมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาแล้ว ทั้งนี้มติให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ทั้งสองสภา

ในระหว่างที่อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง หรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภานำหน้าที่รัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบและการลงมติ ต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

3.4 ให้ความเห็นชอบในหนังสือสัญญาสำคัญ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพสัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ หนังสือสัญญาใด มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจแห่งรัฐ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติ เพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาโดยที่ประชุมร่วมกัน

4. พิจารณาเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ ให้ความเห็นชอบบุคคลในองค์กรตรวจสอบ

4.1 วุฒิสภาถวายคำแนะนำ เมื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยแต่งตั้งบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ หลังจากที่ได้ดำเนินการตามกระบวนการคัดเลือกมาแล้ว องค์กรเหล่านั้นประกอบด้วย

คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ซึ่งมีประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอีกสี่คน)

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ซึ่งมีประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกสิบคน)

ศาลรัฐธรรมนูญ (ซึ่งมีประธานศาลรัฐธรรมนูญหนึ่งคนและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นอีกสิบสี่คน)

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ซึ่งมีประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกแปดคน)

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (ซึ่งมีประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกเก้าคน)

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน (ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาในหน่วยธุรการของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน)

4.2 วุฒิสภาพิจารณาเลือก โดยเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเข้าเป็นคณะกรรมการตุลาการของศาลประเภทต่าง ๆ ดังนี้

กรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (จำนวนสองคน)

กรรมการตุลาการศาลปกครอง (จำนวนสองคน)

4.3 วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ อันเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้ได้บุคคลผู้จะปฏิบัติหน้าที่สำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อนที่จะนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป อาทิ

การแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันนิติศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิในการบริหารราชการแผ่นดินเป็นตุลาการศาลปกครองสูงสุดจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของทั้งหมดซึ่งได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองให้ดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุดซึ่งได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

การแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติด้วย

5. ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

5.1 การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือข้าราชการระดับสูงออกจากตำแหน่ง อันได้แก่

นายกรัฐมนตรี

รัฐมนตรี

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สมาชิกวุฒิสภา

ประธานศาลฎีกา

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานศาลปกครองสูงสุด

อัยการสูงสุด

กรรมการการเลือกตั้ง

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้พิพากษาหรือตุลาการ

พนักงานอัยการหรือ

ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

หากบุคคลนั้นมีพฤติการณ์ร้ายรอยคิดปกติส่อไปทางทุจริตต่อหน้าที่ถือว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

5.2 วุฒิสภาอาจมีมติให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งได้

เมื่อมีกรณีอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

กระทำการขาดความเที่ยงธรรม

จงใจฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

มีพฤติการณ์ที่เป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งอย่างร้ายแรง

6. บทบาทและอำนาจหน้าที่อื่นๆ

6.1 ทำหน้าที่รัฐสภาเพื่อการให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ

6.2 ทำหน้าที่รัฐสภาเพื่อให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ปฏิบัติก่อนเข้ารับหน้าที่ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ

6.3 ทำหน้าที่รัฐสภาเพื่อรับทราบการแก้ไขกฎหมายเทียบบาลในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ

6.4 ทำหน้าที่รัฐสภา เพื่อรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ

6.5 ทำหน้าที่รัฐสภาเพื่อรับทราบการแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน และรายงานผลการดำเนินงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคปีละหนึ่งครั้ง

6.6 ให้ความเห็นชอบร่วมกันกับสภาผู้แทนราษฎร ในการปิดสมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนด 120 วัน

6.7 ขอเปิดประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ โดยเข้าชื่อร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

6.8 ตราข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภาและรัฐสภา

6.9 ประธานวุฒิสภาจัดให้มีการบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคนและเปิดเผยบันทึกดังกล่าว

6.10 ประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎรอาจให้คำปรึกษาแก่นายกรัฐมนตรีในการดำเนินการให้มีการออกเสียงประชามติในกิจการใดที่อาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของประเทศหรือประชาชน

6.11 ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของคน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

6.12 ร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ากรรมการการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓๖ หรือกระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๓๕

6.13 ร้องขอต่อประธานวุฒิสภาให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงหรือไม่

6.14 ดำเนินการให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าพระราชกำหนดนั้นมีได้เป็นไปตามเงื่อนไขในการตราพระราชกำหนด

6.15 เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีการเสนอการแปรญัตติหรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปี

6.16 เสนอความเห็นต่อประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภาให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

6.17 รับทราบรายงานของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

6.18 รับทราบรายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

6.19 รับทราบรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

6.20 รับทราบรายงานและเสนอความเห็นของคณะกรรมการเลือกตั้ง คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นเมื่อครบห้าปีแล้วนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นามสกุล	นางสาวอุดมพร เปตานนท์
วัน เดือน ปีเกิด	19 สิงหาคม 2518
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2539	สำเร็จระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ สาขาการ โฆษณาและการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตจากมหาวิทยาลัย รามคำแหง
พ.ศ. 2541	เข้าศึกษาระดับปริญญาโท สาขานิเทศศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์